

ПЛАН

реалізації Стратегії
розвитку Черкаської
області

на період 2018 – 2020
роки

(УЗАГАЛЬНЕННЯ ПРОГРАМ ТА
ПРОЕКТІВ РЕГІОНАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ, ІНІЦІЙОВАНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ
ОБЛАСТІ)

2017 р.
м. Черкаси

Зміст

Перелік скорочень	4
1. Вступ	5
1.1 Стратегія розвитку Черкаської області на період до 2020 року	5
1.2 План реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період 2018 – 2020 роки.	
Методика та принципи розробки Плану	6
2. Програми Плану реалізації Стратегії.....	10
2.1 Програма 1: ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ	11
Стан та проблеми	11
Структура Програми.....	12
Напрямок 1.А: Стимулювання залучення інвестицій	14
Напрямок 1.В: Підвищення енергоефективності.....	14
Напрямок 1.С: Удосконалення управління регіональним розвитком	15
Напрямок 1.Д: Створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу	15
Напрямок 1.Е: Розвиток туристично-рекреаційної сфери	15
Часові рамки і засоби реалізації.....	15
Очікувані результати та показники	16
Орієнтовний фінансовий план	17
Припущення та ризики	19
Рекомендації	20
2.2 Програма 2: РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	21
Стан та проблеми	21
Структура Програми.....	22
Напрямок 2.А: Диверсифікація структури сільськогосподарського виробництва та поглиблення переробки продукції	23
Напрямок 2.В: Розвиток сільських територій та периферії навколо міст та селищ.....	23
Часові рамки і засоби реалізації.....	24
Очікувані результати та показники	24
Орієнтовний фінансовий план	25
Припущення та ризики	26
Рекомендації	27
2.3 Програма 3: РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ	28
Стан та проблеми	28
Структура Програми.....	28
Напрямок 3.А: Підвищення адаптивності населення до потреб ринку праці.....	30
Напрямок 3.В: Підвищення обізнаності та соціальної активності жителів області.....	30
Часові рамки і засоби реалізації.....	31
Очікувані результати та показники	31
Орієнтовний фінансовий план	32
Припущення та ризики	33
Рекомендації	34
2.4 Програма 4: ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДОВКІЛЛЯ	35
Стан та проблеми	35
Структура Програми.....	35
Напрямок 4.А: Створення умов для поліпшення стану довкілля	37
Напрямок 4.В: Покращення управління відходами	37
Напрямок 4.С: Розвиток екомережі, природно-заповідного фонду, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття	37
Напрямок 4.Д: Покращення стану водних об'єктів та атмосферного повітря	38
Часові рамки і засоби реалізації.....	38
Очікувані результати та показники	39
Орієнтовний фінансовий план	39
Припущення та ризики	40
Рекомендації	41
3. Основні суб'єкти реалізації Стратегії.....	42
4. Каталог проектів.....	43

4.1. Проекти програми 1: Підвищення конкурентоспроможності регіону.....	43
Проекти напрямку 1.А. Стимулювання залучення інвестицій	43
Проекти напрямку 1.В. Підвищення енергоефективності	48
Проекти напрямку 1.С. Удосконалення управління регіональним розвитком	51
Проекти напрямку 1.Д. Створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу.....	67
Проекти напрямку 1.Е. Розвиток туристично-рекреаційної сфери.....	71
4.2. Проекти програми 2: Розвиток сільських територій.....	76
Проекти напрямку 2.А. Диверсифікація структури сільськогосподарського виробництва та поглиблення переробки продукції	76
Проекти напрямку 2.В. Розвиток сільських територій та периферії навколо міст та селищ	82
4.3. Проекти програми 3: Розвиток людського капіталу	90
Проекти напрямку 3.А. Підвищення адаптивності населення до потреб ринку праці.....	90
Проекти напрямку 3.В. Підвищення обізнаності та соціальної активності жителів області ...	100
4.4. Проекти програми 4: Екологічна безпека та збереження довкілля.....	114
Проекти напрямку 4.А. Створення умов для поліпшення стану довкілля.....	114
Проекти напрямку 4.В. Покращення управління відходами	115
Проекти напрямку 4.С. Розвиток екомережі, природно-заповідного фонду, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття	118
Проекти напрямку 4.Д. Покращення стану водних об'єктів та атмосферного повітря.....	119

Перелік скорочень

SWOT– аналіз – аналіз сильних, слабких сторін, а також сприятливих можливостей і загроз.

АЕС – атомна електростанція.

АПК – агропромисловий комплекс.

АРР – агенція регіонального розвитку.

АТО – антитерористична операція.

АТР – адміністративно-територіальна реформа.

ВВП – валовий внутрішній продукт.

ВЕД – вид економічної діяльності.

ВНЗ – вищий навчальний заклад.

ВПК – військово-промисловий комплекс.

ВРП – валовий регіональний продукт.

ГЕС – гідроелектростанція.

ДСанПіН – Державні санітарні правила і норми.

ДСРР – Державна стратегія регіонального розвитку.

ДФРР – Державний фонд регіонального розвитку.

Е-урядування – електронне урядування.

ЄС – Європейський Союз.

ЖКГ – житлово-комунальне господарство.

ЗМІ – засоби масової інформації.

ЗОШ – загальноосвітня школа.

ЗПСМ – загальна практика сімейної медицини.

ЗУ – Закон України.

ІТ – інформаційні технології.

МСБ – малий та середній бізнес

ОДА – обласна державна адміністрація.

ОМС – органи місцевого самоврядування.

ООН – Організація об'єднаних націй.

ОСББ – об'єднання співвласників багатоквартирних будинків.

ОСН – органи самоорганізації населення.

ПТНЗ – професійно-технічні навчальні заклади.

РДА – районна державна адміністрація.

РГ – Робоча група.

СЕС – сонячна електростанція.

СПД – суб'єкти підприємницької діяльності.

ТЕЦ – теплоелектростанція.

ТПВ – тверді побутові відходи.

ФОП – фізичні особи – підприємці.

ЦНАП – центр надання адміністративних послуг.

1. Вступ

1.1. Стратегія розвитку Черкаської області на період до 2020 року

Стратегія розвитку Черкаської області на період до 2020 року (далі – Стратегія) - це комплексний документ, яким визначено пріоритети та напрями розвитку області в сфері економічної, соціальної, екологічної політики до 2020 року, а також способи й механізми їх втілення.

Стратегія розроблена на підставі Закону України "Про засади державної регіональної політики" від 05.02.2015 р. № 156-VIII.

Під час розробки Стратегії були враховані напрацювання в сфері стратегічного планування вітчизняних та зарубіжних вчених. Поряд з тим процес стратегування був прозорим та відкритим, що дало можливість врахувати думки та пропозиції від місцевого бізнесу, громадськості, місцевих науковців, незалежних експертів, представників регіональних органів влади та місцевого самоврядування.

За результатами роботи розширеної групи розробників Стратегії, серед яких були представники громадськості, бізнесу і влади, а також забезпечено регіональне представництво, було ухвалено сформувані наступне стратегічне бачення розвитку області:

Черкащина – колыска українського державотворення, край багатий історико-культурною спадщиною, знаний в Україні та за її межами регіон, що слугує майданчиком для вільної реалізації різноманітних бізнес-проектів та обміну досвідом провідних спеціалістів в багатьох галузях економіки. Це територія особистісного розвитку та самореалізації жителів області, яка створює умови для комфортного проживання, високооплачуваної праці та безпечного відпочинку всіх краян

Метою Стратегії є досягнення стабільного зростання якості життя населення області на основі збалансованого та узгодженого розвитку регіональної економіки, базованої на інноваціях, ощадливому ставленні до природного середовища, збереженні природної системи розселення в області, а також з урахуванням стратегічних інтересів держави.

Стратегія - це документ, який не лише закладає підвалини регіонального планування, але й визначає регіональний розвиток на довгострокову перспективу. Реалізація Стратегії забезпечується через середньостроковий операційний план, програми соціально-економічного розвитку, цільові регіональні програми, проекти розвитку.

Досягається така довгострокова перспектива шляхом формування, як правило, двох трирічних Планів реалізації Стратегії, які є взаємоузгодженими в просторі, часі, доступних ресурсах та каталогом конкретних технічних завдань на проекти регіонального розвитку.

Схема Стратегії розвитку Черкаської області на період до 2020 року

Стратегічна місія			
Черкащина – взірець єдності зусиль громад, спрямованих на досягнення спільної мети – європейських стандартів життя, як результату економічного процвітання краю.			
Стратегічні цілі (програми)			
1. Підвищення конкурентоспроможності регіону	2. Розвиток сільських територій	3. Розвиток людського капіталу	4. Екологічна безпека та збереження довкілля
Операційні цілі (напрями)			
1.1. Стимулювання залучення інвестицій	2.1. Диверсифікація структури	3.1. Підвищення адаптивності	4.1. Створення умов для поліпшення стану

	сільськогосподарського виробництва та поглиблення переробки продукції	населення до потреб ринку праці	довкілля
1.2. Підвищення енергоефективності	2.2. Розвиток сільських територій та периферії навколо міст та селищ	3.2. Підвищення обізнаності та соціальної активності жителів області	4.2. Покращення управління відходами
1.3. Удосконалення управління регіональним розвитком			4.3. Розвиток екомережі, природно-заповідного фонду, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття
1.4. Створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу			4.4. Покращення стану водних об'єктів та атмосферного повітря
1.5. Розвиток туристично-рекреаційної сфери			

Впровадження Стратегії розвитку області має сприяти перетворенню економіки області з базованої на великих енергозатратах та шкідливому впливі на довкілля економіки з асиметрією розвитку окремих територій області у модерну, базовану на інноваціях, активності підприємців економічну систему, що ґрунтується на оптимальному розміщенні економічних суб'єктів та ощадливому використанні природних ресурсів регіону.

1.2. План реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період 2018 – 2020 роки. Методика та принципи розробки Плану

План реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період 2018 – 2020 роки (далі – План реалізації Стратегії) сформований за участі представників регіональних та місцевих органів державної влади, органів місцевого самоврядування, Черкаської агенції регіонального розвитку, відокремленого підрозділу установи «Центр розвитку місцевого самоврядування», представників бізнесу, науки та громадських організацій. Розробка Плану реалізації Стратегії відбувалась шляхом збору проектних ідей від зацікавлених суб'єктів регіонального розвитку, з подальшим їх обговоренням та відбором експертною робочою групою на стратегічних сесіях, за участі експерта з питань планування регіонального розвитку (RDPA, U-LEAD).

Стратегія розвитку Черкаської області на період до 2020 року та План реалізації Стратегії на період 2018 – 2020 рр. підготовлені на основі положень Державної стратегії регіонального розвитку України на період до 2020 року. Дані положення розроблені з урахуванням двох взаємопов'язаних тенденцій, які характеризують зміни в соціально-економічному розвитку регіонів країни за останні роки.

Перша з них: поступово зростаюча концентрація економічної активності як на національному, так і на регіональному рівнях. На регіональному рівні помітна доволі стійка тенденція підвищення концентрації економічної діяльності в обласних центрах та оточуючих їх районах.

Друга тенденція: подальша нерівномірність розвитку територій, зростання у зв'язку з цим міжрегіональних соціально-економічних диспропорцій, що свідчить про триваючі дивергентні процеси серед регіонів. Контрастною є диференціація розвитку на рівні адміністративних районів та невеликих міст.

Відтак, засади реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період до 2020 року визначені, виходячи з реальних повноважень органів місцевого самоврядування та

виконавчої влади в області, фінансових та інших ресурсних можливостей, а також змін у законодавстві, що відбулися протягом останніх років.

При підготовці Плану реалізації Стратегії на новий період були враховані основні тенденції та результати виконання попереднього середньострокового документа – Плану реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період 2015 – 2017 роки. В рамках реалізації даного документа відбулись вагомі досягнення, які мали інноваційний характер для Черкаського регіону. Так, була створена у формі установи Черкаська агенція регіонального розвитку, ключовими напрямками діяльності якої є стратегічне планування, енергоефективність, підприємництво, сприяння експортній діяльності та залученню інвестицій. Також розроблена концепція створення першого в області індустріального парку «Золотоноша», який у травні 2017 року внесений до Державного реєстру індустріальних парків України.

Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР) залишається основним джерелом фінансування для проектів Плану реалізації Стратегії. Так, протягом періоду 2015 – 2017 рр. 13 проектів Плану реалізації профінансовані з ДФРР. Загальна сума фінансування склала 71,09 млн. грн (співфінансування з місцевих бюджетів становило 13,1 млн. грн).

Важливим фактором, який значною мірою визначив напрям впровадження Плану реалізації Стратегії, є децентралізація влади, зокрема, як в частині добровільного об'єднання територіальних громад, так і в частині бюджетної децентралізації. Одним із завдань впровадження Плану реалізації Стратегії є підтримка об'єднаних територіальних громад області, зокрема і шляхом розроблення стратегій розвитку цих громад та Планів їх реалізації. Також передбачається запровадження щорічного Черкаського регіонального конкурсу розвиткових проектів задля втілення проектів та заходів розвитку територіальних громад регіону.

План реалізації Стратегії готувався на таких концептуальних підходах:

- Процес напрацювання Плану реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період 2018 – 2020 роки супроводжувала Черкаська агенція регіонального розвитку;
- Залучення експертів, громадськості та широке обговорення Плану реалізації Стратегії на всіх етапах його формування;
- Реальність коштів, які можуть бути залучені для реалізації Стратегії;
- В процесі підготовки Плану реалізації Стратегії було забезпечено навчальний компонент з метою втілення проектного підходу на наступний середньостроковий період.

Підготовка Плану реалізації Стратегії здійснювалась за участі експертної робочої групи з відбору проектних пропозицій, до якої, окрім представників органів державної влади та органів місцевого самоврядування, також увійшли представники Черкаської агенції регіонального розвитку, Черкаського відокремленого підрозділу установи «Центр розвитку місцевого самоврядування», громадських організацій, підприємств, наукових установ.

Широка група представників сторін, зацікавлених у регіональному розвитку, активно залучалась до процесу мобілізації регіональних ідей проектів, котрі оцінювалися і групувалися у тематичні програми відповідно до принципів синергії та взаємодоповнюваності.

Формування Плану реалізації Стратегії спиралось на вивчення можливих джерел фінансування та реальність залучення для його виконання необхідних ресурсів: державний фонд регіонального розвитку, кошти державного бюджету, отримані від ЄС (в рамках Угоди Про фінансування Програми підтримки секторальної політики – Підтримка регіональної політики України), державний і місцеві бюджети, можливі ресурси проектів міжнародної технічної допомоги, грантові кошти, приватні інвестиції.

План реалізації Стратегії підготовлено для всієї території області, однак відповідно до бачення розвитку області, поставлених стратегічних, операційних цілей та завдань.

У Стратегії розвитку Черкаської області визначено 4 стратегічні цілі:

- Підвищення конкурентоспроможності регіону;
- Розвиток сільських територій;
- Розвиток людського капіталу;
- Екологічна безпека та збереження довкілля.

Досягнення цих стратегічних цілей можливе лише у довгостроковій перспективі, тому в Плані реалізації Стратегії, який розроблявся на середньостроковий термін у рамках цих стратегічних цілей, визначені також операційні цілі, досягнення яких наблизитиме вирішення стратегічних.

При відборі проектних ідей до Плану реалізації Стратегії експертною робочою групою враховувався стан виконання попереднього середньострокового документа, зміни в напрямках та тенденціях впровадження Стратегії, які виявили себе за минулі 3 роки, аналіз актуальних джерел фінансування розвиткових проектів. Зокрема, такі зміни стосувались процесу добровільного об'єднання територіальних громад, який зараз нарощує темпи і, відповідно, значною мірою впливає на просторову спрямованість фінансових та інших видів ресурсів.

Окремою проблемою області, характерною для більшості українських регіонів, є значні диспропорції у розвитку адміністративно-територіальних одиниць, зокрема за станом і темпами розвитку обласного центру та міст обласного значення регіону, між міськими та сільськими територіями, а також негативна демографічно-міграційна динаміка.

План реалізації Стратегії є документом середньострокового планування, який побудовано відповідно до Стратегії, з урахуванням кращих практик країн-членів Європейського Союзу, які використовуються при плануванні регіонального розвитку.

Головним розробником Плану реалізації Стратегії є Черкаська обласна державна адміністрація. Інституційну підтримку забезпечувала Черкаська агенція регіонального розвитку. Така підтримка проявилась в інформаційному, навчальному, консультативному та методологічному супроводі.

Часові рамки Плану реалізації – три роки.

В процесі підготовки Плану реалізації Стратегії максимально застосовувалися принципи ЄС, методологія та інструменти для стратегічного і операційного планування з незначними поправками для відображення особливостей України. Принципи та інструменти, які застосовувалися для визначення напрямів розвитку і сфер втручання, передбачали:

- *Партнерство* – домовленість про спільні цілі шляхом консультацій та на основі консенсусу з представниками влади, ділових кіл, освітніх установ, організацій громадянського суспільства, інших відповідних зацікавлених сторін.
- *Участь та спільна зацікавленість* – забезпечення широкої соціальної згоди, чіткої громадської підтримки реалізації, зацікавленості діяти в напрямку спільних цілей, взаємної довіри, спільної відповідальності і підзвітності, а також захист від спроб окремих суб'єктів розвитку задовольнити лише власні інтереси.
- *Покроковий консультативний підхід* – кожна наступна стадія процесу здійснюється на основі результатів попередньої (ix) фази (фаз).
- *Сталість* – результат застосування усталених принципів і методологічних інструментів, таких як баланс та узгодженість стратегічних і операційних елементів (цілей, заходів, програм).

- *Інтеграцію* – досягнуту завдяки широкій участі усіх зацікавлених сторін і забезпеченню їх потреб на регіональному рівні через розробку спільних заходів.
- *Інновацію* – визначення оптимальних і оригінальних втручань (проектів) з метою забезпечення найбільш ефективного використання наявних ресурсів.
- *Узгодженість, ієрархію та взаємопов'язаність* – передбачення у планувальних документах нижчого рівня узгодженості з планами вищого рівня з можливою більшою конкретизацією.

План реалізації Стратегії підготовлено на основі чинного законодавства та із застосуванням європейської практики, враховуючи недостатню сформованість українського правового середовища та практики щодо юридичної, організаційної, інституційної і фінансової підтримки політики розвитку, механізмів розподілу коштів та їх резервування для пріоритетів регіонального розвитку.

Консультації, проведені між представниками обласної державної адміністрації та членами експертної робочої групи з відбору проектних пропозицій, сприяли посиленню їх зацікавленості і забезпечили взаємну згоду стосовно сфер втручання та основних пріоритетів розвитку як головних елементів Стратегії і Плану її реалізації.

Виконання Плану реалізації Стратегії відбуватиметься на основі реалізації проектів регіонального розвитку, проектні ідеї щодо яких є його складовою частиною.

Фінансування проектів може здійснюватись за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, міжнародної фінансової допомоги, інвесторів, державного та місцевих бюджетів області, а також інших не заборонених чинним законодавством джерел.

Обсяги коштів місцевих бюджетів визначаються щорічно, відповідно до фінансових можливостей.

При підготовці планувальних документів, таких, як обласні програми соціально-економічного розвитку, окремі обласні цільові програми, проекти цих документів мають враховувати можливість реалізації принаймні частини заходів, що передбачені цими документами через проекти регіонального розвитку, визначені у Плані реалізації Стратегії.

Важливою інновацією цього інструменту регіонального розвитку, яка зберігається, є проектний підхід в досягненні результатів та максимальна відкритість і прозорість процесу відбору та реалізації проектів.

2. Програми Плану реалізації Стратегії

Базуючись на результатах аналізу сильних і слабких сторін Черкаської області та беручи до уваги період, на який розробляється План реалізації Стратегії, визначено чотири програми, в рамках яких реалізуються проекти регіонального розвитку протягом усього періоду впровадження Стратегії і, зокрема, в періоді 2018 –2020 роки.

Завданням реалізації Програм є перетворення Черкащини на взірць єдності громадян, спрямованої на досягнення спільної мети – європейських стандартів життя, а також економічне процвітання краю			
Програма 1	Програма 2	Програма 3	Програма 4
Підвищення конкурентоспроможності регіону	Розвиток сільських територій	Розвиток людського капіталу	Екологічна безпека та збереження довкілля

Усі чотири програми взаємно доповнюють одна одну, та всі проекти регіонального розвитку, що мають бути реалізовані у рамках кожної з програм, посилюють один одного.

Програми – це інструменти реалізації стратегії регіонального розвитку. Вони інтегрують проекти і заходи, які взаємопов'язані в часі і за змістом. Проекти і заходи об'єднуються в програми за спільними логічними ознаками, що сприяє їх кращій ідентифікації та полегшує управління. Чим більше число проектів та заходів, тим вище потреба визначити програми.

Заходи представляють собою втручання в одну з відповідних сфер розвитку. На відміну від проектів, вони не мають точно визначених термінів реалізації і, як правило, періодично повторюються (наприклад, підтримка малого та середнього бізнесу за рахунок спільного фінансування впровадження стандартів якості тощо). Заходи часто включають відносно прості процедури, такі, як впровадження певної статті бюджетного фінансування (наприклад, співфінансування діяльності з освіти дорослих) або створення спеціального органу (наприклад рада регіону з охорони здоров'я або рада з архітектури і будівництва).

Проекти – це втручання, які мають чітко визначений певний термін реалізації. Проект – це логічно і хронологічно узгоджений комплекс дій, реалізація яких призводить до досягнення певної мети у встановлений термін, із залученням певних людських, матеріальних і фінансових ресурсів. Реалізація проекту вимагає відповідної організації і визначення обов'язків.

Департаментом регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації та Черкаською агенцією регіонального розвитку у співпраці проведено роботу з мобілізації проектних ідей, реалізація яких дозволить досягнути визначених стратегічних цілей.

Проектні ідеї було відібрано експертною робочою групою та згруповано в чотири тематичні програми з врахуванням їх взаємного посилення і доповнення.

План узгоджено з наявними і передбачуваними джерелами фінансування та можливостями для реалізації проектних ідей, а самі проектні ідеї перевірено на відповідність Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року та Стратегії розвитку Черкаської області на період до 2020 року.

План реалізації Стратегії спрямований на використання основних економічних можливостей, наявних в області, соціальну інтеграцію, доступність і захист довкілля з урахуванням збереження природних, культурних та історичних ресурсів і надбань.

Проекти мають базуватись на ощадливому ставленні до навколишнього природного середовища, мінімізувати шкоду довкіллю та обмежувати забруднення.

Важливим є територіальний аспект реалізації проектів. Вони мають вести до зменшення дисбалансів розвитку між окремими адміністративно-територіальними одиницями Черкаської

області, створювати рівні можливості для чоловіків і жінок, сприяти збереженню системи розселення на території області, а також враховувати процеси об'єднання та формування територіальних громад.

2.1. Програма 1: ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ

Підвищення конкурентоспроможності регіону залишається важливим аспектом функціонування області. Для економіки області характерні технологічна відсталість та висока енергозатратність, незначний рівень капіталовкладень та мала частка продукції, яка формує додану вартість. Відбувається переорієнтація та пошук нових ринків збуту продукції. Збільшується зовнішньо-торгівельний оборот.

Економіка області незмінно потребує інвестицій, паралельно з розвитком підприємництва (малого та середнього бізнесу), спроможного швидко пристосовуватись до змін в середовищі та в значній мірі компенсувати відсутність робочих місць в інших секторах економіки. Однак, розвиток підприємництва ще не відповідає потенціалу області, здебільшого через несприятливе ділове середовище, низький рівень підприємницьких навичок в населення, значне податкове навантаження та недоступність фінансових ресурсів, а також нерозвиненість бізнес-інфраструктури.

Стан та проблеми

Підвищення конкурентоспроможності регіону є першою стратегічною ціллю. Вибір цілі обґрунтований соціально-економічним аналізом та SWOT-аналізом. Досягнення цілі передбачається через реалізацію п'яти операційних цілей та, відповідно, вісімнадцяти завдань.

Операційні цілі передбачають втручання у сферу економічного зростання у таких напрямках:

1. Стимулювання залучення інвестицій.
2. Підвищення енергоефективності.
3. Удосконалення управління регіональним розвитком.
4. Створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу.
5. Розвиток туристично-рекреаційної сфери.

Програма «Підвищення конкурентоспроможності регіону» є системним комплексом проектів, скерованих на виконання завдань стратегічної цілі 1. Логіка її побудови ґрунтується на таких припущеннях та аналітичних висновках:

- Основою економічного зростання є реальний сектор економіки, в якому створюється додана вартість.
- Незважаючи на досить великі обсяги сільськогосподарського виробництва, рівень та глибина переробки сільськогосподарської продукції є недостатнім.
- Рівень інновацій у більшості секторів економіки області не відповідає потребам розвитку та можливостям області.
- В розвитку підприємництва важливу роль відіграють сприятливе середовище та необхідний рівень відповідної інфраструктури та належної взаємодії між її елементами.
- Існуючий реальний сектор економіки регіону в основному є низькопродуктивний, діючі промислові підприємства є енергомісткими, низькотехнологічними, їх продукція переважно є неконкурентною на світових ринках.
- Створення нової економіки регіону є першим економічним пріоритетом регіонального розвитку. Це складний процес, який поєднує поступову трансформацію існуючого промислового комплексу, переведення його на 5-6-й технологічний уклад та, водночас, включення в нього нових високотехнологічних підприємств.
- Продукцію з високою доданою вартістю можуть виробляти високотехнологічні підприємства з високою інноваційною складовою.

- Для залучення такого ресурсу регіон має певні підстави:
 - область володіє потужним ресурсним та людським потенціалом;
 - область має досвід роботи з іноземними інвесторами;
 - підписана Угода про асоціацію України та ЄС відкриває європейський ринок для українських товарів.
- Основними інструментами залучення інвестицій є інвестиційні продукти та інвестиційна промоція.

Основна мета Програми – забезпечити структурні зміни в реальному секторі економіки, сприяти розвитку інноваційного виробництва, підкріпленого інвестиційним ресурсом, забезпечити передумови для розвитку підприємництва.

Програма 1 прямо відповідає Стратегічній цілі 1 «Підвищення конкурентоспроможності регіону». Досягнення цієї цілі у періоді 2018 – 2020 роки передбачається шляхом реалізації 5 відповідних напрямків та 38 проектів.

Програма 1 «Підвищення конкурентоспроможності регіону» корелюється з Програмою 3 «Розвиток людського капіталу» та Програмою 2 «Розвиток сільських територій. Наскрізні завдання Програми 4 «Екологічна безпека та збереження довкілля» також можуть вплинути на заходи з підвищення конкурентоспроможності.

Структура Програми

Програма складена групою регіональних експертів, представників МСП, проектних менеджерів Черкаської агенції регіонального розвитку та спеціалістів Департаменту регіонального розвитку Черкаської ОДА. В основу програми закладено ті проектні ідеї, які експертна робоча група відібрала з понад 300 проектних ідей, що надійшли в рамках оголошеного збору проектних ідей. Поряд з тим серед переліку проектів є й такі, які були перенесені (з суттєвим доопрацюванням) до нового операційного плану реалізації Стратегії, зважаючи на їх актуальність, триваючу дію чи як такі, що за різних обставин не вдалося реалізувати протягом 2015 – 2017 рр.

Програма складається з п'яти взаємопов'язаних напрямів, які охоплюють 38 проектів. Напрями включають в себе:

- Технічну, організаційну та інженерну підготовку інвестиційних об'єктів регіону до залучення необхідного інвестиційного ресурсу в економіку.
- Розробку та впровадження промоційних інструментів.
- Посилення кадрового потенціалу в оволодінні енергоефективними технологіями та їх запровадження на об'єктах бюджетної сфери.
- Заходи, скеровані на підвищення ділової активності мешканців області, інституційної та інфраструктурної підтримки малого й середнього бізнесу.
- Регіональний розвиток та підтримку об'єднаних територіальних громад.
- Покращення доступності та якості послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування.
- Заходи, скеровані на подальший розвиток інноваційної сфери економіки та розвиток людських ресурсів у інноваційних високотехнологічних секторах, зокрема ІТ.
- Розвиток туристичних об'єктів та їх промоцію.

Проекти	Територія, на яку проект матиме вплив
Напрямок 1.А. Стимулювання залучення інвестицій	
1.1 Промоція інвестиційного потенціалу Черкаської області	Черкаська область, Україна
1.2 Облаштування індустріального парку «ЗОЛОТОНОША» у місті Золотоноша необхідною інженерно-транспортною інфраструктурою	Золотоніський, Чорнобаївський, Драбівський, Черкаський райони, міста Черкаси та Золотоноша
1.3 Розвиток офісу із супроводу інвесторів	Черкаська область, Україна
1.4 Реконструкція існуючого КП «Аеропорт Черкаси Черкаської	Черкаська область

План реалізації Стратегії розвитку Черкаської області

обласної ради»	
1.5 Створення містобудівного кадастру Черкаської області на 2018 – 2020 роки	Черкаська область
1.6 Оновлення (коригування) топографічної основи території Черкаської області на 2018– 2020 роки	Черкаська область
Напрямок 1.В. Підвищення енергоефективності	
1.7 Посилення кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування в галузі енергоефективних технологій та енергетичного менеджменту	Черкаська область
1.8 Запровадження системи енергомоніторингу будівель бюджетної сфери	Черкаська область
1.9 Стимулювання населення до енергоефективності	Черкаська область
1.10 Проведення термомодернізації та енергоефективних заходів в будівлях бюджетної сфери, у тому числі із застосуванням ЕСКО-механізму	Черкаська область
Напрямок 1.С. Удосконалення управління регіональним розвитком	
1.11 Підтримка об'єднаних територіальних громад Черкаської області шляхом розроблення стратегій розвитку цих громад та Планів їх реалізації	Об'єднані територіальні громади Черкаської області
1.12 Співробітництво територіальних громад Черкащини як важливий фактор регіонального розвитку	Черкаська область
1.13 Розширення функцій та географії охоплення Єдиного регіонального порталу надання адміністративних послуг у області	Черкаська область
1.14 Інформатизація закладів охорони здоров'я області	Черкаська область
1.15 Придбання автомобілів швидкої медичної допомоги класу «В»	Черкаська область
1.16 Створення обласного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф	Черкаська область
1.17 Поліпшення матеріально-технічного стану центрів патгістологічних досліджень медичних установ Черкаської області	Черкаська область
1.18 Покращення матеріально-технічної бази інноваційних шкіл Черкащини	Черкаська область
1.19 Впровадження у навчальний процес навчальних наборів робототехніки ЛЕГО	Черкаська область
1.20 Шкільний автобус	Черкаська область
1.21 Створення Центрів безпеки громадян в об'єднаних територіальних громадах Черкаської області	Черкаська область, Україна
1.22 Безбар'єрний та універсальний дизайн в громадському просторі Черкащини	6 міст обласного значення та 2 міські об'єднані територіальні громади в Черкаській області
1.23 Платформа регіонального розвитку і партнерства	Черкаська область
1.24 Підвищення інституційної спроможності в сфері підготовки проектів регіонального розвитку	Черкаська область
1.25 Муніципальний університет	Черкаська область
1.26 Розвиток освітнього середовища об'єднаних територіальних громад Черкащини	Черкаська область, об'єднані територіальні громади
1.27 Проведення циклу тренінгів з підвищення кваліфікації «Молодіжний працівник»	Черкаська область
Напрямок 1.Д. Створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу	
1.28 Створення Центру розвитку підприємництва	Черкаська область
1.29 Створення єдиного інформаційно-комунікаційного ресурсу (веб-сайту) для діючих та потенційних підприємців	Черкаська область
1.30 Підтримка МСП через розширення доступу малого та середнього підприємництва до кредитних ресурсів шляхом мікрокредитування через Регіональний фонд підтримки підприємництва по Черкаській області	Черкаська область
1.31 Розвиток офісу з підтримки експортерів	Черкаська область, Україна
Напрямок 1.Е. Розвиток туристично-рекреаційної сфери	
1.32 Історично-екскурсійний простір «Коло друзів» для мандруючих по Черкащині	с. Будище, с. Мошни, с. Лозівки та с. Єлизаветівка Черкаського

	району
1.33 «Маньківщина туристична «Буцький Каньйон»	смт. Маньківка, смт. Буки, с. Русалівка, с. Березівка, с. Чорна Кам'янка, с. Юрпіль, с. Тимошівка
1.34 Розбудова та облаштування туристичного об'єкту «Тясминський каньйон» в м. Кам'янка Черкаської області	Черкаська область, м. Кам'янка
1.35 Підвищення інституційної спроможності суб'єктів туристичної сфери області	Черкаська область, Україна та світ
1.36 Промоція туристичного потенціалу Черкаської області	Черкаська область, Україна та світ
1.37 Розробка туристичного мобільного додатку «Черкащина туристична» (поширення на всю територію області)	Черкаська область, Україна та світ
1.38 Проведення рекламного прес-туру по Черкаській області з урахуванням доступності для осіб з інвалідністю, учасників бойових дій та ветеранів АТО	Черкаська область

Напрямок 1.А: Стимулювання залучення інвестицій

Основу економіки області та бюджетонаповнення складає промисловість. Проте технологічний рівень промислового виробництва, в тому числі і комунальних підприємств, є низьким та потребує оновлення і модернізації промислових потужностей, проведення яких неможливе без залучення в економіку області інвестиційних ресурсів. З метою створення привабливих умов для залучення інвесторів залишається актуальною розробка та реалізація заходів щодо промоції інвестиційних можливостей регіону, продовження визначення перспективних для інвестування галузей економіки, облаштування з цією метою окремих територій та об'єктів.

Напрямок 1.А. включає в себе 6 проектів, які матимуть вплив у таких сферах:

- забезпечення умов для залучення стратегічних інвесторів на визначені території;
- формування сприятливого інвестиційного клімату шляхом промоції інвестиційних можливостей регіону, презентацій інвестиційного та експортного потенціалу області;
- реконструкція існуючого комунального підприємства «Аеропорт Черкаси» для поліпшення транспортної доступності й логістики області, розкриття ділового потенціалу області, створення робочих місць;
- стимулювання розвитку окремих територій Черкащини;

Напрямок 1.В. Підвищення енергоефективності

Підвищення енергоефективності регіону дозволить вивільнити резерви та спрямувати їх на розвиток області. Сьогодні потреба в енергоефективності викликана не лише високими цінами на природний газ з Російської Федерації, але й високою зношеністю централізованих тепломереж та об'єктів бюджетної сфери і їх залежність від перших. Як наслідок, відбувається постійне підвищення тарифів підприємствами житлово-комунального господарства, що, в тому числі, веде і до збільшення видатків місцевих бюджетів на утримання установ бюджетної та соціальної сфери. Тому все в комплексі змушує шукати альтернативу традиційним джерелам енергії. Цей напрям цікавий ще й тим, що закладає можливості для нового бізнесу, який крім товарів/послуг та сплати податків, може формувати додану вартість та створювати робочі місця.

Напрямок 1.В. включає в себе 4 проекти, які матимуть вплив у сферах:

- створення умов для розвитку альтернативної енергетики;
- забезпечення доступу до технологій використання альтернативних джерел енергії;
- впровадження заходів з енергозбереження;
- організація впровадження енергозберігаючих технологій.

Напрямок 1.С. Удосконалення управління регіональним розвитком

На сьогодні в Україні і на Черкащині зберігається тенденція до міграції населення з сільських до міських населених пунктів, спричинена значним розривом в якості життя та доступності послуг для жителів сіл і міст. Високі темпи урбанізації несуть в собі загрозу знелюднення та занепаду сільських територій.

Напрямок 1.С. включає в себе 17 проектів, які матимуть вплив у сферах:

- підтримка об'єднаних територіальних громад;
- створення умов та стимулів взаємодії громад для спільного вирішення питань місцевого розвитку;
- покращення доступності та якості послуг в сфері освіти та охорони здоров'я
- покращення доступності та якості послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування;
- створення умов для динамічного зростання ресурсного забезпечення розвитку територіальних громад;

Напрямок 1.Д. Створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу

Малий і середній бізнес повинен займати значно більшу частку у структурі економіки, ніж сьогодні. Особливо це стосується тих територій, де самозайнятість і підприємництво перебувають в зародковому стані – зокрема, в економічно менш розвинених районах області. На сьогодні як в Україні, так і у світі, найбільш динамічно розвивається бізнес у секторі інформаційних технологій, а найбільшу віддачу мають продукти з високою інноваційною складовою.

Напрямок 1.Д. включає в себе 4 проекти, які матимуть вплив у сферах:

- розвиток інфраструктури підтримки підприємництва;
- надання суб'єктам малого та середнього підприємництва фінансової підтримки;

Напрямок 1.Е. Розвиток туристично-рекреаційної сфери

Черкаська область має об'єктивні і вагомні передумови для розвитку туризму: природно-кліматичний та історико-культурний потенціал, мальовничі ландшафти, привабливі туристичні маршрути, архітектурні пам'ятки, мережу територій та об'єктів природно-заповідного фонду, рекреаційні можливості.

Напрямок 1.Е. включає в себе 7 проектів, які матимуть вплив у сферах:

- покращення стану та інфраструктури рекреаційних зон;
- розвиток на території області різних видів туризму;
- туристична промоція області;
- реконструкція та створення об'єктів обслуговування туризму;
- маркування туристичних об'єктів.

Часові рамки і засоби реалізації

Програма «Підвищення конкурентоспроможності регіону» включає в себе 5 напрямів, які складаються з 38 відповідних проектів. Кожен з напрямів стосується окремого аспекту, який має значення для економічного розвитку регіону. Програма реалізовуватиметься впродовж 2018 – 2020 років. Впровадження проектів цієї програми можливе через:

- залучення коштів Державного фонду регіонального розвитку;

- внесення заходів до обласної програми соціально-економічного розвитку, галузевих регіональних програм, відповідне фінансування з місцевих бюджетів;
- залучення фінансування від проектів та програм міжнародної технічної допомоги суб'єктами регіонального розвитку різних організаційно-правових форм;
- залучення інвестиційних коштів на впровадження окремих проектів (де це передбачено умовами проекту).

Очікувані результати та показники

Успішна реалізація проектів Програми «Підвищення конкурентоспроможності регіону» має сприяти досягненню таких результатів:

- залучено внутрішні і зовнішні інвестиції до регіональної економіки;
- покращено необхідну інфраструктуру для розвитку індустріального парку;
- проведено презентації інвестиційного та експортного потенціалу області, підготовлено інформаційні матеріали;
- проведено роботи з реконструкції КП «Аеропорт Черкаси», оновлено спеціальну техніку та обладнання;
- зменшено енергетичну залежність підприємств, об'єктів бюджетної сфери області;
- надано суб'єктам малого та середнього підприємництва фінансову підтримку;
- створено нові робочі місця;
- розширено експортні можливості та відкрито нові ринки збуту;
- підвищено якість та доступність послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування;
- вжито заходів щодо забезпечення населення області доступною, якісною, кваліфікованою медичною допомогою;
- вжито заходів щодо поліпшення якості надання освітніх послуг;
- розширено обсяги використання туристичних ресурсів та підвищено привабливість об'єктів і поселень, які мають туристичний потенціал;
- підвищено якість та доступність послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування;
- покращено імідж Черкаської області як туристичного регіону;
- маркетинг туристичного потенціалу області;
- розвиток туристичної інфраструктури та сфери послуг;
- створено нові туристичні об'єкти, продукти та мережі, систему інформування туристів, розроблено нові послуги;
- ужито заходів щодо популяризації туристично-рекреаційних можливостей області;
- підвищено фінансову спроможність територіальних громад;
- підвищено доходи населення.

Показники:

- кількість реалізованих інвестиційних проектів або створених нових підприємств;
- обсяг капітальних інвестицій, або динаміка освоєння капітальних інвестицій у порівняльних цінах;
- динаміка обсягів прямих іноземних інвестицій;
- частка прямих іноземних інвестицій в промисловість, сільське господарство та будівництво у загальному обсягу прямих іноземних інвестицій;
- динаміка обсягів прямих іноземних інвестицій на одну особу;
- збільшення кількості країн-інвесторів;
- кількість проведених/організованих інформаційних заходів (зустрічі, форуми, виставки, конференції тощо) з популяризації інвестиційного потенціалу області;
- кількість реалізованих енергоефективних проектів;
- кількість котелень, що працюють на альтернативному виді палива;
- обсяг заміщеного природного газу за рахунок впровадження енергоефективних проектів та заходів в бюджетній і житлово-комунальній сферах;

- відсоток скорочення споживання природного газу закладами бюджетної сфери;
- відсоток втрат теплової енергії в магістральних мережах після їх оптимізації;
- кількість закладів бюджетної сфери, що здійснили заходи з термомодернізації;
- кількість закладів бюджетної сфери, які використовують альтернативні види енергоресурсів в системах тепlopостачання;
- кількість зареєстрованих договорів про співробітництво територіальних громад;
- кількість реалізованих спільних проектів органів місцевого самоврядування і громадськості;
- кількість послуг, наданих через Єдиний регіональний портал надання адміністративних послуг;
- кількість створених центрів безпеки громадян;
- кількість ОТГ, в яких напрацьовані та прийняті стратегії розвитку громади та їх планів реалізації;
- кількість громад регіону, що мають кориговані (оновлені) генеральні плани;
- темп зростання доходів місцевих бюджетів територіальних громад;
- темп зростання податкових надходжень доходів місцевих бюджетів у розрахунку на 1 жителя територіальної громади;
- динаміка кількості підприємств МСБ на 10 тис. населення;
- частка малих і середніх підприємств у обсягах реалізованої продукції (товарів, послуг);
- чисельність зайнятих в секторі МСБ (включаючи фізичних осіб-підприємців);
- кількість суб'єктів господарської діяльності, які оформили сертифікати відповідності на сучасні системи управління;
- динаміка надходжень до зведеного бюджету від суб'єктів малого бізнесу;
- обсяги експорту;
- кількість діючих об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва;
- кількість навчальних закладів, де впроваджено технології інноваційного навчання;
- кількість уведених в дію медичних об'єктів після завершення будівництва, реконструкції;
- кількість придбаного санітарного транспорту;
- кількість об'єктів туристичної інфраструктури та екскурсійних маршрутів;
- динаміка чисельності обслугованих туристів та екскурсантів;
- дохід від надання туристичних послуг;
- кількість новостворених об'єктів туристичної інфраструктури;
- динаміка чисельності підготовлених фахівців у туристично-рекреаційній сфері.

Орієнтовний фінансовий план

Назва проекту	Вартість, тис. грн.			
	2018	2019	2020	Разом
1.1 Промоція інвестиційного потенціалу Черкаської області	600	800	1000	2400
1.2 Облаштування індустріального парку «ЗОЛОТОНОША» у місті Золотоноша необхідною інженерно-транспортною інфраструктурою	43740	12200	*	55940
1.3 Розвиток офісу із супроводу інвесторів	300	300	300	900
1.4 Реконструкція існуючого КП «Аеропорт Черкаси Черкаської обласної ради»	222500	222500	0	445000
1.5 Створення містобудівного кадастру Черкаської області на 2018 – 2020 роки	1000	2000	2000	5000
1.6 Оновлення (коригування) топографічної основи території Черкаської області на 2018– 2020 роки	5000	10000	20000	35000
1.7 Посилення кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування в галузі енергоефективних технологій та енергетичного менеджменту	250	250	0	500
1.8 Запровадження системи енергомоніторингу	360	360	360	1080

План реалізації Стратегії розвитку Черкаської області

будівель бюджетної сфери				
1.9 Стимулювання населення до енергоефективності	40000	50000	65000	155000
1.10 Проведення термомодернізації та енергоефективних заходів в будівлях бюджетної сфери, у тому числі із застосуванням ЕСКО-механізму	23000	35000	48000	106000
1.11 Підтримка об'єднаних територіальних громад Черкаської області шляхом розроблення стратегій розвитку цих громад та Планів їх реалізації	375	375	250	1000
1.12 Співробітництво територіальних громад Черкащини як важливий фактор регіонального розвитку	300	300	300	900
1.13 Розширення функцій та географії охоплення Єдиного регіонального порталу надання адміністративних послуг у області	**	**	**	**
1.14 Інформатизація закладів охорони здоров'я області	10976	10976	10976	32928
1.15 Придбання автомобілів швидкої медичної допомоги класу «В»	72500	72500	72500	217500
1.16 Створення обласного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф	39000	12000	0	51000
1.17 Поліпшення матеріально-технічного стану центрів патгістологічних досліджень медичних установ Черкаської області	4028	5756,7	0	9784,7
1.18 Покращення матеріально-технічної бази інноваційних шкіл Черкащини	31600	31600	31600	94800
1.19 Впровадження у навчальний процес навчальних наборів робототехніки ЛЕГО	7500	7500	7500	22500
1.20 Шкільний автобус	17340	17340	17340	52020
1.21 Створення Центрів безпеки громадян в об'єднаних територіальних громадах Черкаської області	9500	19000	19000	47500
1.22 Безбар'єрний та універсальний дизайн в громадському просторі Черкащини	179,7	261	216,1	656,8
1.23 Платформа регіонального розвитку і партнерства	300	300	300	900
1.24 Підвищення інституційної спроможності в сфері підготовки проектів регіонального розвитку	200	250	300	750
1.25 Муніципальний університет	160	180	200	540
1.26 Розвиток освітнього середовища об'єднаних територіальних громад Черкащини	45	45	50	140
1.27 Проведення циклу тренінгів з підвищення кваліфікації «Молодіжний працівник»	240	240	240	720
1.28 Створення Центру розвитку підприємництва	***	***	***	***
1.29 Створення єдиного інформаційно-комунікаційного ресурсу (веб-сайту) для діючих та потенційних підприємців	170	100	100	370
1.30 Підтримка МСП через розширення доступу малого та середнього підприємництва до кредитних ресурсів шляхом мікрокредитування через Регіональний фонд підтримки підприємництва по Черкаській області	3500	4000	5000	12500
1.31 Розвиток офісу з підтримки експортерів	300	300	300	900
1.32 Історично-екскурсійний простір «Коло друзів» для мандруючих по Черкащині	750	100	0	850
1.33 «Маньківщина туристична «Буцький Каньйон»	300	6700	16000	23000
1.34 Розбудова та облаштування туристичного об'єкту «Тясминський каньйон» в м. Кам'янка Черкаської області	7345	2000	2000	11345
1.35 Підвищення інституційної спроможності суб'єктів туристичної сфери області	100	200	200	500
1.36 Промоція туристичного потенціалу Черкаської	300	400	500	1200

План реалізації Стратегії розвитку Черкаської області

області				
1.37 Розробка туристичного мобільного додатку «Черкащина туристична» (поширення на всю територію області)	100	100	100	300
1.38 Проведення рекламного прес-туру по Черкаській області з урахуванням доступності для осіб з інвалідністю, учасників бойових дій та ветеранів АТО	250	0	0	250
Всього:	544108,7	525933,7	321632,1	1391675

* Будівництво інженерних структур заплановане у 2018 – 2019 рр.

** Потреба в коштах на підтримку Порталу буде сформована після його запуску

*** Обсяг фінансування буде визначений після розробки ПКД

Припущення та ризики

Основним припущенням успішності реалізації Програми є наявність закладених фінансових ресурсів, а також інституційної і людської спроможності суб'єктів реалізації окремих проектів.

Для успішності реалізації програми важливими є ресурси, що виділяються у рамках державних програм, які реалізуються через центральні органи виконавчої влади.

Другою важливою умовою успішності виконання Плану реалізації Стратегії є ефективні та дієві інституції регіонального розвитку (в т.ч. Агенція регіонального розвитку), які зможуть координувати реалізацію проектів, сприяти залученню додаткових коштів і проведенню лобістської діяльності.

Третім базовим припущенням є спроможність регіональної влади об'єднати зусилля всіх учасників впровадження Стратегії розвитку регіону: інститути державної та місцевої влади, бізнес, освітні та наукові установи, громадські організації, окремі особи – на досягнення спільного результату.

І, нарешті, підвищення спроможності місцевого населення та установ і їх готовність взяти участь та надати підтримку у реалізації програми є наступним важливим припущенням, що допомагає максимально використати підприємницький потенціал мешканців області.

Важливим позитивним моментом є безпосередній зв'язок Програми «Підвищення конкурентоспроможності регіону» з іншими програмами Плану реалізації Стратегії, – і, особливо, тісна кореляція з Програмою «Розвиток людського капіталу».

Основні ризики, пов'язані зі здійсненням програми, включають:

- критичне падіння ВВП країни;
- зниження інвестиційного рейтингу країни і регіону;
- ескалація військового конфлікту на Сході України;
- невиконання дохідної частини обласного бюджету, відсутність коштів у бюджеті розвитку;
- низька спроможність потенційних виконавців проектів Програми;
- пасивність «агентів регіонального розвитку», зокрема інституційних партнерів проектів Програми;
- неякісна підготовка та/або порушення процедур подання проектів на конкурс для отримання фінансування з державного фонду регіонального розвитку;
- невиконання місцевих бюджетів та у зв'язку з цим неспроможність співфінансувати проекти, по яких передбачено фінансування з державного фонду регіонального розвитку;
- обмежені власні фінансові ресурси підприємств та територіальних громад;
- низька мотивація мешканців до участі в реалізації проектів.

Рекомендації

- Успіх реалізації та сталості результатів кожного проекту базується на розумному врахуванні державних (регіональних) і приватних інтересів. Тому, де це можливо, необхідне поєднання державного і приватного фінансування на додаток до коштів, що надходять від місцевих бюджетів та проектів і програм міжнародної технічної допомоги. Для створення критичної маси зацікавлених сторін, що беруть участь та підтримують реалізацію проектів, необхідною є участь підприємців, інвесторів, місцевих, районних і обласних органів влади, наукових інститутів, навчальних закладів, громадських організацій.
- Участь проектів міжнародної технічної допомоги (зокрема, ЄС) має важливе значення для отримання фінансових ресурсів та технічної допомоги, забезпечення управлінського потенціалу і технічних навичок для реалізації Програми.
- Досвід інших регіонів і країн може прискорити реалізацію проектів і сприяти отриманню максимальної віддачі. Є кілька типових проектів, які, як правило, реалізуються в інших регіонах і які мають позитивні результати, наприклад, моделі мікрокредитування, бізнес-інкубатори, Агенції регіонального розвитку.
- Підвищення конкурентоспроможності регіону тісно пов'язане з загальним станом розвитку Черкащини, а також розвитком людського капіталу (Програма 3). Додаткову підтримку зможуть отримати сільські території (Програма 2), поліпшення екологічної безпеки та збереження довкілля позитивно вплине на якість управління відходами та стан водних об'єктів (Програма 4). Тому, де це можливо, проекти з Програми 1 «Підвищення конкурентоспроможності регіону» повинні здійснюватися в тісній координації з заходами в програмах 2, 3, 4.

2.2. Програма 2: РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Розвиток сільських територій має на меті забезпечення комфортного рівня життя населення цих територій. Це досягається шляхом розвитку аграрного сектору, що забезпечить робочі місця, продовольчу безпеку, розбудову транспортної, соціальної та іншої інфраструктури на селі, розблокування економічного потенціалу територій, самореалізацію та організацію змістовного дозвілля жителів сільських територій в області.

Черкаська область має значний природний потенціал і збережені традиції агровиробництва. Проте цей сектор економічно не розвинений настільки, щоб випускати та експортувати за межі області продукцію з високою доданою вартістю. Впливати на економічний розвиток сільських територій необхідно шляхом підтримки механізмів сільськогосподарської кооперації, диверсифікації с/г виробництва, навчально-інформаційної підтримки, розвитку неаграрних видів бізнесу серед сільського населення.

Стан та проблеми

Програма «Розвиток сільських територій» включає набір проектів та заходів, спрямованих на досягнення другої стратегічної цілі. Вибір стратегічної цілі «Розвиток сільських територій» обґрунтований соціально-економічним аналізом та SWOT-аналізом. Досягнення цілі передбачається через реалізацію двох операційних цілей та, відповідно, восьми завдань.

Операційні цілі передбачають втручання у сферу розвитку сільського господарства за такими напрямками:

1. Диверсифікація структури сільськогосподарського виробництва та поглиблення переробки продукції.
2. Розвиток сільських територій та периферії навколо міст та селищ.

Логіка побудови Програми «Розвиток сільських територій» ґрунтується на таких припущеннях та аналітичних висновках:

- У сільських територіях області зайнятість населення значною мірою залежить від структури сільськогосподарського виробництва як за галузями, так і за розмірами підприємств. Значна частина мешканців сіл через застосування інтенсивних агротехнологій позбавлена можливостей для працевлаштування, що веде до подальшої деградації сіл, ускладнення демографічної ситуації та зменшення тривалості життя.
- Слід шукати додаткові можливості зайнятості для жителів села, як у сільськогосподарському виробництві через його диверсифікацію, так і в інших секторах регіональної економіки, передусім через самозайнятість сільського населення та його залучення до підприємництва і роботи у малих містах та селищах.
- При значному загальному обсязі валової сільськогосподарської продукції, виробники регіону не повністю забезпечують потреби внутрішнього споживання області за основними видами продуктів харчування. Незважаючи на те, що підприємства сільськогосподарської переробки є практично у кожному районі, обсяги переробки є незначними, повністю не покривають потреб області, первинна переробка у місцях виробництва сільськогосподарської продукції (сировини) практично відсутня.
- Сільське господарство області не має належної логістичної підтримки, логістичних центрів, терміналів довготривалого зберігання, центрів сертифікації продукції, перевірки на відповідність міжнародним стандартам. Вузькість внутрішнього ринку не забезпечує умов до розвитку сільськогосподарського виробництва. Вихід місцевих виробників сільськогосподарської продукції на зовнішні ринки обмежений.

Метою Програми є збільшення доданої вартості аграрного виробництва, створення додаткових можливостей для збільшення доходів малих і середніх виробників сільськогосподарської продукції та сільського населення, а також розвиток інфраструктури сільських громад.

Програма 2 «Розвиток сільських територій» тісно взаємопов'язана з Програмою 3 «Розвиток людського капіталу» та Програмою 1 «Підвищення конкурентоспроможності регіону». Наскрізні завдання, спрямовані на поліпшення Програми 4 «Екологічна безпека та збереження довкілля», також можуть вплинути на заходи з розвитку сільських територій.

Структура Програми

Програма «Розвиток сільських територій» включає набір проектів та заходів, спрямованих на досягнення другої стратегічної цілі Стратегії. Досягнення стратегічної цілі передбачає реалізацію 2 операційних цілей та 8 завдань.

Програма складена групою регіональних експертів, в тому числі від Черкаської агенції регіонального розвитку. В основу програми закладено ті проектні ідеї, які експертна робоча група відібрала з понад 300 проектних ідей, що надійшли в рамках оголошеного збору проектних ідей.

Програма складається з двох взаємопов'язаних напрямів, які охоплюють 14 проектів. Напрями включають в себе:

- Підвищення ефективності використання регіонального потенціалу та застосування сучасних інструментів підтримки дрібних виробників сільськогосподарської продукції, в тому числі особистих селянських господарств.
- Покращення інфраструктури сільських територій та зміцнення зв'язків з містами для розблокування можливостей розвитку сіл, підтримка соціально та економічно активної молоді, покращення здоров'я населення.
- Поліпшення об'єктів дорожньої інфраструктури області.
- Матеріально-технічне забезпечення об'єктів соціальної інфраструктури сільських територій.
- Забезпечення доступу до Інтернет в сільській місцевості та нарощування потенціалу використання сучасних Інтернет-технологій на селі.
- Розширення можливостей з працевлаштування та популяризація самозайнятості серед мешканців сільських населених пунктів, зростання доходів від зайнятості в сільській місцевості, особливо в галузях, що не пов'язані з вирощуванням сільськогосподарської продукції.
- Стимулювання розвитку підприємництва в сільській місцевості.
- Стимулювання співробітництва територіальних громад

Проекти	Територія, на яку проект матиме вплив
Напрямок 2.А. Диверсифікація структури сільськогосподарського виробництва та поглиблення переробки продукції	
2.1 Оснащення основними засобами діючих та новостворених сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів області	Черкаська область
2.2 Створення сервісного центру по обслуговуванню та розвитку сільськогосподарської кооперації у Черкаській області	Черкаська область
2.3 Підтримка потенційної бізнес-спроможності сільського населення Черкащини	Черкаська область
2.4 Стимулювання розвитку підприємництва в об'єднаних територіальних громадах Черкаської області	Об'єднані територіальні громади області
2.5 Створення мережі забійних пунктів сільськогосподарських тварин	Черкаська область
Напрямок 2.В. Розвиток сільських територій та периферії навколо міст та селищ	
2.6 Будівництво спеціально облаштованих місць для розташування стаціонарних або пересувних пунктів габаритно-вагового контролю	Черкаська область та суміжні з нею області України
2.7 Влаштування штучного освітлення на автомобільних дорогах місцевого значення за межами населених пунктів області	Черкаська область та суміжні з нею області України
2.8 Майстерня сільських ініціатив в Черкаській області	3 сільські громади області

	щороку
2.9 Майстерня креативності «Тематичне село»	Сільські територіальні громади, в тому числі ОТГ
2.10 Створення умов для підвищення самозайнятості та мікропідприємництва мешканців сільських територій	Сільські території області
2.11 Покращення якості надання медичних послуг шляхом будівництва сільських амбулаторій	Черкаська область
2.12 Розширення мережі центрів надання адміністративних послуг в області	Черкаська область
2.13 Чат-бот консультант державних послуг	м. Звенигородка (тестовий проект), подальше масштабування на інші населені пункти Черкаської області та інших регіонів України
2.14 Прокладення та експлуатація волоконно-оптичної лінії зв'язку ТОВ «МАКПАУТ, ЛТД»	Черкаська область

Напрямок 2.А: Диверсифікація структури сільськогосподарського виробництва та поглиблення переробки продукції

Аграрний сектор потребує збільшення продуктивності та рентабельності аграрного виробництва, поряд зі збільшенням його доданої вартості, що сприятиме підвищенню зайнятості та доходів сільського населення і покращенню якості життя на селі.

Напрямок 2.А. включає 5 проектів, які мають вплив в таких сферах:

- створення умов для підтримки підприємств комунальної та кооперативної форми власності, зокрема, в галузях тваринництва, овочівництва, фруктовництва, в тому числі, розвиток органічного сільського господарства, сховищ довготривалого зберігання с/г продукції, а також агропереробки;
- навчально-інформаційна підтримка сільського населення, в т.ч. сільськогосподарської кооперації, удосконалення підготовки фахівців для малого бізнесу в сільській місцевості;
- розвиток органічного сільського господарства;
- покращення доступу агровиробників до ринків збуту.

Напрямок 2.В: Розвиток сільських територій та периферії навколо міст та селищ

В умовах диверсифікації сільської економіки, що супроводжується вивільненням із сільського господарства трудових ресурсів внаслідок технологічного прогресу, розвиток сільських територій ускладнюється і через кризу кадрового потенціалу.

Водночас є гостра потреба в зайнятості вивільнених осіб в неаграрних видах бізнесу. Необхідно спрямувати зусилля на збереження наявних трудових ресурсів, підвищення їх кваліфікації або професійну переорієнтацію, що дасть можливість диверсифікувати економіку в сільських територіях, а відтак і оживити ці території.

Велике значення для цього також має розвиток сільського зеленого туризму, що передбачено цією Програмою. Адже цей сектор сприяє створенню нових робочих місць та стимулює розвиток супутніх галузей. Разом з тим тут теж існує дефіцит фахівців, здатних працювати в туристичній галузі на селі. Важливим для розвитку туризму на селі є паралельний розвиток місцевої індустрії дозвілля в поєднанні з історичними подіями, місцями, народною творчістю, звичаями, традиціями, ремеслами, локальною їжею та напоями (гастрономічний туризм). Організація виставок, ярмарків, фестивалів і конкурсів сприяє підняттю рівня сприйняття сільськими жителями своєї значущості та здатності розвивати свої громади, що ще більше зацікавлює туристів.

Тому до цього напрямку включено проекти, які спрямовані на: розвиток людського потенціалу в сільській місцевості, зокрема і в сфері розвитку громадських ініціатив серед молоді, в сфері сільського зеленого туризму, традиційних ремесел та народної творчості або такі, що спрямовані на стимулювання розвитку підприємництва серед мешканців сільської місцевості.

Напрямок 2.В. включає 9 проектів, які спрямовані на:

- співробітництва територіальних громад Черкащини;
- розвиток самозайнятості та неаграрних видів бізнесу, у т.ч. сільського зеленого туризму;
- розвиток громадських ініціатив в сільській місцевості шляхом підтримки сільської молоді;
- поліпшення надання медичних послуг в сільських територіях;
- покращення доступу сільського населення до публічної інформації.

Часові рамки і засоби реалізації

Програма «Розвиток сільських територій» включає в себе два компоненти, що реалізуються через 2 напрями, які складаються з 14 відповідних проектів. Кожен з напрямів стосується окремого аспекту, який має вплинути на розвиток сільських територій. Програма реалізовуватиметься впродовж 2018–2020 років. Впровадження проектів цієї програми можливе через:

- залучення коштів Державного фонду регіонального розвитку;
- внесення заходів до обласної програми соціально-економічного розвитку, галузевих регіональних програм, відповідне співфінансування з місцевих бюджетів;
- залучення фінансування від проектів та програм міжнародної технічної допомоги суб'єктами регіонального розвитку різних організаційно-правових форм;
- залучення коштів місцевих бюджетів (де це передбачено умовами проекту);
- залучення інвестиційних коштів на впровадження окремих проектів (де це передбачено умовами проекту).

Очікувані результати і показники

Успішна реалізація проектів, спрямованих на розвиток сільських територій, мають сприяти досягненню таких результатів:

- підвищено ефективність сільськогосподарського виробництва;
- диверсифікація сільськогосподарського виробництва;
- зростання частки сільськогосподарської продукції місцевих виробників у структурі споживання населення області;
- розвиток ринків збуту сільськогосподарської продукції, надання послуг;
- підвищено рівень добробуту сільських мешканців;
- створено нові робочі місця у сільських територіях;
- зростання числа самозайнятого населення (підприємців) сільських територій;
- розвиток людського потенціалу сільських територій;
- організація професійного навчання, проведення інформаційних заходів з підвищення рівня обізнаності громадян у провадженні підприємницької діяльності, виявлення зацікавлених осіб та їх консультаційна підтримка на етапі відкриття власної справи, підвищення потенціалу самозайнятості у сільській місцевості;
- зростання надходжень до місцевих бюджетів сіл, селищ, сільських, селищних ОТГ;
- покращено стан об'єктів дорожньої, інженерної та соціальної інфраструктури у сільській місцевості;
- підвищено соціально-економічні стандарти проживання сільського населення;

Показники:

- кількість малих та середніх сільськогосподарських підприємств;
- кількість зареєстрованих суб'єктів підприємницької діяльності в сільських населених пунктах;
- кількість функціонуючих забійних пунктів сільськогосподарських тварин згідно ветеринарно-санітарних норм;
- сума кредитів і мікрокредитів, наданих сільгоспвиробникам;
- кількість малих агровиробників (до 100 га землі в обробітку);
- кількість діючих сільськогосподарських кооперативів;
- кількість проведених інформаційних заходів (тренінги, семінари, майстер-класи, виставки, конференції тощо);
- чисельність жителів сільської місцевості, які проходять професійне навчання; кількість проведених групових інформаційних заходів та наданих індивідуальних консультацій у сфері самозайнятості та мікропідприємництва;
- кількість зданих в експлуатацію будівель сільських амбулаторій;
- кількість населених пунктів з проведеною та зданою в експлуатацію волоконно-оптичною лінією зв'язку з доступом до мережі Інтернет(т. зв. точки присутності);
- кількість абонентів Інтернет послуг внаслідок проведення волоконно-оптичної лінії зв'язку;
- доступна швидкість до абонента/від абонента Мбіт/с. в точках присутності;
- кількість адміністративних послуг, що надаються ЦНАП мешканцям сільських територій;

Орієнтовний фінансовий план

Назва проекту	Вартість, тис. грн.			
	2018	2019	2020	Разом
2.1 Оснащення основними засобами діючих та новостворених сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів області	4000	0	0	4000
2.2 Створення сервісного центру по обслуговуванню та розвитку сільськогосподарської кооперації у Черкаській області	3500	3500	0	7000
2.3 Підтримка потенційної бізнес-спроможності сільського населення Черкащини	200	200	150	550
2.4 Стимулювання розвитку підприємництва в об'єднаних територіальних громадах Черкаської області	1920	2880	2880	7680
2.5 Створення мережі забійних пунктів сільськогосподарських тварин	10000	15000	17000	42000
2.6 Будівництво спеціально облаштованих місць для розташування стаціонарних або пересувних пунктів габаритно-вагового контролю	4000	6500	6500	17000
2.7 Влаштування штучного освітлення на автомобільних дорогах місцевого значення за межами населених пунктів області	1000	1000	1000	3000
2.8 Майстерня сільських ініціатив в Черкаській області	170	170	170	510
2.9 Майстерня креативності «Тематичне село»	211	211	261	683
2.10 Створення умов для підвищення самозайнятості та мікропідприємництва мешканців сільських територій	3600	4000	4400	12000
2.11 Покращення якості надання медичних послуг шляхом будівництва сільських амбулаторій	22000	15000	15000	52000
2.12 Розширення мережі центрів надання адміністративних послуг в області	15000	*	*	15000
2.13 Чат-бот консультант державних послуг	50	0	0	50

2.14 Прокладення та експлуатація волоконно-оптичної лінії зв'язку ТОВ «МАКЛАУТ, ЛТД»	1000	1000	1000	3000
Всього:	66651	49461	48361	164473

* Суми коштів будуть визначені залежно від кількості утворених ОТГ

Припущення та ризики

Наявність коштів і новітніх технологій, у формі управлінського потенціалу проектами та конкретних технічних навичок, є важливими загальними припущеннями для успішної реалізації Програми «Розвиток сільських територій». Ймовірно вдала реалізація цієї програми залежить і від діяльності створеної Черкаської агенції регіонального розвитку, яка сприятиме реалізації проектів у межах Плану реалізації Стратегії, залученню додаткових коштів.

До реалізації цієї програми мають бути залучені ряд інституцій і приватних суб'єктів (програми міжнародної технічної допомоги, державні установи, приватні інвестори) зі своїми інноваційними технологіями та джерелами фінансування. Для успішної реалізації програми важливими є ресурси, що виділяються у рамках державних програм та реалізуються через центральні органи виконавчої влади.

Частина проектів цієї програми можуть бути більш ефективними в поєднанні з відповідними її заходами у сфері розвитку економіки, туристичного, людського потенціалу, підвищення якості життя населення. Надання додаткових можливостей для збільшення доходів домогосподарств має підтримуватися здійсненням програм у сфері розвитку внутрішнього туризму, економічного розвитку сільських районів області. Промислова переробка сільськогосподарської продукції та виробництво продуктів харчування має важливе значення для сільськогосподарської діяльності, для зайнятості та збільшення доходів сільського населення.

Підвищення спроможності місцевого населення та установ і їх готовність взяти участь та надати підтримку у реалізації програми є наступним важливим припущенням, що допомагає максимально використати сільськогосподарський, туристичний і підприємницький потенціал сільських і приміських територій області. Участь фермерів, сільськогосподарських підприємств та інших суб'єктів розвитку села є особливо важливим для успіху ініціатив зі створення мереж, таких як сільськогосподарські кооперативи.

Суттєве значення для реалізації Програми 2 матиме і бюджетна децентралізація та успішна реалізація в області реформи децентралізації влади, продовження процесу об'єднання територіальних громад.

Основні ризики, пов'язані зі здійсненням програми, включають:

- нехтування розвитком сільських територій на користь міст – низький рівень інвестицій, старіння населення, демографічний спад, міграція;
- нездатність встановлювати і використовувати зв'язки між селом та містом;
- нераціональне використання природних ресурсів у аграрному секторі;
- нездатність усунути існуючі недоліки, такі як структурні дисбаланси, застарілі технології;
- недотримання сучасних технологій та невідповідність міжнародним стандартам у галузі сільського господарства;
- небажання інвестувати в агропромисловий сектор;
- неможливість встановлення необхідних партнерських відносин та отримання критичної маси зацікавлених сторін в селах, готових підтримати реалізацію конкретних проектів та програми в цілому;
- відсутність управлінської спроможності для реалізації проектів і відсутність успіхів у мобілізації необхідних ресурсів (коштів);
- невчасне вирішення соціальних, освітніх, інфраструктурних, екологічних та інших проблем сільського населення;

- ігнорування обґрунтованих сівозмін та подальше не внесення в ґрунти органічних добрив;
- поглиблення економічної кризи та політичної нестабільності, ескалація військового конфлікту на сході України.

Рекомендації

- Успіх реалізації та сталості результатів кожного проекту базується на розумному врахуванні державних (регіональних) і приватних інтересів. Тому, де це можливо, необхідне поєднання державного і приватного фінансування на додаток до коштів, що надходять від місцевих бюджетів та проектів і програм міжнародної технічної допомоги. Для створення критичної маси зацікавлених сторін, що беруть участь та підтримують реалізацію проектів, необхідною є участь фермерів, інвесторів, місцевих і обласних органів влади, навчальних закладів, кооперативів, громадських організацій.
- Участь проектів міжнародної технічної допомоги (зокрема, ЄС), має важливе значення для надання фінансових ресурсів та технічної допомоги, забезпечення управлінського потенціалу і технічних навичок для реалізації програми.
- Досвід інших регіонів і країн може прискорити реалізацію проектів і сприяти отриманню максимальної віддачі. Є кілька типових проектів, які, як правило, реалізуються в інших регіонах, і які мають позитивні результати, наприклад, схеми мікрокредитування, сільськогосподарські кооперативи, інші види несільськогосподарського підприємництва на селі.
- Розвиток сільських територій тісно пов'язаний з підвищенням конкурентоспроможності Черкащини, і, передусім – її економіки (Програма 1), а також з розвитком людського капіталу (Програма 3). Додаткову підтримку окремі сільські території зможуть отримати завдяки поліпшенню екологічної безпеки та збереженню довкілля (Програма 4). Тому, де це можливо, проекти з Програми 2 «Розвиток сільських територій» повинні здійснюватися в тісній координації з заходами в програмах 1, 3, 4.

2.3. Програма 3. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Поняття «людський капітал» в науці з'явилося в другій половині ХХ ст. Людський капітал є значно ціннішим, ніж природні ресурси або накопичені матеріальні блага. Саме людський капітал, а не матеріальні засоби виробництва, є підґрунтям підвищення конкурентоспроможності регіону та його економічного зростання. Порівняно з інвестиціями в інші форми капіталу, інвестиції в людський капітал, за оцінками багатьох економістів, є найвигіднішими як для окремої людини, так і для суспільства в цілому.

Розвиток людського капіталу можливий внаслідок комплексної взаємодії держави, населення, бізнесу та інституцій громадянського суспільства.

Стан та проблеми

Розвиток людського капіталу є третьою стратегічною ціллю. Вибір цілі обґрунтований соціально-економічним аналізом та SWOT-аналізом. Досягнення цілі передбачається через реалізацію двох операційних цілей та, відповідно, семи завдань.

Операційні цілі передбачають втручання у сферу економічного зростання у таких напрямках:

1. Підвищення адаптивності населення до потреб ринку праці.
2. Підвищення обізнаності та соціальної активності жителів області.

Програма «Розвиток людського капіталу» є системним комплексом проектів, скерованих на виконання завдань стратегічної цілі 3. Логіка її побудови ґрунтується на таких припущеннях та аналітичних висновках, що мають місце:

- Демографічна проблема в області.
- Падіння рівня реальних доходів населення.
- Поглиблення невідповідності попиту та пропозиції на регіональному ринку праці.
- Посилення дисбалансу економічних і соціальних гарантій для професійної самореалізації молодшого та старшого покоління.
- Подальше послаблення дій у бік самоорганізації населення щодо вирішення проблем громади.
- Відтік «тіньових» висококваліфікованих фахівців з області, у тому числі з ризиком втрати можливостей розвитку ІТ сфери.
- Порушення та підрив єдності національного духу, розвитку регіональної культури, традицій та звичаїв внаслідок сучасних процесів глобалізації та геополітичної ситуації.

Програма має на меті: формувати спроможний людський капітал, здатний відповідати викликам регіонального, національного та глобального масштабу, щоб забезпечувати розвиток різних сфер життєдіяльності Черкащини; популяризувати здоровий спосіб життя; забезпечити охорону, збереження, відродження та розповсюдження культурної спадщини та народних традицій; створити сприятливі умови, спрямовані на задоволення інтересів, захист прав і свобод людини і громадянина.

Програма «Розвиток людського капіталу» корелюється з Програмою 1 «Підвищення конкурентоспроможності регіону», Програмою 2 «Розвиток сільських територій» та Програмою 4 «Екологічна безпека та збереження довкілля».

Структура Програми

Програма складена групою регіональних експертів, в тому числі від Черкаської агенції регіонального розвитку. В основу програми закладено ті проектні ідеї, які експертна робоча група відібрала з понад 300 проектних ідей, що надійшли в рамках оголошеного збору проектних ідей. Поряд з тим серед переліку проектів є й такі які було перенесено (з суттєвим доопрацюванням) до нового операційного плану реалізації Стратегії зважаючи на їх

актуальність, триваючу дію чи як такі, що за різних обставин не вдалося реалізувати протягом 2015 – 2017 рр.

Програма складається з двох взаємопов'язаних напрямів, які охоплюють 24 проекти. Напрями включають в себе заходи, скеровані на:

- Вдосконалення системи підготовки молоді до умов регіонального ринку праці.
- Покращення підготовки кадрів для потреб регіональної економіки, у тому числі розвиток системи освіти впродовж життя.
- Розвиток лідерських якостей населення.
- залучення жителів області до вирішення місцевих проблем.
- Створення умов для здорового способу життя населення, у т.ч. у сфері відпочинку та фізичної культури.
- Збереження та розвиток національної культури, регіональних традицій, підвищення історичної обізнаності та патріотичне виховання населення.
- Розвиток регіонального інформаційного простору.

Проекти	Територія, на яку проект матиме вплив
Напрямок 3.А. Підвищення адаптивності населення до потреб ринку праці	
3.1 STEM-освіта: потенціал інноваційного розвитку Черкащини	Черкаська область
3.2 «Наукова майстерня сучасного вчителя» - запровадження проектних технологій навчання у початковій та середній школі в галузі природничих наук	Села, селища, об'єднані територіальні громади, міста Черкаської області
3.3 Підвищення кваліфікації психологів загальноосвітніх шкіл області щодо методики професійної орієнтації підлітків 7 – 11 класів	Черкаська область
3.4 Іміджева кампанія «Професіонали»	Черкаська область
3.5 Проведення циклу тренінгів із підприємництва для молоді Черкаської області	Черкаська область
3.6 Модернізація парку сільськогосподарської техніки у професійно-технічних навчальних закладах Черкащини	Черкаська область
3.7 Модернізація матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів Черкащини	Черкаська область
3.8 Агенти змін початкової загальної освіти	Черкаська область
3.9 Професійні тренінгові центри для відпрацювання практичних навичок та професійних вмінь	Черкаська область, прилеглі райони Кіровоградської, Полтавської та Київської областей
3.10 Англійська мова як основа психологічного розвитку	м. Черкаси, м. Сміла, м. Чигирин, м. Золотоноша, м. Канів
Напрямок 3.В. Підвищення обізнаності та соціальної активності жителів області	
3.11 Форум підтримки громадських ініціатив Черкащини	Черкаська область
3.12 Черкаський регіональний конкурс розвиткових проектів (щорічний)	Черкаська область
3.13 Вивчення суспільної думки	Черкаська область
3.14 Створення інформаційно-консультативного Центру для осіб, які постраждали від торгівлі людьми в Черкаській області	Черкаська область
3.15 Центр надання соціальних послуг для вразливих верств населення на базі ЧБО ЛЖВ «Від серця до серця» у приміщенні КЗ ЧОНД ЧОДА	Черкаська область
3.16 Організація спортивних клубів (створення тренажерних залів) у сільській місцевості	Сільські райони Черкаської області
3.17 Будівництво футбольних полів зі штучним покриттям в Черкаській області	Черкаська область
3.18 Будівництво басейну критого для плавання обласної спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву по вул. Пастерівська, 102 в м. Черкаси	Черкаська область, Україна
3.19 Будівництво стадіону обласної спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву по вул. Пастерівська, 102 в м. Черкаси	м. Черкаси, Черкаська область

3.20 Реконструкція адмінбудівлі (літ. А – І) обласної спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву з надбудовою другого поверху та добудовою спортивних залів по вул. Пастерівська, 102 в м. Черкаси	м. Черкаси, Черкаська область
3.21 Реконструкція будівлі комплексної дитячо-юнацької спортивної школи «Вулкан» Черкаської міської ради за адресою: м. Черкаси, вул. Благівісна, 170	м. Черкаси, Черкаська область
3.22 Збереження об'єктів культурної спадщини області	Черкаська область
3.23 Створення єдиного веб-порталу місцевих органів влади Черкаської області.	Черкаська область
3.24 Впровадження в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування області системи електронного документообігу з використанням електронного цифрового підпису	Черкаська область

Напрямок 3.А: Підвищення адаптивності населення до потреб ринку праці

Економічні процеси, які відбуваються в Україні, області, очевидно призводять до змін і на ринку праці. На жаль, традиційна система освіти та державна служба зайнятості на виклики сучасного ринку праці реагують повільно.

Реалізація проектів напрямку 3.А. допомагатиме забезпечувати умови для ефективної зайнятості відповідно до отриманої освіти, забезпечуватиме свідомий вибір майбутнього місця навчання та умов для якісного працевлаштування, завдяки чому створить передумови для підвищення рівня конкурентоспроможності Черкаської області.

Напрямок 3.А. включає в себе 10 проектів, які повинні мати вплив у таких сферах:

- посилення професійної спроможності вчителів загальноосвітніх шкіл;
- підготовка молоді до умов регіонального ринку праці;
- покращення підготовки кваліфікованих робітників та популяризація робітничих професій, які затребувані на ринку праці;
- зміцнення матеріально-технічної бази навчальних закладів як такої, де формуються практичні навички;
- сприятимуть зміцненню зв'язків між системою освіти та ринком праці;
- підвищать рівень адаптивності, практичних знань, умінь та навичок студентської молоді щодо професійної реалізації та подальшого працевлаштування в умовах сучасного ринку праці та попиту шляхом розвитку системи неформальної освіти.

Напрямок 3.В. Підвищення обізнаності та соціальної активності жителів області

Соціальна активність широких кіл мешканців регіону є ключовою передумовою виникнення нових розвиткових ідей та мобілізації місцевих ресурсів, спрямованих на вирішення проблем у територіальних громадах. Основними інструментами підвищення соціальної активності населення, в тому числі молоді, є розробка та участь в реалізації проектів, важливих для мешканців населених пунктів регіону.

Реалізація проектів зазначеного напрямку забезпечить умови для поширення практики розвитку соціальної активності мешканців громад, організації їх співпраці, сприятиме більш якісному та ефективному використанню спільних ресурсів. Підтримка громадських ініціатив дозволить стабілізувати соціальні процеси та забезпечуватиме підвищення рівня довіри населення до місцевої влади.

Напрямок 3.В. включає в себе 14 проектів, які матимуть вплив у таких сферах:

- впровадження заходів з розвитку лідерських та комунікативних навичок населення;
- залучення громадськості до обговорення та вирішення соціально значимих проблем;

- покращення інформаційно-консультативної підтримки громадських ініціатив, а також на конкурсних засадах – ресурсної підтримки розвиткових проектів;
- створення умов для здорового способу життя населення;
- підвищення рівня історичної обізнаності, культурного та патріотичного виховання населення;
- розвиток регіонального інформаційного простору.

Часові рамки і засоби реалізації

Програма «Розвиток людського капіталу» включає в себе два компоненти, що реалізуються через 2 напрями, які складаються з 24 відповідних проектів. Кожен з напрямів стосується окремого аспекту, який має значення для розвитку людського капіталу регіону. Програма реалізовуватиметься упродовж 2018–2020 років. Впровадження проектів цієї програми можливе через:

- залучення коштів Державного фонду регіонального розвитку;
- внесення заходів до обласної програми соціально-економічного розвитку, галузевих регіональних програм, відповідне співфінансування з місцевих бюджетів;
- залучення фінансування від проектів та програм міжнародної технічної допомоги суб'єктами регіонального розвитку різних організаційно-правових форм;
- залучення коштів місцевих бюджетів (де це передбачено умовами проекту);
- залучення інвестиційних коштів на впровадження окремих проектів (де це передбачено умовами проекту).

Очікувані результати та показники

Успішна реалізація проектів Програми «Розвиток людського капіталу», сприятиме досягненню таких результатів:

- зменшено рівень безробіття, особливо серед молоді;
- покращено соціальну інфраструктуру, у тому числі спортивну;
- збільшено частку підприємців серед економічно-активного населення;
- включено ширші кола населення до активного суспільного життя, в тому числі вразливих верств;
- залучено додаткові ресурси, отримані від самоорганізації населення;
- проведено форуми підтримки громадських ініціатив, інституційної підтримки ОТГ, конкурсів розвиткових проектів, розроблених інститутами громадянського суспільства, агентами регіонального розвитку;
- урізноманітнено форми, формати та механізми роботи з молоддю;
- розбудова спортивної інфраструктури, популяризація та стимулювання населення до здорового способу життя;
- підвищено обізнаність жителів області у сфері культури, історії, звичаїв та традицій;
- підвищено рівень поінформованості та комунікативності між територіальними громадами;
- формування в громадах області т. зв. «точок-росту», громадських ініціатив, націлених на розвиток міст, ОТГ, селищ, сіл.

Показники:

- рівень зайнятості населення;
- частка молодіжного безробіття;
- показник працевлаштування випускників навчальних закладів за отриманою професією;
- питома вага дітей шкільного віку, що займаються в спортивних секціях;
- кількість створених об'єктів інфраструктури для формування здорового способу життя (спортивні майданчики, клуби, тренажерні зали тощо);
- кількість громадських організацій;

- кількість громадських організацій організаторів форумів, конференцій та інших спільних ініціатив;
- кількість поданих проектів на конкурси проектів;
- кількість реалізованих проектів;
- кількість проведених форумів підтримки громадських ініціатив, інституційної підтримки об'єднаних територіальних громад;
- кількість проведених інформаційних заходів (тренінги, семінари, майстер-класи, виставки, конференції тощо);
- кількість змагань міжнародного, національного та обласного рівнів на Черкащині;
- кількість дітей та молоді, які відвідують спортивні секції;
- кількість пам'яток історії, культури, археології, історико-культурних заповідників;
- обсяг залучених коштів на розвиток регіонального сектору громадських ініціатив;
- обсяг залучених коштів у сферу збереження об'єктів культурної спадщини області.

Орієнтовний фінансовий план

Назва проекту	Вартість, тис. грн.			
	2018	2019	2020	Разом
3.1 STEM-освіта: потенціал інноваційного розвитку Черкащини	1000	800	500	2300
3.2 «Наукова майстерня сучасного вчителя» - запровадження проектних технологій навчання у початковій та середній школі в галузі природничих наук	400	400	400	1200
3.3 Підвищення кваліфікації психологів загальноосвітніх шкіл області щодо методики професійної орієнтації підлітків 7 – 11 класів	200	220	240	660
3.4 Іміджева кампанія «Професіонали»	100	150	150	400
3.5 Проведення циклу тренінгів із підприємництва для молоді Черкаської області	190	270	340	800
3.6 Модернізація парку сільськогосподарської техніки у професійно-технічних навчальних закладах Черкащини	18000	13500	13500	45000
3.7 Модернізація матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів Черкащини	4500	4500	4500	13500
3.8 Агенти змін початкової загальної освіти	90	90	90	270
3.9 Професійні тренінгові центри для відпрацювання практичних навичок та професійних вмінь	3000	4000	8000	15000
3.10 Англійська мова як основа психологічного розвитку	350	0	0	350
3.11 Форум підтримки громадських ініціатив Черкащини	80	80	80	240
3.12 Черкаський регіональний конкурс розвиткових проектів (щорічний)	1000	1000	1000	3000
3.13 Вивчення суспільної думки	225	375	150	750
3.14 Створення інформаційно-консультативного Центру для осіб, які постраждали від торгівлі людьми в Черкаській області	500	580	660	1740
3.15 Центр надання соціальних послуг для вразливих верств населення на базі ЧБО ЛЖВ «Від серця до серця» у приміщенні КЗ ЧОНД ЧОДА	400	500	600	1500
3.16 Організація спортивних клубів (створення тренажерних залів) у сільській місцевості	2000	2000	2000	6000
3.17 Будівництво футбольних полів зі штучним покриттям в Черкаській області	30000	30000	30000	90000
3.18 Будівництво басейну критого для плавання обласної спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву по вул. Пастерівська, 102 в	50000	57808	0	107808

м. Черкаси				
3.19 Будівництво стадіону обласної спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву по вул. Пастерівська, 102 в м. Черкаси	9051,4	0	0	9051,4
3.20 Реконструкція адмінбудівлі (літ. А – І) обласної спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву з надбудовою другого поверху та добудовою спортивних залів по вул. Пастерівська, 102 в м. Черкаси	26610	0	0	26610
3.21 Реконструкція будівлі комплексної дитячо-юнацької спортивної школи «Вулкан» Черкаської міської ради за адресою: м. Черкаси, вул. Благовісна, 170	2801	0	0	2801
3.22 Збереження об'єктів культурної спадщини області	30122	30122	30122	90366
3.23 Створення єдиного веб-порталу місцевих органів влади Черкаської області.	150	25	25	200
3.24 Впровадження в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування області системи електронного документообігу з використанням електронного цифрового підпису	1500	1000	500	3000
Всього:	182269,4	147420	92857	422546,4

Припущення та ризики

Основним припущенням успішності реалізації Програми є наявність закладених фінансових ресурсів, а також інституційної та людської спроможності суб'єктів реалізації окремих проектів.

Для успішності реалізації цієї програми важливими є ресурси, що виділяються у рамках державних програм, які реалізуються через центральні органи виконавчої влади а також вмінь та навиків залучати зовнішні ресурси в якості грантів, мікрогрантів.

Другою важливою умовою успішності виконання Плану реалізації Стратегії є ефективні та дієві інституції регіонального розвитку в т.ч. Агенція регіонального розвитку, які зможуть координувати реалізацію проектів, сприяти залученню додаткових коштів і проведенню лобістської діяльності.

Третім базовим припущенням є спроможність регіональної влади об'єднати зусилля всіх учасників Стратегії розвитку регіону: інститути державної та місцевої влади, бізнес, освітні та наукові установи, громадські організації, окремі особи – на досягнення спільного результату.

І, нарешті, підвищення спроможності місцевого населення та установ і їх готовність взяти участь та надати підтримку у реалізації програми є наступним важливим припущенням, що допомагає максимізувати позитивні результати діяльності малого та середнього бізнесу регіону.

Важливим позитивним моментом тут є безпосередній зв'язок Програми «Розвиток людського капіталу» з іншими Програмами Плану реалізації Стратегії, – і, особливо, тісна кореляція з Програмою 1. «Підвищення конкурентоспроможності регіону» та Програмою 2. «Розвиток сільських територій».

Основні ризики, пов'язані з впровадженням програми включають:

- поглиблення економічної кризи та політичної нестабільності;
- невиконання дохідної частини обласного бюджету, відсутність коштів у бюджеті розвитку;

- Державний фонд регіонального розвитку не матиме задекларованих обсягів фінансування, або процедурно не зможе підтримувати проекти, що містяться у цій Програмі;
- відсутність альтернативних джерел фінансування проектів;
- недостатність попереднього досвіду реалізації проектів органами місцевого самоврядування;
- неможливість встановлення необхідних партнерських відносин та отримання критичної маси зацікавлених сторін на територіях, готових підтримати реалізацію конкретних проектів та Програми в цілому;
- відсутність місцевих знань та управлінської спроможності для реалізації проектів;
- пасивність «агентів регіонального розвитку», зокрема інституційних партнерів проектів Програми.

Рекомендації

- Як і у випадку інших програм, реалізація цієї програми потребує спільних зусиль з боку влади, інвесторів, донорів та установ освіти, за активної участі організацій громадянського суспільства.
- Участь проектів міжнародної технічної допомоги (зокрема, ЄС), має важливе значення для отримання фінансових ресурсів та технічної допомоги, забезпечення управлінського потенціалу і технічних навичок для реалізації Програми.
- Досвід інших регіонів і країн, може прискорити реалізацію проектів і сприяти отриманню максимальної віддачі. Є кілька типових проектів, які, як правило, реалізуються в інших регіонах, і які мають позитивні результати, наприклад, Агенції регіонального розвитку.
- Розвиток людського капіталу тісно пов'язаний з загальним розвитком Черкащини, передусім - зі станом економіки, на який має вплив Програма 1. Додаткову підтримку мешканці окремих громад зможуть отримати завдяки Програмі 2 «Розвиток сільських територій».

2.4. Програма 4: ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДОВКІЛЛЯ

Безпечне та чисте довкілля є однією з ключових умов здорового, активного та довгого життя людини. Для забезпечення екологічної безпеки на території Черкаської області мають бути створені відповідні умови для підтримки стану довкілля за всіма його компонентами: повітря, водні та земельні ресурси. Однією з першочергових засад для досягнення успіху в цьому напрямку є усвідомлення населенням області важливості питань, порушуваних у сфері охорони навколишнього природного середовища, адже екологічна культура є визначальним чинником, від якого залежить успіх заходів зі зменшення антропогенного впливу на навколишнє природне середовище.

Стан та проблеми

Екологічна безпека та збереження довкілля є четвертою стратегічною ціллю. Вибір цілі обґрунтований соціально-економічним аналізом та SWOT-аналізом. Досягнення цілі передбачається через реалізацію чотирьох операційних цілей та, відповідно, десяти завдань.

Операційні цілі передбачають втручання у сферу забезпечення екологічної безпеки та збереження довкілля у таких напрямках:

1. Створення умов для поліпшення стану довкілля.
2. Покращення управління відходами.
3. Розвиток екомережі, природно-заповідного фонду, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття.
4. Покращення стану водних об'єктів та атмосферного повітря.

Програма «Екологічна безпека та збереження довкілля» є системним комплексом проєктів, скерованих на виконання завдань стратегічної цілі 4. Логіка побудови Програми «Екологічна безпека та збереження довкілля» ґрунтується на таких припущеннях та аналітичних висновках:

- Безпечне довкілля є однією з важливих передумов для високої якості життя. Попри те, що стан довкілля у Черкаській області у порівнянні з середніми значеннями по Україні є задовільним, існує цілий ряд можливостей, які сприятимуть поліпшенню екологічної ситуації.
- Не врегульоване на державному рівні законодавство у сфері управління відходами.
- Недостатній вплив місцевої влади та контролюючих органів на підприємства, що забруднюють навколишнє природне середовище, поглиблюють вплив таких слабких сторін Черкащини, як техногенне забруднення атмосферного повітря та водних об'єктів.
- Низькі обсяги переробки та утилізації промислових та твердих побутових відходів.

Основною метою Програми є забезпечення збалансованого природокористування, екологізація господарської діяльності, досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища.

Програма 4 «Екологічна безпека та збереження довкілля» тісно взаємопов'язана з Програмою 1 «Підвищення конкурентоспроможності регіону», Програмою 2 «Розвиток сільських територій» та Програмою 3 «Розвиток людського капіталу».

Структура Програми

Програма складена групою регіональних експертів. В основу програми лягли проєктні ідеї, сформульовані групою під час робочого засідання, а також відібрані з тих пропозицій, які надійшли в рамках відбору проєктних ідей.

Програма складається з чотирьох напрямів, до яких включено 9 проектів, спрямованих на:

- Підвищення рівня екологічної культури та обізнаності населення, формування екологічного мислення у сфері ощадливого споживання природних ресурсів, енерговикористання та поводження з відходами.
- Впровадження екологічної освіти для формування нової системи ціннісних орієнтирів та моделей поведінки підростаючого покоління та суспільства загалом.
- Екологізацію виробництв шляхом формування екологічної свідомості керівників промислових підприємств.
- Ефективне функціонування системи моніторингу довкілля на регіональному рівні.
- Повне очищення території області від невідомих, непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (відходів пестицидів).
- Припинення втрати біо- та ландшафтного різноманіття.
- Формування цілісної та репрезентативної екомережі.
- Збереження та примноження природоохоронних територій, біо- та ландшафтного різноманіття.
- Відновлення гідрологічного та санітарного стану водних об'єктів.
- Покращення якості питної води.

Проекти	Територія, на яку проект матиме вплив
Напрямок 4.А. Створення умов для поліпшення стану довкілля	
4.1 Підвищення екологічної культури населення – шлях до збереження довкілля	Черкаська область
4.2 Розвиток регіональної системи моніторингу довкілля	Черкаська область
Напрямок 4.В. Покращення управління відходами	
4.3 Підвищення рівня екологічної безпеки області шляхом модернізації існуючих та будівництва спеціалізованих екологічно безпечних полігонів твердих побутових відходів	Черкаська область
4.4 Впровадження комплексної системи поводження з твердими побутовими відходами з урахуванням принципу розподілу території області на Черкаську, Уманську та Золотоніську зони	Черкаська область
4.5 Забезпечення вилучення, утилізації, знищення та знешкодження невідомих, непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (відходів пестицидів) та тари від них спеціалізованими підприємствами	Драбівський, Жашківський, Звенигородський, Катеринопільський, Монастирищенський, Тальнівський, Черкаський райони
Напрямок 4.С. Розвиток екомережі, природно-заповідного фонду, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття	
4.6 Збереження та розвиток природно-заповідного фонду області	Черкаська область
Напрямок 4.Д. Покращення стану водних об'єктів та атмосферного повітря	
4.7 Проведення заходів із берегоукріплення Кременчуцького водосховища з метою запобігання виникнення надзвичайних ситуацій	Акваторія Кременчуцького водосховища, Канівський, Золотоніський, Черкаський, Чигиринський райони, м. Черкаси
4.8 Комплекс заходів із забезпечення якісною питною водою населених пунктів області	м. Канів, м. Звенигородка, с. Валява Городищенського району, с. Крупське Золотоніського району, с. Хижинці Лисянського району, с. Любисток та с. Надвисся Катеринопільського району, с. Бачкурине Монастирищенського району, с. Велика Севастянівка, с. Кузьмина Гребля, с. Орадівка та с. Шукайвода Христинівського району
4.9 Покращення стану річок Черкаської області за басейновим	13 суббасейнів: річки Велика

принципом (13 суббасейнів: річки Велика Вись, Вільшанка, Гірський Тікич, Гнилий Тікич, Дніпро (малі річки лівого берега), Дніпро (малі річки правого берега), Золотоношка, Південний Буг (малі річки басейну), Рось, Супій, Тясмин, Чумгак, Ятрань)	Вись, Вільшанка, Гірський Тікич, Гнилий Тікич, Дніпро (малі річки лівого берега), Дніпро (малі річки правого берега), Золотоношка, Південний Буг (малі річки басейну), Рось, Супій, Тясмин, Чумгак, Ятрань
---	--

Напрямок 4.А: Створення умов для поліпшення стану довкілля

Екологічний стан області потребує його покращення. Серед заходів щодо поліпшення стану довкілля, чинне місце займає розвиток загальної свідомості населення щодо збереження та догляду за навколишнім середовищем. Особливий акцент повинен робитися на формуванні екологічної культури дітей, молоді та інших верств населення.

Для забезпечення екологічної безпеки на території Черкаської області мають бути створені відповідні умови для поліпшення та стабілізації стану довкілля за всіма його компонентами: повітря, водні та земельні ресурси. Тим не менш, однією з першочергових засад для досягнення успіху в цьому напрямку є усвідомлення населенням області важливості питань, порушуваних в галузі охорони навколишнього природного середовища, адже екологічна культура є визначальним чинником, від якого залежить успіх заходів зі зменшення антропогенного впливу на навколишнє природне середовище.

Напрямок 4.А. включає в себе 2 проекти, які повинні мати вплив у таких сферах:

- проведення просвітницької роботи в сфері екологічної культури;
- формування проєкологічного мислення населення;
- створення об'єктів інфраструктури для підтримки екологічної поведінки населення;
- залучення громадськості до прийняття рішень з питань охорони навколишнього природного середовища;
- поширення екологічної інформації через ЗМІ, Інтернет, телебачення, просвітницьку літературу;
- вдосконалення системи моніторингу довкілля.

Напрямок 4.В: Покращення управління відходами

Більшість сміттєзвалищ Черкаської області перевантажена, а будівництво нових потребує відведення значних площ земельних ділянок. Сміттєзвалища призводять до забруднення ґрунтів, атмосфери, підземних і поверхневих вод. В той же час із економічного обороту виводяться значні обсяги різних матеріалів, які могли б використовуватися як вторинна сировина, зберігаючи значні природні ресурси.

Напрямок 4.В. включає в себе 3 проекти, які повинні мати вплив у таких сферах:

- реконструкція існуючих полігонів твердих побутових відходів, запровадження системи роздільного збирання твердих побутових відходів з метою використання відходів у якості вторинної сировини;
- забезпечення вилучення, утилізації, знищення та знешкодження невідомих, непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (відходів пестицидів) та тари від них спеціалізованими підприємствами;
- підтримка розробок у галузі інноваційних шляхів утилізації відходів.

Напрямок 4.С: Розвиток екомережі, природно-заповідного фонду, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття

Розвиток та збереження біо- та ландшафтного різноманіття це багатоаспектний процес, який передбачає законодавче, науково-методичне, соціально-економічне забезпечення програм і заходів у цій сфері. Один з перспективних напрямів втілення стратегії збереження

біо- та ландшафтного різноманіття пов'язаний із розбудовою екологічної мережі. Формування екологічної мережі передбачає зміни в структурі земельного фонду області шляхом віднесення частини земель господарського використання до категорій, що підлягають особливій охороні з відтворенням притаманного їм різноманіття природних ландшафтів.

Напрямок 4.С. включає в себе 1 проект, який повинен мати вплив у таких сферах:

- збереження існуючих та створення нових об'єктів природно-заповідного фонду;
- використання рекреаційного потенціалу територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- формування списків рідкісних і зникаючих видів флори та фауни;
- збереження лісів та зелених насаджень в населених пунктах області;
- проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- проведення заходів з виявлення запасів природних рослинних ресурсів, визначення затрат на їх охорону і відтворення;
- діяльність щодо збереження видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України, поліпшення середовища їх перебування чи зростання, створення належних умов для розмноження у природних умовах, розведення та розселення;
- встановлення чітких меж на місцевості територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Напрямок 4.Д: Покращення стану водних об'єктів та атмосферного повітря

Погіршення якості води у водних об'єктах та їх поступова деградація призводить до погіршення стану здоров'я населення та жорсткого дефіциту води, необхідної для економічного розвитку регіону. Одним із шляхів вирішення даної проблеми є проведення реконструкції неефективно працюючих очисних споруд, будівництво очисних споруд у населених пунктах, де вони взагалі відсутні. Проведення робіт, пов'язаних з поліпшенням технічного стану та благоустрою водойм значно покращить стан водних об'єктів області.

Впровадження новітніх технологій, пов'язаних з економією палива, встановлення на підприємствах вискоєфективного очисного обладнання дозволить зберегти та відновити природний стан атмосферного повітря та створити сприятливі умови для життєдіяльності населення.

Напрямок 4.Д. включає в себе 3 проекти, які повинні мати вплив у таких сферах:

- створення водоохоронних зон;
- реконструкція існуючих та будівництво нових очисних споруд для очищення стічних вод;
- проведення робіт, пов'язаних з поліпшенням технічного стану та благоустрою водойм, в т.ч. з використанням новітніх технологій;
- модернізація та реконструкція існуючих водопровідних і каналізаційних мереж;
- створення умов для залучення підприємствами-забруднювачами фінансових ресурсів на модернізацію виробництв через механізми «Зелених інвестицій»;
- відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану водних об'єктів;
- винесення в натуру меж прибережних захисних смуг водних об'єктів.

Часові рамки і засоби реалізації

Програма «Екологічна безпека та збереження довкілля» включає в себе чотири напрями, які складаються з 9 відповідних проектів. Кожен з напрямів стосується окремого аспекту,

який має значення для екологічного розвитку регіону. Програма реалізовуватиметься упродовж 2018 – 2020 років. Впровадження проектів цієї програми можливе через:

- залучення коштів Державного фонду регіонального розвитку;
- внесення заходів до обласної програми соціально-економічного розвитку, галузевих регіональних програм;
- залучення фінансування від проектів та програм міжнародної технічної допомоги суб'єктами регіонального розвитку різних організаційно-правових форм;
- залучення інвестиційних коштів на впровадження окремих проектів (де це передбачено умовами проекту).

Очікувані результати та показники досягнення цілей

Успішна реалізація проектів, спрямованих на забезпечення екологічної безпеки та збереження довкілля, мають сприяти досягненню таких результатів:

- зменшено обсяги захоронення побутових відходів та навантаження на полігони ТПВ;
- зростання в області частки заготівлі, утилізації та використання відходів як вторинної сировини;
- повне очищення території області від невідомих, непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (відходів пестицидів);
- покращено стан водних об'єктів області, якості питної води;
- зменшено забруднення атмосферного повітря;
- забезпечено функціонування системи моніторингу довкілля на регіональному рівні;
- збережено та примножено біо- та ландшафтне різноманіття. Формування цілісної та репрезентативної екомережі;
- підвищено рівень обізнаності населення про стан навколишнього природного середовища області;
- підвищено рівень екологічної культури населення.

Показники:

- кількість просвітницьких заходів, телевізійних передач та публікацій у засобах масової інформації з питань охорони навколишнього природного середовища та стану довкілля;
- обсяг утилізованих відходів (відсотків від загальної кількості утворених відходів);
- кількість ліквідованих стихійних сміттєзвалищ;
- кількість невідомих, непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (відходів пестицидів).
- кількість та площа територій і об'єктів природно-заповідного фонду;
- кількість видів рослин і тварин на території області, що підлягають охороні;
- коефіцієнт відносного забруднення стічних вод, що потрапляють до поверхневих водних об'єктів;
- коефіцієнт відносного забруднення питної води централізованих джерел водопостачання;
- індекс забруднення атмосферного повітря.

Орієнтовний фінансовий план

Назва проекту	Вартість, тис. грн.			
	2018	2019	2020	Разом
4.1 Підвищення екологічної культури населення – шлях до збереження довкілля	200	200	200	600
4.2 Розвиток регіональної системи моніторингу довкілля	150	980	80	1210
4.3 Підвищення рівня екологічної безпеки області шляхом модернізації існуючих та будівництва спеціалізованих екологічно	57128,9	15244,5	10000	82373,4

План реалізації Стратегії розвитку Черкаської області

безпечних полігонів твердих побутових відходів				
4.4 Впровадження комплексної системи поводження з твердими побутовими відходами з урахуванням принципу розподілу території області на Черкаську, Уманську та Золотоніську зони	910626,7	910626,7	910626,7	2731880,1
4.5 Забезпечення вилучення, утилізації, знищення та знешкодження невідомих, непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (відходів пестицидів) та тари від них спеціалізованими підприємствами	14335,6	0	0	14335,6
4.6 Збереження та розвиток природно-заповідного фонду області	500	500	500	1500
4.7 Проведення заходів із берегоукріплення Кременчуцького водосховища з метою запобігання виникнення надзвичайних ситуацій	28290,1	14660,9	0	42951
4.8 Комплекс заходів із забезпечення якісною питною водою населених пунктів області	24626,655	24626,655	24626,654	73879,964
4.9 Покращення стану річок Черкаської області за басейновим принципом (13 суббасейнів: річки Велика Вись, Вільшанка, Гірський Тікич, Гнилий Тікич, Дніпро (малі річки лівого берега), Дніпро (малі річки правого берега), Золотоношка, Південний Буг (малі річки басейну), Рось, Супій, Тясмин, Чумгак, Ятрань)	*	*	*	*
Всього:	1035857,955	966838,755	946033,354	2948730,064

* Обсяг фінансування буде визначений після розробки ПКД

Припущення та ризики

Загальні припущення, що мають значення для впровадження програми – доступність фінансування для реалізації проектів Плану реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період до 2020 року. Фінансування повинно бути забезпечене об'єднанням державних, комунальних, приватних коштів.

Для успішності впровадження програми важливими є ресурси у рамках державних програм, які реалізуються через центральні органи виконавчої влади.

Наступне припущення – технічна спроможність та достатність виконавчого потенціалу для впровадження проектів. Більшість проектів Програми передбачають проведення досліджень, проектувальних та ремонтно-будівельних робіт.

Важливо привертати увагу населення до екологічних питань. Підвищення рівня поінформованості та зусилля з нарощування потенціалу можуть допомогти створити критичну масу зацікавлених сторін, щоб покращити стан навколишнього природного середовища області. Хоча відчутні екологічні зміни можуть бути досягнуті лише в довгостроковій перспективі у поєднанні з суттєвою зміною політики України щодо ліквідації забруднень від промисловості.

Деякі проекти Програми можуть бути більш ефективними у поєднанні з відповідними заходами Програми «Розвиток людського капіталу».

Основні ризики в реалізації Програми:

- Нераціональне використання природних ресурсів.
- Нездатність усунути існуючі недоліки, такі як застарілі технології.
- Неготовність мешканців до швидкої зміни поведінки на про-екологічну.

- Неможливість встановлення необхідних партнерських відносин та отримання критичної маси зацікавлених сторін на територіях, готових підтримати реалізацію конкретних проектів та Програми в цілому.
- Відсутність місцевих знань та управлінської спроможності для реалізації проектів і відсутність успіхів у мобілізації необхідних ресурсів (коштів).
- Поглиблення економічної кризи та політичної нестабільності.

Рекомендації

- Успіх реалізації та сталості результатів кожного проекту базується на розумному врахуванні державних (регіональних) і приватних інтересів. Тому, де це можливо, необхідне поєднання державного та приватного фінансування на додаток до коштів, що надходять від проектів і програм міжнародної технічної допомоги. Для створення критичної маси зацікавлених сторін, що беруть участь/підтримують реалізацію проектів, необхідною є участь інвесторів, місцевих, районних і обласних органів влади, науково-дослідних інститутів, навчальних закладів.
- Участь проектів і програм міжнародної технічної допомоги (зокрема, ЄС) має важливе значення для отримання фінансових ресурсів та технічної допомоги, забезпечення управлінського потенціалу і технічних навичок для реалізації Програми.
- Досвід інших регіонів і країн може прискорити реалізацію проектів і отримання максимальної віддачі.
- Відповідно до Стратегії розвитку Черкаської області на період до 2020 року, певні заходи можуть бути враховані в наступний період планування після реалізації цього Плану:
 - підвищення якості питного водопостачання в населених пунктах області;
 - створення рекреаційних зон;
 - впровадження сучасних технологій управління твердими побутовими відходами;
 - покращення гідрологічного балансу річок.

3. Основні суб'єкти реалізації Стратегії

Матриця основних суб'єктів та їх роль у впровадженні Плану реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на 2018 – 2020 рр. представлено у таблиці.

Суб'єкти	Участь у впровадженні	Участь у фінансуванні	Участь у моніторингу і оцінці (МІБ)
Обласна, районні адміністрації та органи місцевого самоврядування	В якості партнерів здійснення проектів або бенефіціарів їх результатів	Спільне фінансування реалізації проектів	Безпосередньо для проектів зі спільним фінансуванням
Центральні органи виконавчої влади	В якості партнерів здійснення проектів для відповідних галузей	Спільне фінансування проектів, в яких вони конкретно зацікавлені	Безпосередньо для проектів зі спільним фінансуванням
Проекти та програми міжнародної технічної допомоги	Надання (міжнародної) технічної допомоги (за потребою)	Спільне фінансування більшості проектів	Безпосередньо для проектів зі спільним фінансуванням
Приватні інвестори і підприємства	Учасники в проектах з приватним компонентом в якості бенефіціарів або партнерів реалізації проектів	Фінансовий внесок в реалізацію проектів з приватним компонентом	Безпосередньо для проектів зі спільним фінансуванням
Обласні, районні і місцеві зацікавлені сторони	В якості партнерів або бенефіціарів проектів, в яких вони безпосередньо зацікавлені	Спільне фінансування здійснення проектів, від яких вони мають безпосередню вигоду	Надання інформації для моніторингу й наступної діяльності
Спеціалізовані НУО, асоціації та установи	Управління проектами у сферах, де вони можуть продемонструвати відповідні знання / рекомендації	Головним чином у зв'язку з заходами зі збору коштів	Підготовка звітів і ввідних ресурсів для моніторингу відповідних проектів
Університети, інститути, освітні заклади	Забезпечення практичних знань (ноу-хау), технічної допомоги	Спільне фінансування проектів, в яких вони зацікавлені	Фахові знання, дані і статистичні звіти для моніторингу у відповідних сферах
Агенція регіонального розвитку	Запуск проектів (розробка описів проектів, організація запрошення до торгів, лобіювання, нагляд)	Ключова дійова особа у зборі коштів для реалізації Стратегії	Моніторинг реалізації проектів

4. Каталог проектів

Каталог проектів містить перелік назв та змісту основних проектів, впровадження яких має важливе значення для успішного виконання цього Плану реалізації та Стратегії розвитку Черкаської області. Каталог складається з проектів, відібраних регіональними експертами та зовнішніми консультантами.

4.1. Проекти програми 1: Підвищення конкурентоспроможності регіону

Проекти напряму 1.А. Стимулювання залучення інвестицій

Номер і назва завдання:	1.1.1. Створення позитивного інвестиційного іміджу регіону			
Назва проекту:	1.1 Промоція інвестиційного потенціалу Черкаської області			
Цілі проекту:	Формування позитивного інвестиційного іміджу області			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область, Україна			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Однією з передумов залучення інвестицій є дієва промоція інвестиційного потенціалу та створення позитивного інвестиційного іміджу регіону. Розробка та популяризація бренду області, участь у міжнародних заходах (виставках), на яких можна презентувати інвестиційний потенціал регіону, передача промоматеріалів області до дипломатичних установ України за кордоном, бізнес-асоціацій, фондів, торгових палат та інших суб'єктів поетапно формують позитивний образ «відкритої та привабливої» області та є дієвими інструментами пошуку потенційних партнерів.			
Очікувані результати:	- збільшено кількість звернень потенційних інвесторів; - збільшено кількість реалізованих інвестиційних проектів на території області.			
Ключові заходи проекту:	- виготовлення бренд-буку області; - модернізація інвестиційного сайту області та просування його у мережі; - підготовка та виготовлення промоційних матеріалів (презентації, листівки, буклети, брошури); - розробка нових маркетингових продуктів для популяризації інвестиційного потенціалу Черкаської області (розробка бізнес-турів, промислових турів тощо); - проведення інвестиційних та економічних форумів; - участь в інвестиційних форумах, бізнес-форумах, виставках та інших заходах як в Україні, так і за кордоном; - розповсюдження інформації про успішний досвід інвестування та інвестиційний потенціал Черкаської області.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	600	800	1000	2400
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інвестиції, МТД			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, Черкаська агенція регіонального розвитку, ОМС, громадські об'єднання, суб'єкти господарювання регіону, бізнес-асоціації			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.1.2 Підготовка інвестиційних продуктів			
Назва проекту:	1.2 Облаштування індустріального парку «ЗОЛОТОНОША» у м. Золотоноша необхідною інженерно-транспортною інфраструктурою			
Цілі проекту:	Забезпечення необхідними інженерними мережами території індустріального парку «ЗОЛОТОНОША» у місті Золотоноша			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Золотоніський, Чорнобаївський, Драбівський, Черкаський райони, міста Черкаси та Золотоноша			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	503,3 тис. осіб			
Стислий опис проекту:	18 травня 2017 року індустріальний парк «Золотоноша» внесено у державний реєстр індустріальних парків. З метою підвищення інвестиційної привабливості індустріального парку серед потенційних інвесторів необхідним є його облаштування інженерно-транспортною інфраструктурою.			
Очікувані результати:	Забезпечення індустріального парку належною інфраструктурою для запуску виробничих потужностей.			
Ключові заходи проекту:	• виготовлення проектно-кошторисної документації на розробку території індустріального парку та облаштування його інженерними мережами; • вирівнювання ділянки та підготовка до будівництва індустріального парку; • підведення до індустріального парку основних інженерних мереж (електропостачання, газопостачання, водопостачання, водовідведення, облаштування під'їзних залізничних колій, облаштування під'їзних автошляхів).			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	43740	12200	*	55940
Джерела фінансування:	Державний бюджет (ДФРР, Угода про фінансування Програми підтримки секторальної політики — Підтримка регіональної політики України), інвестиції, місцеві бюджети, МТД, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Золотоніська міська рада, Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, Черкаська агенція регіонального розвитку, визначені на конкурсних засадах підрядні організації			
Інше:	* Будівництво інженерних структур заплановане у 2018 – 2019 рр.			

Номер і назва завдання:	1.1.3. Створення системи інвестиційного супроводу			
Назва проекту:	1.3 Розвиток офісу із супроводу інвесторів			
Цілі проекту:	Формування інвестиційної привабливості області шляхом комплексного забезпечення потреб інвестора (інформаційного, консультаційного, комунікаційного, організаційного і процедурного характеру)			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область, Україна			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Суб'єкти МСП Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Одним із проблемних питань, які стримують залучення інвестицій в Україну, є довготривалий процес «входження інвесторів», що			

	пов'язано зі складним процесом вибору території та отримання необхідних погоджень і дозволів від контролюючих органів. Як засвідчує світовий досвід, одним із ефективних інструментів вирішення цієї проблеми є налагоджена робота офісу супроводу інвесторів. Зазначений офіс працює за принципом «єдиного вікна», основним завданням якого є суттєве полегшення процесу входження на ринок інвесторів та пришвидшення реалізації їх проектів. В Черкаській області утворено та діє в складі Черкаської агенції регіонального розвитку офіс підтримки інвестицій та експорту, результатом роботи якого і має стати вирішення вищезазначеної проблеми в регіоні.			
Очікувані результати:	• збільшення кількості звернень потенційних інвесторів; • збільшення кількості реалізованих інвестиційних проектів на території області.			
Ключові заходи проекту:	• організація проведення навчань, спрямованих на підвищення якості роботи з залучення інвесторів; • розробка у співпраці з контролюючими органами єдиних процедурних рішень (погодження, дозволи) «входження інвесторів»; • розробка стандартів супроводу інвесторів; • організація проведення зустрічей, форумів з метою популяризації інвестиційного потенціалу регіону; • підготовка та виготовлення промоційних матеріалів (презентації, буклети, брошури та ін.).			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	300	300	300	900
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, МТД, інвестиції, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, Черкаська Агенція регіонального розвитку, ОМС, громадські об'єднання, суб'єкти господарювання регіону			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.1.4. Розвиток логістично-транспортного потенціалу
Назва проекту:	1.4 Реконструкція існуючого КП «Аеропорт Черкаси Черкаської обласної ради»
Цілі проекту:	• забезпечення повітряного сполучення області з іншими регіонами України та світом; • підвищення ділової, туристичної та інвестиційної привабливості регіону.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області
Стислий опис проекту:	Проект спрямовано на відновлення роботи аеропорту за своїм прямим призначенням та отримання статусу міжнародного аеропорту.
Очікувані результати:	• прийом будь-яких типів літаків, від пасажирських до вантажних, масою до 190 тонн; • створено нові робочі місця; • підвищено інвестиційну привабливість регіону.
Ключові заходи проекту:	Перша черга (пусковий комплекс): • штучна злітно-посадкова смуга (ШЗПС); • світлосигнальне обладнання ШЗПС; • радіотехнічне забезпечення (РТЗ);

	• служба авіаційної безпеки (САБ); • руліжні доріжки (РД), перон; • природоохоронні заходи; • енергозабезпечення; • пасажирський термінал; • генеральний план; • спецтранспорт; • виробниче приміщення; Друга черга (пусковий комплекс): • база аеродромної служби (БАС); • аварійно-рятувальна станція (АРС); • споруди; • база головного механіка; • склад паливно-мастильних матеріалів (ПММ), заправка ПС; • теплозабезпечення об'єктів аеропорту; • територія аеродрому; • привокзальна площа; • водопостачання та водовідведення; • адміністративний корпус; • метеорологічне забезпечення; • місця стоянок (МС) повітряних суден (ПС)			
Період здійснення:	Червень 2018 р. – грудень 2019 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	222500	222500	-	445000
Джерела фінансування:	Державний бюджет (Угода про фінансування Програми підтримки секторальної політики — Підтримка регіональної політики України), місцеві бюджети, інвестиції, МТД			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління транспорту, дорожнього господарства та оборонно-промислового комплексу облдержадміністрації, Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства облдержадміністрації, обласна рада, ОМС, міжнародні фонди, керуючі компанії проектів, генеральна підрядна організація			
Інше:	Черкаський аеропорт має злітно-посадкову смугу, яка за усіма характеристиками є третьою в Україні за потужністю після обох Київських.			

Номер і назва завдання:	1.1.5. Сприяння розробці містобудівної документації
Назва проекту:	1.5 Створення містобудівного кадастру Черкаської області на 2018 – 2020 роки
Цілі проекту:	• прийняття принципових рішень щодо планування, забудови та іншого використання територій області, особливо найбільш інвестиційно привабливих, з метою створення повноцінного життєвого середовища; • забезпечення додержання державних соціальних стандартів та надання державних соціальних гарантій шляхом розвитку виробничої, соціальної, інженерно-транспортної інфраструктури населених пунктів області.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області
Стислий опис проекту:	Проект передбачає реалізацію містобудівного кадастру та геопорталу містобудівного кадастру для забезпечення органів управління, проектних установ, зацікавлених організацій, юридичних та фізичних осіб актуальною і об'єктивною геопросторовою інформацією про

	дійсний стан і статус об'єктів землекористування та нерухомості, зміни їх характеристик, функціонального використання, результатів економічної оцінки, метричних даних тощо. Оновлення містобудівної документації допоможе потенційним інвесторам краще розуміти бізнес-можливості територій.			
Очікувані результати:	Отримання споживачами широкого кола геоінформаційних сервісів і послуг (у текстовому і графічному вигляді на паперових та електронних носіях).			
Ключові заходи проекту:	Створення і повноцінне функціонування служб містобудівного кадастру на регіональному та місцевому рівнях.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	1000	2000	2000	5000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства облдержадміністрації, РДА, ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.1.5. Сприяння розробці містобудівної документації			
Назва проекту:	1.6 Оновлення (коригування) топографічної основи території Черкаської області на 2018– 2020 роки			
Цілі проекту:	Виготовлення актуалізованої картографічної основи на електронних та паперових носіях в цифровій формі як наборів профільних геопросторових даних у державній геодезичній системі координат УСК-2000 і єдиній системі класифікації та кодування об'єктів будівництва для формування баз даних містобудівного кадастру та розробки (оновлення) містобудівної документації			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Проект дасть можливість забезпечити органи управління, проектні установи, зацікавлені організації, юридичні та фізичні особи актуальною і об'єктивною геопросторовою інформацією про дійсний стан і статус об'єктів землекористування та нерухомості, зміни їх характеристик, функціонального використання, результатів економічної оцінки, метричні дані тощо. Оновлення містобудівної документації допоможе потенційним інвесторам краще розуміти бізнес-можливості територій.			
Очікувані результати:	Створення умов для оновлення (коригування) містобудівної документації та ведення містобудівного кадастру різних рівнів.			
Ключові заходи проекту:	• виконання аерофотозйомки; • виготовлення ортофтопланів з подальшим дешифруванням; • виготовлення актуалізованої топооснови.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	5000	10000	20000	35000
Джерела фінансування:	Державний бюджет, місцеві бюджети, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства облдержадміністрації, РДА, ОМС, підрядні організації			
Інше:	-			

Проекти напряму 1.В. Підвищення енергоефективності

Номер і назва завдання:	1.2.1. Створення умов для розвитку альтернативної енергетики
Назва проекту:	1.7 Посилення кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування в галузі енергоефективних технологій та енергетичного менеджменту
Цілі проекту:	• підвищення проектної спроможності органів місцевого самоврядування з питань запровадження енергоефективних технологій на об'єктах комунальної власності, а також розвитку альтернативної енергетики в регіоні; • підготовка консультантів (енергоменеджерів) з питань енергоефективного використання паливно-енергетичних ресурсів та енергозбереження; • формування регіональної мережі консультантів та організація надання консультаційних послуг з питань енергоефективності та енергетичного менеджменту; • здійснення енергоаудиту об'єктів комунальної власності органів місцевого самоврядування та формування основи для розробки ефективних проектів розвитку як зі скорочення обсягів споживання природного газу, так і запровадження раціонального використання альтернативних джерел енергії.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтована кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області
Стислий опис проекту:	В органах місцевого самоврядування базового рівня бракує фахівців, які розуміються на запровадженні як сучасних технологій енергозбереження, так і написання проектів розвитку за цим напрямом. Як наслідок, в області спостерігається вкрай низька якість управлінських рішень влади базового рівня в частині оптимізації енергетичних систем та економії споживання енергетичного ресурсу.
Очікувані результати:	• підготовлено не менше 20 консультантів з енергоменеджменту та енергоефективності з управлінського та технічного персоналу апарату органів місцевого самоврядування; • зростання кількості та якості проектів розвитку з запровадження енергоефективних технологій в об'єктах комунальної власності; • посилено фахові спроможності представників органів місцевого самоврядування; • зростання рівня ділової та економічної активності регіону.
Ключові заходи проекту:	• підготовка Положення про умови конкурсного відбору учасників до серії тренінгових навчань з підготовки консультантів з енергоменеджменту, методичних рекомендацій з участі в Конкурсі та інших методичних матеріалів; оголошення Конкурсу; • забезпечення інформаційної кампанії із залучення учасників серії тренінгів; • розробка змісту і методології тренінгів та підготовка кейсів успішної реалізації проектів в Україні, області з запровадження енергоефективних технологій чи альтернативних джерел енергії; • проведення 6 одноденних тренінгів з енергоефективності та енергоменеджменту в містах обласного значення (Черкаси, Ватутіне, Золотоноша, Канів, Сміла, Умань) для представників апаратів органів місцевого самоврядування (в пріоритеті ради ОТГ, сільські, селищні ради) та одного дводенного підсумкового тренінгу в м. Черкаси;

	- організація обласного навчального візиту (study tour) на об'єкти будь-якої форми власності, де вже було запроваджено енергоефективні технології чи альтернативні джерела енергії; - організація та проведення обласного форуму з енергоефективного партнерства та енергоефективного розвитку Черкаської області (щороку протягом реалізації проекту); - забезпечення консультаційної допомоги з підготовки проектів розвитку, що передбачають запровадження енергоефективних технологій на об'єктах комунальної власності; - забезпечення консультаційної підтримки зі здійснення енергоаудиту об'єктів комунальної власності органів місцевого самоврядування.			
Період здійснення:	Січень 2018 р. – грудень 2019 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	250	250	-	500
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, МТД, кошти підприємців			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Черкаська агенція регіонального розвитку, Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства облдержадміністрації, ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.2.2. Впровадження заходів з енергозбереження			
Назва проекту:	1.8 Запровадження системи енергомоніторингу будівель бюджетної сфери			
Цілі проекту:	Зменшення видатків місцевих бюджетів на оплату енергоспоживання будівель бюджетної сфери			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Представники соціальної та бюджетної сфери Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Проект передбачає запровадження системи енергомоніторингу у відповідності до міжнародного стандарту ISO 50001, діючого законодавства України та розпорядження КМУ «Про план заходів із впровадження систем енергетичного менеджменту в бюджетних установах».			
Очікувані результати:	- розроблено енергетичні паспорти будівель бюджетної сфери; - зменшено споживання енергоносіїв на 5 – 15 %; - зменшено видатки на 5 – 10%			
Ключові заходи проекту:	- укладання договору з ІТ-компанією – розробником програмного продукту; - запровадження енергомоніторингу; - проведення навчання відповідальних за енергоспоживання будівель бюджетної сфери; - розроблення енергетичних паспортів; - формування рекомендацій щодо подальших кроків для зменшення енергоспоживання.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	360	360	360	1080
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, МТД			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства облдержадміністрації, Черкаська агенція регіонального розвитку, облдержадміністрація, РДА, ОМС			
Інше:	Результати проекту будуть використані для подальшої розробки стратегії підвищення енергоефективності об'єктів бюджетної сфери Черкаської області.			

Номер і назва завдання:	1.2.2. Впровадження заходів з енергозбереження			
Назва проекту:	1.9 Стимулювання населення до енергоефективності			
Цілі проекту:	• впровадження механізмів по стимулюванню населення до енергоефективності; • компенсація відсотків у визначеному розмірі за користування кредитами, залученими для придбання котлів з використанням будь-яких видів палива та енергії, за винятком природного газу та електроенергії (крім електричного теплоаккумуляційного обігріву та гарячого водопостачання) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них; • компенсація відсотків у визначеному розмірі за користування кредитами, залученими на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів; • стимулювання об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельних кооперативів до впровадження енергоефективних заходів шляхом компенсації відсотків у визначеному розмірі за користування кредитами, залученими на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	ОСББ, ЖБК, житловий фонд та комунальні підприємства області			
Стислий опис проекту:	Проектом передбачено стимулювання населення до впровадження енергоефективного обладнання, технологій, матеріалів і проведення відповідних робіт шляхом компенсації відсотків у визначеному розмірі, у т.ч. за рахунок Фонду енергоефективності України, створеного відповідно до Закону України від 08.06.2017 № 2095- VIII, за користування кредитами, отриманими фізичними особами у кредитно-фінансових установах.			
Очікувані результати:	• зменшено споживання природного газу; • зменшено втрати теплової енергії.			
Ключові заходи проекту:	• санація житлового фонду Черкаської області; • заміна газових котлів на твердопаливні; • зменшення споживання природного газу; • зменшення втрат теплової енергії; • раціональне використання енергоносіїв.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	40000	50000	65000	155000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства облдержадміністрації, Держенергоефективності України, РДА, ОМС, уповноважені банківські установи			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.2.2. Впровадження заходів з енергозбереження			
Назва проекту:	1.10 Проведення термомодернізації та енергоефективних заходів в будівлях бюджетної сфери, у тому числі із застосуванням ЕСКО-механізму			
Цілі проекту:	• санація соціальної та бюджетної сфери Черкаської області; • заміна газових котлів на твердопаливні; • зменшення споживання природного газу; • зменшення втрат теплової енергії;			

	раціональне використання енергоносіїв.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Соціальна та бюджетна сфери Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Проект передбачає комплекс технічних та організаційних енергозберігаючих (енергоефективних) та інших заходів, спрямованих на скорочення споживання та/або витрат на оплату паливно-енергетичних ресурсів та/або житлово-комунальних послуг, зменшення викидів вуглекислого газу в атмосферу, створення нових робочих місць.			
Очікувані результати:	- зменшено споживання природного газу; - зменшено втрати теплової енергії; - раціональне використання енергоносіїв; - економія коштів місцевого бюджету.			
Ключові заходи проекту:	- проведення капітального ремонту; - заміна вікон та дверей; - ремонт та/або утеплення покрівлі; - утеплення фасадів; - улаштування прокладної гідроізоляції; - ремонт, переоснащення та/або заміна котельного обладнання і внутрішньобудинкових мереж; - установка лічильників; - укладення договорів з ЕСКО-компаніями; - розробка проектів санації, модернізації будівель соціальної та бюджетної сфери; - розроблення енергетичних паспортів.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	23000	35000	48000	106000
Джерела фінансування:	Державний бюджет (ДФРР), місцеві бюджети, МТД, інвестиції, кошти ЕСКО-компаній			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства облдержадміністрації, РДА, ОМС, підрядні організації, ЕСКО-компанії			
Інше:	-			

Проекти напряму 1.С. Удосконалення управління регіональним розвитком

Номер і назва завдання:	1.3.1. Створення умов та стимулів взаємодії громад для спільного вирішення проблемних питань
Назва проекту:	1.11 Підтримка об'єднаних територіальних громад Черкаської області шляхом розроблення стратегій розвитку цих громад та Планів їх реалізації
Цілі проекту:	- запровадження сталого розвитку об'єднаних територіальних громад Черкаської області; - організація та супровід процесу розробки стратегій ОТГ області інтеграційного характеру з їх публічним обговоренням, схваленням та розробленням Планів реалізації цих Стратегій.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Об'єднані територіальні громади Черкаської області
Орієнтована кількість отримувачів вигод:	Населення 40 ОТГ Черкаської області

Стислий опис проекту:	Сьогодні об'єднані територіальні громади Черкаської області потребують фахової допомоги для формування розуміння куди та як мають бути спрямовані власні ресурси і кошти ДФРР так, щоб це забезпечило їх розвиток. Водночас наявні ресурси, досвід та компетенція представників виконавчих органів влади ОТГ доволі обмежені. Тому їх зусилля концентруються переважно на вирішенні поточних проблем, які не забезпечують стратегічне бачення розвитку громад та орієнтацію на довгострокову перспективу. У зв'язку з цим, існує необхідність надання допомоги об'єднаним територіальним громадам області у вирішенні проблем довгострокового характеру шляхом розробки стратегій їх розвитку та планів реалізації.			
Очікувані результати:	- розроблено 40 стратегій розвитку ОТГ Черкаської області, в тому числі: 2018 р. – 15 стратегій; 2019 р. – 15 стратегій; 2020 р. – 10 стратегій; - зменшено дисбаланс соціально-економічного розвитку територій, що об'єдналися, створено умови та стимули для взаємодії населення в середині ОТГ, завдяки появі нових можливостей розвитку громад збільшено доходи до бюджетів ОТГ; - розробка стратегій для ОТГ з урахуванням гендерних аспектів, проблем конфлікту та партисипативного підходу до планування.			
Ключові заходи проекту:	- створення та організація діяльності Робочої групи; - залучення досвідчених консультантів зі стратегічного планування; - навчання членів Робочих груп за напрямом «Стратегічне планування розвитку громад»; - оцінка соціально-економічного становища ОТГ та формування соціально-економічного аналізу (профілю); SWOT-аналіз; - формування стратегічного бачення, стратегічних та операційних цілей, завдань розвитку ОТГ, визначення показників ефективності виконання завдань та досягнення цілей стратегій; - написання проектів стратегій розвитку ОТГ; - організація громадських обговорень проектів стратегій та внесення відповідних змін і пропозицій; презентація проектів стратегій; - організація збору проектних пропозицій до Планів реалізації стратегій розвитку ОТГ Черкаської області, відбір проектних пропозицій до каталогу проектів та формування Планів реалізації стратегій ОТГ; - моніторинг і оцінка впровадження Стратегій ОТГ Черкаської області.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтована вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	375	375	250	1000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, МТД			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, Черкаська агенція регіонального розвитку, Черкаський відокремлений підрозділ установи «Центр розвитку місцевого самоврядування», ОМС, інші розробники-консультанти			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.3.1. Створення умов та стимулів взаємодії громад для спільного вирішення проблемних питань
Назва проекту:	<i>1.12 Співробітництво територіальних громад Черкащини як важливий фактор регіонального розвитку</i>
Цілі проекту:	Підписання та реєстрація в Мінрегіоні України ефективних та дієвих договорів про співробітництво
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область

Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Співробітництво дає можливість громадам спільно та взаємовигідно вирішувати важливі питання місцевого значення, впливати на розвиток територій без об'єднання громад. Співробітництво територіальних громад – це потужний інструмент реформування місцевого самоврядування та посилення реальної спроможності територіальних громад.			
Очікувані результати:	Укладено 80 договорів про співробітництво, в т.ч. 2018 р. – 20; 2019 р. – 30; 2020 р. – 30.			
Ключові заходи проекту:	• проведення навчань та тренінгів; • поїздки з метою обміном досвідом; • підготовка щорічного підсумкового бюлетеня «Кращі практики співробітництва громад Черкащини».			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018 300	2019 300	2020 300	Разом 900
Джерела фінансування:	МТД, місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, Черкаська агенція регіонального розвитку, Черкаський відокремлений підрозділ установи «Центр розвитку місцевого самоврядування», ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.3.2. Покращення доступності та якості послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування			
Назва проекту:	1.13 Розширення функцій та географії охоплення Єдиного регіонального порталу надання адміністративних послуг у області			
Цілі проекту:	Створення можливості отримання адміністративних послуг населенням області в електронному вигляді			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Станом на сьогодні у області функціонує 31 центр надання адміністративних послуг (ЦНАП). Переліки послуг, що надаються через ЦНАП у області, налічують до 215 адміністративних послуг. Наразі одним із ключових інструментів спрощення системи надання адміністративних послуг є переведення їх надання в електронний вигляд. Для цього необхідним є розширення функцій та географії охоплення Єдиного регіонального порталу надання адміністративних послуг, єдиної платформи, точки доступу, де буде повністю висвітлена інформація про всі адміністративні послуги, центри надання таких послуг, документи, які потрібні для отримання послуги, можливість записатись он-лайн на відвідування, і найголовніше – це можливість отримання послуг в електронному вигляді. Дана інформаційна система буде інтегрована з Єдиним державним порталом адміністративних послуг, а також забезпечить підвищення якості, швидкості та прозорості надання адміністративних послуг у області.			
Очікувані результати:	• підключення всіх ЦНАП до Єдиного регіонального порталу адміністративних послуг у області; • надання бізнесу та громадянам адміністративних послуг в електронному вигляді; • скорочення витрат часу замовників адміністративних послуг на пошук інформації щодо отримання адмінпослуг; • зменшення часу обробки документів та обсягів їх паперового обігу за рахунок автоматизації процесів їх опрацювання.			

Ключові заходи проекту:	• інтеграція до Єдиного регіонального Порталу адміністративних послуг всіх ЦНАП області; • навчання персоналу ЦНАП для роботи в Єдиному регіональному Порталі адміністративних послуг у області; • технічне обслуговування та супровід Єдиного регіонального Порталу адміністративних послуг у області.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	*	*	*	*
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади у області, РДА, ОМС			
Інше:	*Потреба в коштах на підтримку Порталу буде сформована після його запуску.			

Номер і назва завдання:	1.3.2. Покращення доступності та якості послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування
Назва проекту:	1.14 Інформатизація закладів охорони здоров'я області
Цілі проекту:	• створення сприятливих умов для розвитку інформатизації сфери охорони здоров'я області; • організація системи реєстрації і обміну медичною інформацією між закладами охорони здоров'я на основі інформаційних і телекомунікаційних технологій; • збільшення та оновлення парку комп'ютерної техніки в медичних установах області, встановлення ліцензійного програмного забезпечення та впровадження медичних інформаційних систем на рівні окремих медичних закладів та служб.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області
Стислий опис проекту:	Для ефективної роботи сфери охорони здоров'я області необхідно створити єдиний інформаційний простір, для чого має бути забезпечено достатній розвиток МІС усіх рівнів, які повинні бути взаємопов'язані і взаємосумісні. Особливу роль у виконанні цього завдання має процес організації інформатизації на територіальному рівні. Створення та реалізація програми дасть змогу ефективно використати наявні ресурси з максимальною користю.
Очікувані результати:	Зміцнено матеріально-технічне оснащення 5 лікувально-профілактичних установ, а саме: • впроваджено програму «Електронна лікарня»; • впроваджено електронну картку пацієнта; • підготовлено заклади охорони здоров'я до впровадження страхової медицини шляхом використання ліцензованих програмних продуктів, розробка яких спрямована на інформатизацію елементів лікувально-діагностичних процесів, уніфікації системи збору та обробки інформації про кожного пацієнта амбулаторно-поліклінічної та стаціонарної ланки.
Ключові заходи проекту:	Впровадження програми «Електронна лікарня» (Е-лікарня): • створення телекомунікаційних систем та придбання серверу на кожний заклад чи регіон; • закупівля комп'ютерної техніки (системних блоків, моніторів, принтер-копірів, блоків безперебійного живлення) та ліцензійного програмного

	забезпечення до неї з урахуванням наявної техніки відповідних параметрів в закладах; • закупівля і встановлення базового ліцензованого програмного забезпечення «Е-лікарня»; • навчання персоналу по користування системою «Е-лікарня».			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	10976	10976	10976	32928
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації, РДА, ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.3.2. Покращення доступності та якості послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування			
Назва проекту:	1.15 Придбання автомобілів швидкої медичної допомоги класу «В»			
Цілі проекту:	Забезпечення високотехнологічного рівня своєчасного надання екстреної медичної допомоги населенню незалежно від місця проживання та важкості стану хворого чи потерпілого			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Проектом передбачено створення умов для забезпечення спеціалізованим медичним автотранспортом бригад швидкої медичної допомоги для підвищення своєчасності, доступності та якості надання екстреної медичної допомоги, а також системне оновлення парку автомобілів швидкої медичної допомоги, які експлуатуються понад 10 років.			
Очікувані результати:	- поліпшено своєчасність (10 хвилин у містах та 20 хвилин у сільській місцевості), якість надання екстреної медичної допомоги на 80%; - зменшено смертність населення на 30%, збільшено кількість успішних реанімацій на 30%.			
Ключові заходи проекту:	Придбання 29 автомобілів швидкої медичної допомоги класу «В», оснащених медичним обладнанням, необхідним для надання екстреної медичної допомоги бригадами ШМД та проведення реанімаційних заходів згідно із локальними протоколами.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	72500	72500	72500	217500
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації, РДА, ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.3.2. Покращення доступності та якості послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування
Назва проекту:	1.16 Створення обласного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф
Цілі проекту:	• будівництво центральної оперативно-диспетчерської служби в головному корпусі обласного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф за виготовленим проектом для об'єднання усіх служб установи разом в одній будівлі та на одній території; • забезпечення умов праці персоналу, функціонування Черкаської станції швидкої медичної допомоги (ШМД), навчально-тренувального відділу; • збереження медикаментів та виробів медичного призначення, у тому числі – обласного недоторканого резерву на випадок незвичайних ситуацій (НС) згідно з санітарними нормами та галузевими стандартами; • підвищення якості та ефективності надання екстреної медичної допомоги пацієнтам з гострою серцево-судинною патологією; • зменшення витрат бюджетних коштів наявних закладів та установ, що надають екстрену медичну допомогу пацієнтам з гострою серцево-судинною патологією; • зменшення економічних збитків внаслідок зниження смертності в працездатному віці від хвороб системи кровообігу.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область.
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області
Стислий опис проекту:	У рамках проекту передбачається будівництво головного корпусу комунальної установи «Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Черкаської обласної ради» (Центр ЕМД та МК) з єдиною централізованою диспетчерською службою для оперативного управління силами та засобами екстреної медичної допомоги в повсякденних умовах та під час виникнення надзвичайних ситуацій, які розгалужені по всій області і закріплені за 5 станціями швидкої медичної допомоги: Черкаська, Смілянська, Лівобережна, Звенигородська та Уманська. Для надання екстреної медичної допомоги автомобілі ШМД мають бути укомплектовані обладнанням відповідно до державних стандартів. Але, на жаль, не всі автомобілі мають відповідність ДСТУ 7039:2009, а обладнання, яке використовується зараз, часто виходить з ладу або морально застаріле. Наразі потреба комунальної установи «Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Черкаської обласної ради» в апаратурі складає: 30 електрокардіографів, 30 кисневих інгаляторів та 70 дефібриляторів.
Очікувані результати:	• виконання нормативу прибуття бригади ШМД на виклик з наближенням до 100%: у містах – до 10 хвилин, у сільській місцевості – до 20 хвилин; • зменшено кількість летальних випадків до приїзду бригади ШМД та в її присутності; • збільшено кількість випадків успішних реанімацій, коли смерть наступила в присутності бригади ШМД; • створено єдину систему управління кожною функціонуючою бригадою ШМД області, а також забезпечено відслідковування переміщення бригад ШМД; • надано додаткові площі для проведення майстер-класів навчання медичної та немедичної категорій населення; • облаштовано приміщення з належними умовами для зберігання медикаментів та виробів медичного призначення, у тому числі обласного недоторканого резерву на випадок надзвичайних ситуацій згідно з санітарними нормами та галузевими стандартами; • створено єдиний обласний координаційний центр (штаб) ліквідації медичних наслідків надзвичайних ситуацій;

	• забезпечено функціонування пунктів постійного базування Черкаської станції ШМД, відділу реагувань на НС та консультативної медичної допомоги, навчально-тренувального відділу, допоміжних служб згідно з галузевими стандартами; • зменшено показник смертності від хвороб системи кровообігу за рахунок раннього виявлення; • збільшено кількість успішних реанімацій.			
Ключові заходи проекту:	• коригування проектно-кошторисної документації; • отримання позитивного експертного звіту по відкоригованій проектно-кошторисній документації; • визначення забудовника шляхом проведення конкурсних торгів; • виконання будівельно-монтажних робіт, благоустрою території; • виконання пусконаладжувальних робіт; • придбання медичного обладнання для бригад ШМД комунальної установи «Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Черкаської обласної ради»: електрокардіографів, дефібриляторів, кисневих інгаляторів.			
Період здійснення:	2018 – 2019 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	39000	12000	-	51000
Джерела фінансування:	Державний бюджет, місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації, Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства облдержадміністрації, ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.3.2. Покращення доступності та якості послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування
Назва проекту:	1.17 Поліпшення матеріально-технічного стану центрів патгістологічних досліджень медичних установ Черкаської області
Цілі проекту:	• забезпечення ефективною медичною допомогою населення області шляхом своєчасної діагностики неспецифічних, специфічних та онкологічних захворювань на ранніх стадіях; • зниження рівня захворюваності, інвалідизації та смертності від зазначених захворювань.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області
Стислий опис проекту:	Базовим принципом ефективної медичної допомоги у світі лишається своєчасна діагностика неспецифічних, специфічних та онкологічних захворювань на ранніх стадіях. З метою покращення діагностики та раннього виявлення цих захворювань широко застосовуються гістологічні дослідження біопсійного та операційного матеріалу. Поліпшення матеріально-технічного стану централізованого патологоанатомічного відділення КЗ «Черкаська обласна лікарня Черкаської обласної ради» як основної бази патологоанатомічних та патгістологічних досліджень, а також патологоанатомічних відділень в затверджених госпітальних округах шляхом закупівлі нового необхідного обладнання забезпечить покращення діагностики, своєчасного лікування та скорочення перебування хворого на стаціонарному лікуванні.
Очікувані результати:	• забезпечено економію коштів медичних установ, що надають медичну допомогу в області; • зменшено втрати внаслідок своєчасного початку лікування

	неспецифічних, специфічних та онкологічних захворювань; • зменшено рівні первинної інвалідності та смертності населення області; • надано можливість скоротити термін перебування хворого на стаціонарному етапі лікування; • забезпечено раннє виявлення онкологічних захворювань та своєчасну діагностику специфічних захворювань у межах 20-30%; • підвищено рівень доступності та якості надання медичних послуг населенню, а також довіру населення до місцевої влади та медицини області в цілому.			
Ключові заходи проекту:	• закупівля нового обладнання для централізованого патологоанатомічного відділення КЗ «Черкаська обласна лікарня Черкаської обласної ради», як основної бази патологоанатомічних і патгістологічних досліджень, а також для патологоанатомічних відділень в затверджених госпітальних округах; • установка обладнання.			
Період здійснення:	2018 – 2019 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	4028	5756,7	-	9784,7
Джерела фінансування:	Державний бюджет, місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.3.2. Покращення доступності та якості послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування
Назва проекту:	1.18 Покращення матеріально-технічної бази інноваційних шкіл Черкащини
Цілі проекту:	• покращення матеріально-технічної бази інноваційних шкіл з урахуванням досягнень науки і техніки на основі використання новітніх комп'ютерних технологій та інших сучасних засобів навчання; • приведення до безпечного технічного стану основних конструкцій будівель інноваційних шкіл; • виконання робіт з естетичного оформлення будівлі інноваційної школи; • спорудження автономних котелень на альтернативних видах палива.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	13544 учня та 1324 вчителів інноваційних шкіл, обраних для даного проекту
Стислий опис проекту:	Реалізація проекту дасть змогу виконати обласну цільову програму «Інноваційні школи Черкащини» на період до 2020 року. Проект надасть можливість учням формувати уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології для ефективного розв'язання нетипових завдань та створення власних проектів, забезпечить підвищення якості як процесу викладання, так і виконання практичних робіт усіх природничих галузей. Реалізація проекту забезпечить належні санітарно-гігієнічні умови перебування дітей в навчальних закладах, умови праці персоналу, покращення температурного режиму приміщень, підвищення ефективності використання енергоресурсів та економію бюджетних коштів на утримання будівель та оплату за спожиті енергоносії.

Очікувані результати:	• покращено матеріально-технічний стан 29 шкіл, які включені до обласної цільової програми «Інноваційні школи Черкащини»; • підвищено ефективність навчання, якості знань і умінь 13544 учнів; • забезпечено належні умови для надання освітніх послуг населенню області; • покращено технічний стан будівель; • зміцнено матеріально-технічну базу інноваційних шкіл.			
Ключові заходи проекту:	• закупівля обладнання для кабінетів фізики, хімії та біології; • капітальний ремонт конструкції даху (покрівлі); • капітальний ремонт внутрішньої системи опалення; • капітальний ремонт інженерних комунікацій; • заміна вікон на енергозберігаючі; • утеплення фасадів; • естетичне оформлення будівель; • спорудження автономних котелень на альтернативних видах палива.			
Період здійснення:	Травень 2018 р. – грудень 2020 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	31600	31600	31600	94800
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління освіти і науки облдержадміністрації, РДА, ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.3.2. Покращення доступності та якості послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування			
Назва проекту:	1.19 Впровадження у навчальний процес навчальних наборів робототехніки ЛЕГО			
Цілі проекту:	Забезпечення покращення матеріально-технічної бази загальноосвітніх шкіл з урахуванням досягнень науки і техніки на основі використання новітніх розробок з робототехніки ЛЕГО			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Близько 12000 учнів та 1500 вчителів шкіл Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Реалізація проекту дасть змогу виконати обласну програму підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2021 року. Проект надасть можливість учням формувати початкові знання за допомогою сучасних засобів навчання робототехніки ЛЕГО для ефективного розв'язання нетипових завдань та створення власних проектів. Також проект забезпечить підвищення якості як процесу викладання окремих предметів, так і виконання практичних робіт природничо-математичного циклу.			
Очікувані результати:	• покращення матеріально-технічного стану 45 шкіл; • підвищення ефективності навчання, якості знань і умінь близько 12000 учнів.			
Ключові заходи проекту:	• закупівля навчальних наборів робототехніки ЛЕГО; • створення окремих класів з охопленням школярів різних вікових груп.			
Період здійснення:	Травень 2018 р. – грудень 2020 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	7500	7500	7500	22500
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			

Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління освіти і науки облдержадміністрації, РДА, ОМС
Інше:	-

Номер і назва завдання:	1.3.2. Покращення доступності та якості послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування			
Назва проекту:	1.20 Шкільний автобус			
Цілі проекту:	Організація безпечного, регулярного і безоплатного перевезення дітей, учнів та педагогічних працівників навчальних закладів у сільській місцевості до місця навчання, роботи і додому.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	1929 учнів та 1008 педагогічних працівників сільської місцевості Черкаської області			
Стислий опис проекту:	В області здійснюється процес об'єднання територіальних громад, розробляються та впроваджуються заходи з оптимізації мережі навчальних закладів, створення освітніх округів, визначення базових (опорних) шкіл, впровадження прогресивних форм навчання, відкриття закладів нового типу. Серед пріоритетних завдань цього процесу є охоплення навчанням усіх дітей дошкільного та шкільного віку, створення умов для їх особистісного розвитку, рівного доступу до якісної освіти, забезпечення економічних і соціальних гарантій для професійної самореалізації педагогічних працівників. Необхідною умовою оптимізації мережі є забезпечення організованого підвезення дітей, учнів та педагогічних працівників до опорних навчальних закладів.			
Очікувані результати:	• придбано 30 шкільних автобусів, у тому числі для забезпечення заміни 9 застарілих автобусів існуючого автопарку; • відмова від найманого транспорту; • економія в результаті повного переведення на власний автотранспорт понад 1,0 млн грн.			
Ключові заходи проекту:	Придбання 30 шкільних автобусів.			
Період здійснення:	Травень 2018 р. – грудень 2020 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	17340	17340	17340	52020
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління освіти і науки облдержадміністрації, РДА, ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.3.2. Покращення доступності та якості послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування			
Назва проекту:	1.21 Створення Центрів безпеки громадян в об'єднаних територіальних громадах Черкаської області			
Цілі проекту:	Підвищення рівня безпеки громадян ОТГ області			
Територія, на яку проект матиме вплив:	ОТГ Черкаської області			
Орієнтовна кількість	Населення ОТГ Черкаської області			

отримувачів вигод:				
Стислий опис проекту:	Одним з важливих напрямків є питання підвищення рівня безпеки громадян. Впровадження на території області інноваційної практики створення Центру безпеки громадян дозволить комплексно та найбільш ефективно підійти до вирішення даної проблеми в об'єднаних територіальних громадах. Центр має включати: • місцевий пожежно-рятувальний підрозділ; • кабінет поліцейського; • відділ медичної допомоги.			
Очікувані результати:	Підвищено рівень безпеки мешканців об'єднаних територіальних громад області			
Ключові заходи проекту:	• розробка проектно-кошторисної документації та отримання експертного звіту; • проведення тендерної процедури через електронну систему ProZorro; • укладення договору з підрядником на виконання робіт; • придбання автомобілів, основних засобів, інвентаря, спецодягу, засобів зв'язку та комп'ютерної техніки; • отримання декларації про готовність об'єкта до експлуатації.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	9500	19000	19000	47500
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	ОМС, місцеві органи виконавчої влади			
Інше:	-			

Номер і назва завдання	1.3.2. Покращення доступності та якості послуг, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування
Назва проекту	1.22 Безбар'єрний та універсальний дизайн в громадському просторі Черкащини
Цілі проекту	Підвищення рівня знань та усвідомлення важливості архітектурної доступності та універсального дизайну, необхідності дотримання законодавчих норм в цій сфері у представників органів місцевої влади та місцевого самоврядування, розробників проектно-кошторисної документації цільових міст Черкаської області
Територія, на яку проект матиме вплив:	6 міст обласного значення та 2 міські об'єднані територіальні громади Черкаської області
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення міст обласного значення, міських об'єднаних територіальних громад
Стислий опис проекту:	За даними Державної служби статистики України, понад 55% населення відносяться до маломобільних груп. Майже в усіх навчальних закладах різного рівня відсутні умови для впровадження інклюзивної освіти. Не всі можуть на рівних засадах реалізувати свої конституційні права, отримати належну медичну допомогу чи будь-яку послугу. Основна причина – архітектурна недоступність об'єктів, будівель громадського значення та недоступність транспортної інфраструктури. Через низький рівень обізнаності та усвідомлення чиновниками і суспільством в цілому важливості та необхідності впровадження безбар'єрного середовища і універсального дизайну, 55% громадян не можуть повноцінно інтегруватися у суспільство.

Очікувані результати:	• проведено 2 моніторинга архітектурної доступності громадського простору в 8 цільових містах – базовий в 2018 році, для відстеження змін – в 2020 році; • створено 1 ролик соціальної реклами; • проведено 8 круглих столів (по одному в кожному цільовому місті); • проведено не менше 16 дводенних тренінгів по навчанню держслужбовців та фахівців; • розроблено план дій для реалізації в Черкаській області Національної Програми «Безбар’єрна Україна» на 2019 – 2020 роки; • підписано 8 локальних міських меморандумів між органами місцевого самоврядування та громадськістю щодо спільних дій з впровадження архітектурної доступності в цільових містах; • забезпечено не менш ніж 30 публікацій в регіональних ЗМІ; • збільшено рівень знань учасників тренінгів щодо принципів, стандартів, норм архітектурної доступності, універсального дизайну на 30% (за результатами анкетування); • збільшено відповідність стандартам доступності об’єктів, будівель громадського призначення цільових міст, які ремонтуватимуться або будуватимуться в 2018 – 2020 роках, на 30% (за результатами моніторингу).			
Ключові заходи проекту:	• проведення громадського моніторингу (розробка методики, обстеження об’єктів, будівель громадського призначення та транспортної інфраструктури цільових міст, підготовка звіту, створення ролика соціальної реклами); • обговорення результатів та можливостей (проведення круглих столів, підготовка та поширення рекомендацій круглих столів, відстеження реагування на рекомендації); • проведення тренінгів з питань архітектурної доступності та універсального дизайну для різних цільових груп, подальша інформаційна підтримка учасників тренінгів (інформаційні розсилки, консультативна допомога); • створення неформального громадського партнерства з просування архітектурної доступності та універсального дизайну на Черкащині (зустрічі, перемови), розробка плану дій в цільових містах.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	179,7	261	216,1	656,8
Джерела фінансування:	МТД, місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Громадська правозахисна організація «Права людини», громадська організація «Молода Черкащина», інші громадські організації, які працюють в містах обласного значення та міських ОТГ, комітет доступності при виконкомі Черкаської міської ради			
Інше:	В рамках проекту буде здійснюватись співпраця з громадською організацією «Правозахисний центр «Весна» (Республіка Білорусь, м. Мінськ), яка в тому числі займається захистом прав людей з інвалідністю та вже надає експертну, інформаційну та частково фінансову допомогу в просуванні архітектурної доступності та універсального дизайну.			

Номер і назва завдання:	1.3.3. Створення умов для динамічного зростання ресурсного забезпечення розвитку територіальних громад			
Назва проекту:	1.23 Платформа регіонального розвитку і партнерства			
Цілі проекту:	Координація зусиль і отримання синергетичного ефекту від партнерства активної громадськості, територіальних громад, влади та інших інституцій для регіонального розвитку області			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Функціонування платформи дозволить об'єднати суб'єктів регіонального розвитку та їх зусилля в питаннях регіонального розвитку та партнерства. Також буде якісніше здійснюватись промоція нових проектів, конкурсів, грантів, формуватимуться команди для реалізації спільних проектів, поширюватимуться кращі практики регіонального розвитку.			
Очікувані результати:	Створено спільноту фахівців регіонального розвитку Черкащини			
Ключові заходи проекту:	• відкриття групи в мережі Facebook; • визначення координаторів та учасників платформи; • зустрічі 1 раз на місяць (за потреби і наявності питань); • HUB, трансляція зустрічей, презентації проектів тощо; • ІТ-складова – інтерактивна карта учасників та проектів; • моніторинг виконання та пропозиції по поліпшенню Стратегії розвитку Черкаської області.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	300	300	300	900
Джерела фінансування:	МТД, місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, Черкаський відокремлений підрозділ установи «Центр розвитку місцевого самоврядування», Черкаська агенція регіонального розвитку, ОМС, ВНЗ, бібліотеки, громадські організації			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.3.4. Підвищення якості кадрового резерву органів виконавчої влади та місцевого самоврядування			
Назва проекту:	1.24 Підвищення інституційної спроможності в сфері підготовки проектів регіонального розвитку			
Цілі проекту:	Підвищення професіоналізму представників органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади у сфері регіонального розвитку, підготовки та управління проектами			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область, Україна			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Необхідність підготовки професійних фахівців з управління програмами та проектами в органах місцевого самоврядування та органах виконавчої влади обумовлена високою динамікою розвитку системи знань у галузі менеджменту проектів та оновленням концепцій управління ними в умовах реалізації адміністративно-територіальної реформи. Із запровадженням кращих європейських практик у сфері управління регіональним розвитком зростає потреба в ефективних проектних менеджерах на рівні територіальних громад різного рівня. Особливо гостро ця проблема постає перед новоствореними громадами. Вирішення проблеми можливе шляхом перейняття досвіду у закордонних колег та експертів, запровадження навчальних поїздок з			

	метою підготовки та впровадження проектів місцевого та регіонального розвитку.			
Очікувані результати:	- сформовано навички проектного менеджменту у представників органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади; - створено експертне середовище, яке зможе впровадити закордонний досвід на території Черкаської області.			
Ключові заходи проекту:	- організація навчальних поїздок; - долучення до міжнародних проектів та програм, які надають освітні та консалтингові послуги з: а) регіонального розвитку; б) організації системи залучення інвестицій; в) створення нових інвестиційних продуктів (індустріальні парки, технологічні зони, кластери, логістичні хаби та ін.); г) створення маркетингових продуктів для популяризації області; д) підтримки експортної діяльності підприємств області; е) організації системи надання адміністративних послуг; є) залучення міжнародної технічної допомоги.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	200	250	300	750
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інвестиції, МТД, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Черкаська агенція регіонального розвитку, облдержадміністрація, Черкаський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, ОМС, громадські організації та об'єднання			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.3.4. Підвищення якості кадрового резерву органів виконавчої влади та місцевого самоврядування
Назва проекту:	1.25 Муніципальний університет
Цілі проекту:	Підготовка фахівців місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з новим креативним типом мислення
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Працівники місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування Черкаської області
Стислий опис проекту:	Проектом передбачається формування груп слухачів та їх навчання у муніципальному університеті. Учасники навчання отримають інструменти для оцінки та підвищення ефективності роботи, вмітимуть чітко визначати пріоритети, цілі, завдання, як особисті, так і робочі, отримають знання з основ тайм-менеджменту, тимбілдингу, проектного менеджменту та ін. Випускники муніципального університету повинні стати агентами прогресивних змін в своїх організаціях та установах.
Очікувані результати:	Підвищено якісний рівень працівників органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.
Ключові заходи проекту:	- тренінги; - семінари; - практикуми; - веб-конференції; - онлайн-курси; - круглі столи; - стаді-тури; - поїздки з обміну досвідом.

Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	160	180	200	540
Джерела фінансування:	МТД, місцеві бюджети, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Черкаська агенція регіонального розвитку, облдержадміністрація, Черкаський відокремлений підрозділ установи «Центр розвитку місцевого самоврядування», Черкаський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, ВНЗ			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.3.4. Підвищення якості кадрового резерву органів виконавчої влади та місцевого самоврядування
Назва проекту:	1.26 Розвиток освітнього середовища об'єднаних територіальних громад Черкащини
Цілі проекту:	• підготовка керівних, методичних та педагогічних працівників об'єднаних територіальних громад області до ефективної реалізації положень нового Закону України «Про освіту» в умовах децентралізації; • налагодження системної взаємодії між опорним закладом освіти об'єднаної територіальної громади та його філіями на засадах педагогіки партнерства.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область, об'єднані територіальні громади
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення 24 об'єднаних територіальних громад області (по 8 ОТГ щорічно, обраних на конкурсній основі)
Стислий опис проекту:	Щорічно на конкурсній основі обиратимуться 8 ОТГ (за 3 роки – всього 24 громади) для пілотування комплексу підготовки керівних, методичних та педагогічних працівників до ефективної реалізації положень нового Закону України «Про освіту» в умовах децентралізації та налагодження системної взаємодії на засадах педагогіки партнерства між опорними закладами освіти територіальних громад та їх філіями. Досвід означеної діяльності буде узагальнено та популяризовано серед інших об'єднаних територіальних громад області, яким також буде надаватись консультативна допомога з актуальних питань розвитку освітнього середовища.
Очікувані результати:	• розроблено навчально-методичні комплекси для підготовки керівних, методичних та педагогічних працівників до ефективної реалізації положень нового Закону України «Про освіту» в умовах децентралізації та налагодження системної взаємодії на засадах педагогіки партнерства між опорними закладами освіти об'єднаних територіальних громад та їхніми філіями; • проведено 18 семінарів-практикумів (по 6 заходів щорічно) для педагогічних працівників закладів освіти 24 ОТГ, обраних на конкурсній основі; • на Черкаському освітянському порталі започатковано функціонування сайту «Освіта у об'єднаних територіальних громадах»; • налагоджено роботу дистанційного консультативного пункту з актуальних питань розвитку освітнього середовища ОТГ.
Ключові заходи проекту:	• підготовка до друку навчально-методичних комплексів для підготовки керівних, методичних та педагогічних працівників ОТГ; • проведення конкурсного відбору об'єднаних територіальних громад для пілотування системи підготовки керівних, методичних та педагогічних працівників до ефективної реалізації положень нового

	Закону України «Про освіту» в умовах децентралізації; • проведення семінарів-практикумів для педагогічних працівників закладів освіти ОТГ; • вивчення, узагальнення та популяризація шляхом проведення щорічних обласних конференцій кращого досвіду системної взаємодії на засадах педагогіки партнерства між опорними закладами освіти ОТГ та їх філіями; • створено та налагоджено функціонування сайту «Освіта у об'єднаних територіальних громадах» на Черкаському освітянському порталі; • організація роботи дистанційного консультативного пункту з актуальних питань розвитку освітнього середовища об'єднаних територіальних громад.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	45	45	50	140
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», управління освіти і науки облдержадміністрації, відділи освіти ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.3.4. Підвищення якості кадрового резерву органів виконавчої влади та місцевого самоврядування			
Назва проекту:	1.27 Проведення циклу тренінгів з підвищення кваліфікації «Молодіжний працівник»			
Цілі проекту:	• підвищення кваліфікації молодіжних лідерів та фахівців молодіжної галузі для ефективної розробки та реалізації обґрунтованої молодіжної політики на локальному та регіональному рівнях; • налагодження ефективного діалогу між державними структурами та громадським сектором; • надання інформації про кращі світові практики реалізації молодіжної політики.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Проектом передбачено підвищення теоретичних знань та практичних навичок молодіжних лідерів та фахівців молодіжної галузі щодо окремих складових формування та реалізації обґрунтованої молодіжної політики.			
Очікувані результати:	Підвищено професійний рівень соціально активних черкащан, які працюють із молоддю.			
Ключові заходи проекту:	• проведення циклу тренінгів для працівників державних установ та громадських організацій, які працюють з молоддю; • висвітлення кращих європейських та українських практик роботи з молоддю.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	240	240	240	720
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, МТД, державний бюджет, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, РДА, ОМС			

проекту:	
Інше:	-

Проекти напряму 1.D. Створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу

Номер і назва завдання:	1.4.1. Розвиток інфраструктури підтримки підприємництва
Назва проекту:	1.28 Створення Центру розвитку підприємництва
Цілі проекту:	- створення простору, де концентруватимуться всі необхідні умови, інфраструктура і знання для запуску власної справи; - створення спільноти, яка об'єднує людей ідеєю змінити стиль життя в бік більшої креативності і продуктивності, сприяє активній колаборації учасників і генеруванню нових бізнес-проектів.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Підприємці-початківці, представники малого та середнього бізнесу, представники креативних індустрій
Стислий опис проекту:	Проект передбачає створення комплексу матеріально-технічної, організаційної та інтелектуальної підтримки підприємницької спільноти та креативного класу в Черкаській області. Відбудеться запуск навчальних, інкубаційних, акселераційних програм, хакатонів, стратегічних сесій. Також передбачено створення простору-трансформеру (можливість проведення на одному просторі ряду заходів – від інвестиційних форумів до мистецьких виставок), запуск оновлених програм підготовки державних службовців та працівників органів місцевого самоврядування на засадах високої ефективності, мобільності, гнучкості.
Очікувані результати:	- повноцінне функціонування освітньої, культурної і креативної спільноти; - отримання підприємцями-початківцями та власниками малих і середніх підприємств інфраструктури та знань, необхідних для прискореного розвитку власної справи.
Ключові заходи проекту:	- популяризація ідеї створення хабу в інформаційному просторі, виявлення зацікавлених учасників процесу створення хабу; - проведення стратегічних зустрічей, брейнштормів, фестивалів, націлених на генерування та апробацію ідей для наповнення і зонування простору хабу, формування стратегії та бачення розвитку хабу; - розробка проекту та проектно-кошторисної документації; - формування управлінської команди; - залучення ресурсів на реконструкцію та підвищення кваліфікації управлінської команди; - реконструкція, будівельні роботи; - проектування змістового наповнення; - напрацювання юридично досконалої моделі взаємодії між учасниками хабу; - рекламна кампанія, залучення учасників, запуск усіх запланованих активностей; - опитування учасників хабу для оцінки рівня досягнення очікуваних результатів.
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.

Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	*	*	*	*
Джерела фінансування:	ДФРР, Угода про фінансування Програми підтримки секторальної політики — Підтримка регіональної політики України, МТД, місцеві бюджети, інвестиції			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, Черкаська агенція регіонального розвитку, ІТ-кластер, Черкаський державний бізнес-коледж, Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, Черкаський державний технологічний університет, фінансові установи, громадські об'єднання підприємців			
Інше:	* Обсяг фінансування буде визначений після розроблення проектно-кошторисної документації.			

Номер і назва завдання:	1.4.1. Розвиток інфраструктури підтримки підприємництва			
Назва проекту:	1.29 Створення єдиного інформаційно-комунікаційного ресурсу (веб-сайту) для діючих та потенційних підприємців			
Цілі проекту:	- створення ефективної комунікаційної платформи між суб'єктами підприємницької діяльності та інфраструктурою підтримки підприємництва; - посилення інформування суб'єктів бізнесу про умови започаткування та ведення підприємницької діяльності, популяризація підприємництва.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Суб'єкти малого та середнього підприємництва, об'єднання підприємців			
Стислий опис проекту:	Підприємці (діючі і початківці) не володіють повною інформацією про об'єкти підприємницької інфраструктури та послуги, які вони можуть отримувати. Крім того, необхідна допомога в моделюванні створення та відкриття власної справи. Портал міститиме необхідну інформацію про заснування та ведення бізнесу, оперативну інформацію про зміну відповідних нормативно-правових актів тощо, про стан та перспективи розвитку підприємництва, заплановані в регіоні навчальні заходи та події. Необхідно передбачити можливість проведення онлайн-консультацій для підприємців із питань, які стосуються їхньої діяльності.			
Очікувані результати:	- створено ефективні комунікаційні платформи між суб'єктами підприємницької діяльності та елементами інфраструктури підтримки підприємництва; - посилено інформування суб'єктів бізнесу про умови започаткування та ведення підприємницької діяльності, події тощо; - підвищено рівень популярності підприємницької діяльності.			
Ключові заходи проекту:	- підготовка концепції та технічного завдання для розробки веб-сайту; - проведення тендеру на розробку веб-сайту; - створення веб-сайту; - підтримка, промоція та наповнення веб-сайту.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	170	100	100	370
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, МТД, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, Черкаська агенція регіонального розвитку, експерти МТД			

Інше:	-
-------	---

Номер і назва завдання:	1.4.1. Розвиток інфраструктури підтримки підприємництва			
Назва проекту:	1.30 Підтримка МСП через розширення доступу малого та середнього підприємництва до кредитних ресурсів шляхом мікрокредитування через Регіональний фонд підтримки підприємництва по Черкаській області			
Цілі проекту:	Розширення можливостей малого та середнього підприємництва шляхом розробки і запровадження механізму мікрокредитування як інструменту фінансової підтримки розвитку бізнесу в області			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	59,8 тис. суб'єктів підприємницької діяльності			
Стислий опис проекту:	Розвиток середнього та малого бізнесу є потужним фактором структурної перебудови економіки, прискорення науково-технічного прогресу, формування нового соціального прошарку, оскільки саме середній та малий бізнес створює 50 – 60% валового внутрішнього продукту та забезпечує 50 – 70% зайнятості населення в країнах з ринковою економікою, становить основу дрібного виробництва, дає життя великому бізнесу, сприяє розвитку конкуренції, наповнює ринок товарами і послугами повсякденного користування. Малий та середній бізнес в сучасній Україні важко назвати драйвером економіки: 99% СМП проти 10 – 15% реального їх вкладу у ВВП країни. Тому фінансова підтримка пріоритетних галузей економіки Черкаського регіону та тих суб'єктів підприємницької діяльності, які функціонують у цих галузях, сприятиме збалансованому розвитку відповідних адміністративно-територіальних комплексів.			
Очікувані результати:	• покращено бізнес-планування 25 суб'єктів МСП та надано супровід в підготовці техніко-економічного обґрунтування для отримання фінансових ресурсів з різних джерел щорічно; • підвищено конкурентоспроможність 25 суб'єктів МСП; • створено 25 нових робочих місць; • збільшено кількість малих підприємств, що працюють в регіоні; • полегшено доступ 25 суб'єктам МСП до фінансів; • проведення 20 навчально-інформаційних тренінгів; • збільшено надходження до місцевих бюджетів.			
Ключові заходи проекту:	• підвищення підприємницької культури населення шляхом проведення навчально-інформаційних тренінгів; • промоція РФПП та його діяльності в області; • вивчення можливостей фінансування розвитку МСП на рівні області та ОТГ, зокрема шляхом розробки відповідних програм; • проведення тренінгів, в т.ч. з питань мобілізації коштів для підтримки МСП; • допомога в підготовці техніко-економічного обґрунтування для отримання фінансування; • фінансова підтримка 25 СПД щорічно за даним проектом.			
Період здійснення:	2018 –2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	3500	4000	5000	12500
Джерела фінансування:	Кошти Регіонального фонду підтримки підприємництва по Черкаській області, державний бюджет, місцеві бюджети (в т.ч. об'єднаних територіальних громад), МТД, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			

Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Регіональний фонд підтримки підприємництва по Черкаській області, Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, обласна рада, РДА, ОМС, Черкаська агенція регіонального розвитку
Інше:	-

Номер і назва завдання:	1.4.2 Сприяння місцевим виробникам у експорті продукції			
Назва проекту:	1.31 Розвиток офісу з підтримки експортерів			
Цілі проекту:	Розширення можливостей регіонального бізнесу для виходу на зовнішні ринки			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область, Україна			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Суб'єкти МСП Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Від спроможності вітчизняних виробників знаходити можливості для виходу на нові ринки чи розширювати свою діяльність на ринках, де вони вже присутні, залежать перспективи розвитку самих підприємств, поліпшення бюджетної, валютної та соціальної ситуації регіоні. Одним із проблемних питань у виході на зовнішні ринки суб'єктів господарювання є недостатній обсяг знань для організації зазначеного процесу. В Черкаській області утворено та діє в складі Черкаської агенції регіонального розвитку офіс підтримки інвестицій та експорту, налагодження роботи якого сприятиме формуванню ефективної системи підтримки як діючих експортерів, так і суб'єктів господарювання, які мають на меті почати експорт.			
Очікувані результати:	- збільшено кількість експортних компетенцій регіонального бізнесу; - збільшено кількість експортерів в Черкаській області.			
Ключові заходи проекту:	- організація проведення навчань щодо умов та порядку виходу на зовнішні ринки; - проведення інформаційної кампанії щодо можливостей виходу на зовнішні ринки шляхом підготовки та розповсюдження бюлетеня «Дайджест Експортера»; - надання інформаційно-консультаційної допомоги з питань впровадження систем якості; - організація проведення та участі підприємств області у торгових місіях та міжнародних виставках; - підготовка та виготовлення промоційних матеріалів (презентації, буклети, брошури та ін.).			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	300	300	300	900
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, МТД, інвестиції, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, Черкаська агенція регіонального розвитку, ОМС, громадські об'єднання, суб'єкти господарювання регіону			
Інше:	-			

Проекти напряму 1.Е. Розвиток туристично-рекреаційної сфери

Номер і назва завдання:	1.5.1. Покращення стану та інфраструктури рекреаційних зон			
Назва проекту:	1.32 Історично-екскурсійний простір «Коло друзів» для мандрюючих по Черкащині			
Цілі проекту:	- розбудова туристичної інфраструктури Черкащини; - створення додаткових робочих місць в с. Будище, с. Мошни, с. Лозівка та с. Єлизаветівка.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	с. Будище, с. Мошни, с. Лозівка та с. Єлизаветівка Черкаського району			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області, потенційні туристи з України та з-за кордону			
Стислий опис проекту:	В рамках реалізації проекту пропонується розробити та впровадити заходи щодо підвищення якості культурно-пізнавального туризму. Саме цей напрямок туризму допоможе зберегти самобутність Черкаського краю, забезпечить працевлаштування мешканців району, сприятиме зменшенню трудової міграції. Головним об'єктом, що сприятиме функціонуванню цього напрямку туризму, є створення історично-екскурсійного простору «Коло друзів». Фінансова підтримка простору «Коло друзів» сприятиме посиленню розвитку культурно-пізнавального туризму, дозволить створити базу для покращення економічної життєдіяльності і розвитку району. З метою підготовки і підвищення рівня кваліфікації працівників туристичної галузі передбачається їх активна участь у тематичних семінарах і практикумах, мистецьких заходах, широке залучення і використання перевіреного досвіду з інших регіонів України.			
Очікувані результати:	- створено інфраструктуру туристичної галузі краю, залучено вільні трудові ресурси; - поглиблення знань учнів і молоді про історичну географію рідного краю, суспільні цінності, історію судноплавства на Дніпрі тощо; - проведено ряд екскурсій.			
Ключові заходи проекту:	- створення простору; - розробка макету пароплаву «Бджілка», облаштування водойми та її зариблення, влаштування садово-паркового комплексу у мініатюрі, вирівнювання площадки під висадку рослин та дерев, розробка технічної документації великого павільйону, туалетів, освітлення, альтанок для відпочинку та їжі; - проведення робіт із благоустрою, реставрації та впорядкування території; - будівництво паркінгу та заїзду, павільйону, сантехнічних споруд; - оздоблення приміщення, придбання музичного обладнання, закупка меблів, текстилю; - підготовка до проведення культурно-мистецьких заходів (підготовка вистав, пошив костюмів, прогонка сценаріїв); - рекламна кампанія, виготовлення рекламної продукції, розробка екскурсії з прикладними елементами мистецтва.			
Період здійснення:	2018 – 2019 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	750	100	-	850
Джерела фінансування:	Власні кошти подавача проекту, державний бюджет, місцеві бюджети, МТД, інвестиції			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Сільські ради, на території яких буде реалізовуватись проект			

Інше:	-
-------	---

Номер і назва завдання:	1.5.2 Розвиток туристичних об'єктів, продуктів та мереж			
Назва проекту:	1.33 «Маньківщина туристична «Буцький Каньйон»			
Цілі проекту:	- розвиток туристичної-рекреаційної галузі району; - розвиток зеленого туризму; - покращення соціально-економічного середовища сільських територій.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	смт. Маньківка, смт. Буки, с. Русалівка, с. Березівка, с. Чорна Кам'янка, с. Юрпіль, с. Тимошівка			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Громади смт. Маньківка, смт. Буки, с. Русалівка, с. Березівка, с. Чорна Кам'янка, с. Тимошівка			
Стислий опис проекту:	Туризм є одним із найбільш перспективних напрямків розвитку економіки Маньківщини, оскільки район має відповідний природно-кліматичний та історико-культурний потенціал, архітектурні пам'ятки, мережу територій та об'єктів природно-заповідного фонду, рекреаційні можливості. Серед найважливіших об'єктів туристичної галузі є унікальна пам'ятка природи – територія Буцького Каньйону, яка не використовується як туристичний об'єкт на повну потужність через брак об'єктів туристичної інфраструктури, дорожнього сполучення належної якості та торгівельно-побутового обслуговування. Окрім того, об'єкт потребує оформлення відповідної документації та заходів з розчищення і збереження.			
Очікувані результати:	- збереження природної унікальної пам'ятки – Буцького каньйону; - очищено береги р. Гірський Тікич; - розроблено туристичний маршрут по берегах р. Гірський Тікич; - розвиток туристичної та торгівельно-побутової інфраструктури; - покращено транспортну інфраструктуру.			
Ключові заходи проекту:	- очищення та розширення берегової зони р. Гірський Тікич; - реконструкція недобудованого приміщення у смт. Буки під готельно-туристичний комплекс; - ремонт дорожнього покриття вулиць та доріг по маршруту; - розроблення та виготовлення рекламно-інформаційних матеріалів (буклетів, туристичних карт, бігбордів тощо).			
Період здійснення:	Січень 2018 р. – Листопад 2020 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	300	6700	16000	23000
Джерела фінансування:	Державний бюджет, місцеві бюджети, інвестиції, МТД			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Маньківська РДА, Маньківська районна рада, селищні ради смт. Маньківка, смт. Буки, сільські ради с. Русалівка, с. Березівка, с. Чорна Кам'янка, с. Іваньки; сільськогосподарські товариства, фізичні особи-підприємці			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.5.2. Розвиток туристичних об'єктів, продуктів та мереж			
Назва проекту:	1.34 Розбудова та облаштування туристичного об'єкту «Тясминський каньйон» в м. Кам'янка Черкаської області			
Цілі проекту:	Збільшення туристичного потоку в Черкаську область			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область, м. Кам'янка			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	10 – 15 тис. осіб			

Стислий опис проекту:	Проектом передбачено використання природного та історичного потенціалу навколишніх територій для розвитку туристичної галузі міста та області в цілому, покращення економічних показників та розвиток малого підприємництва за рахунок розвитку об'єктів туристичної інфраструктури, зокрема Тясминського каньйону.			
Очікувані результати:	Збільшення туристичного потоку за один сезон (початково 2700 туристів з доведенням цього показника до 15 тис. туристів на кінець третього року реалізації проекту)			
Ключові заходи проекту:	• проведення облаштування об'єкту – будівельні та монтажні роботи; • закупка обладнання; • промоція об'єкту.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	7345	2000	2000	11345
Джерела фінансування:	Державний бюджет (Угода про фінансування Програми підтримки секторальної політики — Підтримка регіональної політики України), місцеві бюджети, МТД			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Кам'янська міська рада, Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, Черкаська агенція регіонального розвитку, Черкаський відокремлений підрозділ установи «Центр розвитку місцевого самоврядування»; Кам'янський державний історико-культурний заповідник			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.5.2. Розвиток туристичних об'єктів, продуктів та мереж			
Назва проекту:	1.35 Підвищення інституційної спроможності суб'єктів туристичної сфери області			
Цілі проекту:	Підвищення рівня обізнаності та професіоналізму фахівців у туристичній галузі			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область, Україна та світ			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Туристи та екскурсанти, фахівці туристичної сфери, зацікавлені особи у сфері туризму			
Стислий опис проекту:	Проектом передбачена організація та проведення освітніх програм та тренінгів для фахівців туристичної сфери регіону з метою підвищення рівня обізнаності у туристичній галузі та рівня послуг для збільшення кількості туристів у регіоні.			
Очікувані результати:	• підвищено рівень послуг у сфері туризму; • створено нові суб'єкти підприємницької діяльності та нові робочі місця; • збільшено кількість туристів та екскурсантів у регіоні.			
Ключові заходи проекту:	• визначення потреб в наданні допомоги щодо навчальних заходів; • організація освітніх програм, тренінгів, навчань тощо; • співпраця з навчальними закладами регіону, що готують кадри для туристичної сфери; • проведення маркетингових, аналітичних, соціологічних досліджень у галузі туризму.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	100	200	200	500
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, ГС «Асоціація гостинності Черкащини», ГС «Асоціація гостинності індустрії України», громадські об'єднання, які опікуються розвитком			

проекту:	туризму в області, залучені експерти
Інше:	-

Номер і назва завдання:	1.5.3. Туристична промоція області			
Назва проекту:	1.36 Промоція туристичного потенціалу Черкаської області			
Цілі проекту:	Популяризація туристичного потенціалу регіону в Україні та за її межами			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область, Україна та світ			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області, туристи з інших регіонів України та з-за кордону			
Стислий опис проекту:	Проектом передбачено виготовлення сувенірної продукції з логотипом області, поширення промоційних туристичних матеріалів, участь у національних та міжнародних туристичних виставках, форумах, організація та проведення ознайомлювальних турів для представників туристичних фірм та ЗМІ, організація прес-туру для блогерів, висвітлення в місцевих та всеукраїнських ЗМІ інформації про туристичні атракції регіону.			
Очікувані результати:	• збільшено кількість туристів та екскурсантів у регіоні; • підвищено рівень впізнаваності області на туристичній мапі України; • створено нові туристичні маршрути.			
Ключові заходи проекту:	• виготовлення промоційних матеріалів; • участь у виставково-ярмаркових заходах; • підтримка та наповнення обласного туристичного порталу; • проведення туристичного форуму Черкащини; • реалізація проекту «Краса врятує український туризм»; • розповсюдження інформації про туристичний потенціал Черкащини в області та за її межами.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018 300	2019 400	2020 500	Разом 1200
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, інвестиції, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, ГС «Асоціація гостинності Черкащини», громадські об'єднання, які опікуються розвитком туризму в області, залучені експерти			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.5.3. Туристична промоція області			
Назва проекту:	1.37 Розробка туристичного мобільного додатку «Черкащина туристична» (поширення на всю територію області)			
Цілі проекту:	Популяризація туристичного потенціалу регіону в Україні та за її межами шляхом створення мобільного додатку для IOS та Android «Черкащина туристична» із зазначенням місць відпочинку та туризму			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область, Україна та світ			
Орієнтовна кількість	Населення Черкаської області, туристи з інших регіонів України та з-за			

отримувачів вигод:	кордону			
Стислий опис проекту:	Додаток містить у собі категорії із стислим описом кожного з об'єктів, що дасть можливість туристам, екскурсантам та жителям області обрати музеї, парки, пам'ятки культури, театри, які б вони могли відвідати, а також готелі, ресторани, бари, торговельні центри, де змогли б відпочити та зупинитися. Користувачі смартфонів та планшетних комп'ютерів з платформами Android та IOS матимуть доступ до даного додатку шляхом його завантаження.			
Очікувані результати:	Збільшено кількість туристів та екскурсантів у регіоні.			
Ключові заходи проекту:	- визначення пам'яток культури, музеїв, театрів, кінотеатрів, парків, готелів, закладів харчування, торгових центрів, конференц-залів тощо, які будуть найбільш цікавими для туристів; - створення відповідного додатку на платформах Android та IOS.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	100	100	100	300
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України, інвестиції			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, IT-компанія Everlabs			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	1.5.3. Туристична промоція області
Назва проекту:	1.38 Проведення рекламного прес-туру по Черкаській області з урахуванням доступності для осіб з інвалідністю, учасників бойових дій та ветеранів АТО
Цілі проекту:	- розвиток туристичної привабливості Черкаської області; - розкриття та популяризація туристичного потенціалу Черкаської області з забезпеченням організації місць відпочинку для осіб з інвалідністю, учасників бойових дій та ветеранів АТО.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області та суміжних регіонів
Стислий опис проекту:	Проект передбачає розкриття та популяризацію туристичного потенціалу Черкаської області з забезпеченням організації місць відпочинку для осіб з інвалідністю, учасників бойових дій та ветеранів АТО. Чисельність осіб з особливими потребами та обмеженими фізичними можливостями в Україні зростає в результаті техногенних катастроф, високого рівня аварійності на автошляхах, незадовільного стану навколишнього середовища, низької якості медичних послуг, збільшення випадків хронічних захворювань і вроджених вад. Потрібно забезпечити розвиток свідомого формування у суспільстві позитивного ставлення до можливостей з особливими потребами за допомогою ЗМІ, громадських організацій. Допомогти їм розширити кругозір, забезпечити соціально-культурний розвиток молоді з особливими фізичними потребами. Саме туристична галузь може дати такі можливості, а проведення прес-туру з акцентом на цю проблему приверне увагу суспільства.
Очікувані результати:	- промоція розвитку нового виду сільського, зеленого туризму - тематичних сіл (планується показ 6 тематичних сіл); - розширено номенклатури туристичних послуг; - формування нових турів; - висвітлення вагомих туристичних подій та атракцій, що призведе до збільшення туристичного потоку на локації, де вони відбуваються; - формування збірних турів туристичними операторами області (3 тура

	щомісяця, орієнтовно від 15 до 30 осіб в групі); • до рекламного туру будуть задіяні 4 туроператори, транспортна компанія, 6 тематичних сіл, 5 історико-культурних заповідників, 12 садиб сільського туризму, 4 екскурсоводи. 8 закладів харчування, 2 заклади розміщення, театр вогню «Сварожич», актори, майстри народних промислів.			
Ключові заходи проекту:	- створення робочої групи; - розробка програми рекламного прес-туру по Черкаській області; - об'їзд маршруту, з визначенням місць організації туристичного відпочинку для осіб з інвалідністю, учасників бойових дій та ветеранів АТО; - підписання договорів з контрагентами та учасниками рекламного прес-туру по Черкаській області; - організація рекламного прес-туру по Черкаській області; - запрошення туристичних операторів та журналістів України для участі в рекламному прес-турі по Черкаській області; - проведення рекламного прес-туру по Черкаській області; - висвітлення в ЗМІ.			
Період здійснення:	2018 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	250	-	-	250
Джерела фінансування:	Державний бюджет (в т. ч. Угода про фінансування Програми підтримки секторальної політики — Підтримка регіональної політики України), місцеві бюджети, інвестиції			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	ГС «Асоціація гостинності Черкащини», Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, кошти організаторів та співорганізаторів рекламного прес-туру			
Інше:	-			

4.2. Проекти програми 2: Розвиток сільських територій

Проекти напряму 2.А. Диверсифікація структури сільськогосподарського виробництва та поглиблення переробки продукції

Номер і назва завдання:	2.1.1. Створення умов для підтримки підприємств комунальної та кооперативної форми власності (в галузях тваринництва, овочівництва, фруктовництва, сховищ довготривалого зберігання с/г продукції, а також агропереробки)
Назва проекту:	2.1 Оснащення основними засобами діючих та новостворених сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів області
Цілі проекту:	- розвиток інфраструктурних об'єктів аграрного сектору економіки області; - формування мережі та підвищення спроможності новостворених кооперативів шляхом забезпечення їх необхідним додатковим обладнанням та спеціалізованим супроводом, що призведе до залучення більшої кількості дрібних сільгоспвиробників до господарської діяльності у кооперативах, зростання добробуту сільських мешканців області, збільшення асортименту харчової продукції на місцевому ринку та розвитку сільських територій регіону в цілому.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість	Близько 1000 громадян з числа членів кооперативів; населення області

отримувачів вигод:	як споживачі продукції місцевого виробника			
Стислий опис проекту:	Відповідно до стратегії створення/розвитку кооперативів (кластеризації) проектом передбачено в залежності від потреби того чи іншого кооперативу доукомплектування відповідним/необхідним обладнанням, забійним цехом, лінією комбікормів чи ін. Також передбачено забезпечити завершеність циклу в ланцюгу «ВИРОБНИЦТВО-ЗБУТ» виробленої/виращеної продукції через доповнення недостаючого елемента. Попереднє дослідження проведено та визначені необхідні ресурси.			
Очікувані результати:	• підвищено спроможність щонайменше 30 кооперативів; • покращено ситуацію на ринку праці області за рахунок збільшення кількості їх членів (самозайнятих осіб) щонайменше 500 осіб; • збільшено доходи членів СОК на 15-20% за рахунок зменшення собівартості виробленої продукції та забезпечення їм додаткових каналів збуту (формування оптових партій з числа виробленої продукції); • комунальне підприємство як інфраструктурний об'єкт отримає додаткове фінансування за рахунок розширення послуг для зростаючої кількості членів кооперативів.			
Ключові заходи проекту:	• проведення конкурсного відбору претендентів на отримання обладнання із числа зацікавлених кооперативів щодо отримання додаткового обладнання; • придбання необхідних ресурсів (обладнання, лінії, забійні цехи, інше), передача та забезпечення супроводу щодо їх установки кооперативам; • створення умов для розвитку підприємництва на селі та розвитку сервісного обслуговування.			
Період здійснення:	2018 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	4000	-	-	4000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління агропромислового розвитку облдержадміністрації, громадські організації, ОМС, новостворені та діючі кооперативи			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	2.1.1. Створення умов для підтримки підприємств комунальної та кооперативної форми власності (в галузях тваринництва, овочівництва, фруктовництва, сховищ довготривалого зберігання с/г продукції, а також агропереробки);
Назва проекту:	2.2 Створення сервісного центру по обслуговуванню та розвитку сільськогосподарської кооперації у Черкаській області
Цілі проекту:	• розвиток інфраструктурних об'єктів аграрного сектору економіки області; • формування мережі та підвищення спроможності сільськогосподарських кооперативів шляхом забезпечення їх необхідними матеріально-технічними засобами та спеціалізованим супроводом, що призведе до залучення більшої кількості дрібних сільгоспвиробників до господарської діяльності у кооперативах; • зростання добробуту сільських мешканців області; • сталість розвитку кооперації у області та розвиток сільських територій регіону в цілому.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Близько 300 осіб з числа членів кооперативів; представники органів місцевого самоврядування на територіях, де будуть діяти СОК

Стислий опис проекту:	Відповідно до стратегії розвитку кооперативів (кластеризації) проектом передбачено створити середовище для підтримки та сталого розвитку кооперативів та їх членів через забезпечення їх сервісними послугами щодо постачання матеріально-технічних ресурсів необхідних для виробництва/виращування продукції; пошуку збуту виробленої продукції; формування партій виробленої продукції; послугами транспортування продукції; маркетинговими послугами; бухгалтерськими послугами та ін. спеціалізованими послугами СОК за галузями, в яких вони працюють. Попереднє дослідження проведено та визначені необхідні ресурси.			
Очікувані результати:	• додатково залучено до самозайнятості щонайменше 200 осіб; • збільшено доходи членів СОК на 15–20% за рахунок зменшення собівартості виробленої продукції та забезпечено додаткові канали збуту (формування оптових партій з числа виробленої продукції); • сервісний центр як інфраструктурний об'єкт за рахунок сформованих послуг і ринку споживачів цих послуг забезпечить розвиток сільськогосподарської кооперації у регіоні; платні послуги, що будуть запроваджуватися, дозволять отримати додаткові фінанси для розвитку центру.			
Ключові заходи проекту:	• формування команди фахівців для роботи сервісного центру; • формування переліку послуг для визначених споживачів (СОК); • проведення консультацій, семінарів, заходів по розробці маркетингової стратегії та збуту продукції для СОК, надання матеріально-технічної допомоги; • створення умов для розвитку підприємництва на селі та розвитку сервісного обслуговування.			
Період здійснення:	2018 – 2019 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	3500	3500	-	7000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління агропромислового розвитку облдержадміністрації, громадські організації, ОМС, новостворені та діючі кооперативи			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	2.1.2. Навчально-інформаційна підтримка сільського населення, в т.ч сільськогосподарської кооперації, удосконалення підготовки фахівців для малого бізнесу в сільській місцевості
Назва проекту:	2.3 Підтримка потенційної бізнес-спроможності сільського населення Черкащини
Цілі проекту:	• створити умови для активізації самозайнятості та підприємливості населення в сільській місцевості Черкаської області, а також сприяти запровадженню альтернативних сільськогосподарських культур особистими селянськими господарствами з огляду на ринки збуту; • сформулювати передумови розвитку малого бізнесу в сільській місцевості шляхом популяризації самозайнятості на селі; • надавати комплекс послуг у сфері бізнес-планування, юриспруденції, фінансової звітності та податків, консалтингу, інформаційної безпеки, брендування, ринків збуту тощо серед населення сільської місцевості молодого та середнього віку; • забезпечити підтримку найбільш вмотивованих осіб з сільської місцевості до впровадження інноваційних форм підприємництва в сфері агровиробництва та агропереробки; • залучати до співпраці бізнес-структури, молодіжні ініціативні групи, громадські організації, наукове середовище, урядові інституції з метою генерації креативних та інноваційних ідей.
Територія, на яку проект	Черкаська область

матиме вплив:	
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Сільське населення області; в пріоритеті – населення сільських ОТГ Черкаської області
Стислий опис проекту:	Сьогодні сільське населення Черкаської області є неконкурентним на ринку збуту сільськогосподарської продукції в регіоні, Україні і за кордоном. В селах Черкащини можна спостерігати низький рівень концентрації економічно активного та ініціативного населення. Також має місце вкрай низький рівень довіри селян до нових, сучасних технологій і рішень в частині вирощування сільськогосподарської продукції (посівний матеріал, сівозмінна, раціональне використання земель, виділених під присадибну ділянку тощо). На селі переважає екстенсивний спосіб вирощування с/г продукції. Обмеженість ресурсів та відсутність часу на дослідження ринку не дає можливості розвивати власне господарство та отримувати високі прибутки від нього. Відповідно отриманий прибуток від власного господарства є мінімальним та не забезпечує як власних потреб селян, так і самоокупності з огляду на затрати фізичної праці, часу та певних заощаджень селян. Існує необхідність в наданні допомоги жителям сіл, селищ міського типу, сільських ОТГ в інформуванні, консультуванні та пошуку ринків збуту, запровадження альтернативних культур та віднайдення інших можливостей, що призводять до збільшення прибутків сільського населення.
Очікувані результати:	• проведено не менше 30 виїзних тематичних зустрічей, презентацій, майстер-класів з бізнес-планування в селах, селищах, ОТГ області; • на бізнес-планування перейшло не менше 50 фізичних осіб-підприємців та від 5 суб'єктів середнього підприємництва в сфері виробництва, переробки чи збуту сільськогосподарської продукції; • зростання дохідної частини у малих та середніх підприємців з виробництва, переробки чи збуту сільськогосподарської продукції на 10% і більше порівняно з попереднім звітним періодом; • підготовка, супровід та реєстрація не менше 30 фізичних осіб-підприємців у сфері виробництва, переробки чи збуту сільськогосподарської продукції; • збільшення кількості переробних, заготівельних, збутових та ін. кооперативів у сільській місцевості: 2018 р. – 4, 2019р. – 6, 2020 р. – 8; • залучено зовнішні ресурси у вигляді гранту для розвитку малого і середнього підприємництва в сільській місцевості регіону, сільськогосподарських кооперативів, їх об'єднань від більш ніж одного міжнародного донора.
Ключові заходи проекту:	• залучення шляхом конкурсного відбору консультантів в сфері розвитку сталого та конкурентного аграрного малого та середнього підприємництва; • проведення економічного аналізу сіл та селищ по районах Черкаської області, визначення основних проблем та специфіки роботи сільських виробників; • розробка інформаційних матеріалів (флаєри, плакати, листівки, банери, промо-ролик, буклети, спеціалізовані брошури, прайси та ін.); • організація он-лайн консультацій для сільських підприємців з вирощення с/г продукції щодо вузькоспеціалізованих галузей (бізнес-планування, юриспруденції, фінансової грамотності та звітності, консалтингу, інструментів фінансової підтримки, інформаційної безпеки, брендування, ринків збуту); • організація моніторингу попиту на сільськогосподарську продукцію (сировина, продукти з доданою вартістю) на локальних та міжнародних ринках з метою здійснення систематичного консультування селян, агропідприємців; • забезпечення надання допомоги в залученні зовнішніх ресурсів у вигляді грантів для розвитку малого і середнього підприємництва в сільській місцевості, сільськогосподарських кооперативів, їх об'єднань тощо; • розробка та проведення тематичних презентацій, майстер-класів з

	бізнес-планування, пропозицій успішних історій (кейсів) ведення бізнесу на селі, згідно вимог, запитів та спеціалізації сільського населення в рамках виїзної «Школи сільського підприємництва»; • організація та супровід стажувань, візитів обміну досвідом в рамках програм місцевого економічного розвитку, розвитку сільських територій, розвитку сільського підприємництва; • організація, співорганізація, супровід регіональних, локальних аграрних заходів (ярмарки, виставки, фестивалі) малого та середнього підприємництва.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	200	200	150	550
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, бюджети ОТГ, МТД			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Черкаська агенція регіонального розвитку, Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	2.1.2. Навчально-інформаційна підтримка сільського населення, в т.ч сільськогосподарської кооперації, удосконалення підготовки фахівців для малого бізнесу в сільській місцевості
Назва проекту:	2.4 Стимулювання розвитку підприємництва в об'єднаних територіальних громадах Черкаської області
Цілі проекту:	Розвиток інфраструктури підтримки підприємницької діяльності малого та середнього бізнесу у населених пунктах області
Територія, на яку проект матиме вплив:	Об'єднані територіальні громади області, які погодились фінансувати щонайменше 20% від загальної суми мікропроектів
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Фізичні особи – підприємці об'єднаних територіальних громад області
Стислий опис проекту:	Сільські мешканці не мають навичок економічної самоорганізації і без підтримки втрачають надію і можливість змін на краще. Збільшилася кількість громадян, які змушені покинути свої домівки в селах і шукати кращої долі у великих містах або за кордоном. За рахунок проекту планується передати зацікавленим учасникам з числа сільських мешканців необхідні знання, консультації з розробки їх бізнес-планів та надати матеріально-технічну підтримку для можливості самозайнятості та мікропідприємництва.
Очікувані результати:	- в рамках програм стимулювання розвитку підприємництва в кожній з ОТГ області на конкурсних умовах буде підтримано: 2018 р. – 2 мікропроекти; 2019 р. та 2020 р. – по 3 мікропроекти; - передбачена передача дару (саджанці, поголів'я тварин тощо) іншим мешканцям громади в бізнес-планах підприємців-початківців; покращено добробут додатково щонайменше ще 2 сільським мешканцям кожної ОТГ; - збільшено обсяг власних коштів бюджетів ОТГ від надходжень єдиного податку; - зростання доходів сімей підприємців-початківців з числа учасників проекту щонайменше на 20%; - збільшено пропозицію місцевого виробництва в ОТГ.
Ключові заходи проекту:	- розробка та проведення семінару-тренінгу «Як розробити програму стимулювання розвитку підприємництва» з фахівцями економічних відділів ОТГ (1 учасник від ОТГ); - проведення зустрічей з керівниками місцевого середнього та великого бізнесу з пропозицією долучитися до програми стимулювання розвитку підприємництва ОТГ;

	- розробка програм стимулювання розвитку підприємництва ОТГ та обговорення їх із зацікавленими сторонами; - прийняття програм стимулювання розвитку підприємництва, організація та проведення першого конкурсу «ОТГ. Шлях до розвитку підприємництва-2018».			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Всього
	1920	2880	2880	7680
Джерела фінансування:	Кошти учасників мікропроектів з числа підприємців, місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Ресурсний центр АНГО, ОМС, підприємці			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	2.1.4. Покращення доступу агровиробників до ринків збуту			
Назва проекту:	2.5 Створення мережі забійних пунктів сільськогосподарських тварин			
Цілі проекту:	Формування організаційно-економічних засад функціонування забійних пунктів сільськогосподарських тварин			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Найближчим часом буде введена заборона на подвірний забій худоби і реалізацію м'яса, отриманого від подвірного забою на ринках. В області відсутня мережа забійних пунктів. Тому проектом передбачено: - доукомплектування необхідним обладнанням діючих забійних пунктів; - створення нових забійних пунктів у сільськогосподарських обслуговуючих кооперативах; - забезпечення завершеності циклу в ланцюгу «ВИРОБНИЦТВО-ЗБУТ» вирощеної продукції через мережу забійних пунктів.			
Очікувані результати:	- організовано ринок м'яса в забійній вазі та доступ до ринків збуту малих та середніх підприємств та домогосподарств; - створення та розвиток сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та заготівельної мережі, за участю та сприяння органів місцевого самоврядування; - збережено поголів'я худоби в господарствах населення; - вирішено екологічне питання – утилізації відходів від забою худоби; - стимулювання до переробки відходів від забою худоби.			
Ключові заходи проекту:	- інвентаризація наявних забійних пунктів щодо з'ясування їх відповідності до вимог ЄС; - введення в дію нових забійних пунктів у відповідності до вимог ЄС з облаштуванням ветеринарних лабораторій з впровадженням посади офіційного ветеринарного лікаря Держпродспоживслужби; - розробка плану фінансування – часткового відшкодування вартості технологічного обладнання забійних пунктів; - визначення порядку фінансування проекту реконструкції (створення) забійного пункту.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	10000	15000	17000	42000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, пайові внески членів кооперативів, інші джерела, не заборонені чинним законодавством			

	України
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління агропромислового розвитку облдержадміністрації, ОМС, сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи, заготівельні організації
Інше:	-

Проекти напрямку 2.В. Розвиток сільських територій та периферії навколо міст та селищ

Номер і назва завдання:	2.2.1. Покращення транспортної інфраструктури для розблокування економічного розвитку сіл
Назва проекту:	2.6 Будівництво спеціально облаштованих місць для розташування стаціонарних або пересувних пунктів габаритно-вагового контролю
Цілі проекту:	Створення в області дорожньої інфраструктури для здійснення габаритно-вагового контролю
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область та суміжні з нею області України
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області
Стислий опис проекту:	Зношена дорожня інфраструктура області є одним з головних перешкод у підвищенні конкурентоспроможності області не тільки на внутрішньому, а і на зовнішньому ринках. Щоб зберегти та покращити якість автомобільних доріг, необхідно забезпечити дієвий контроль за рухом великовагових та великогабаритних транспортних засобів. Таким чином, даний проект створить передумови для збереження автомобільних доріг загального користування в області від руйнівного впливу транспортних засобів, габаритно-вагові параметри, яких перевищують нормативні.
Очікувані результати:	- розширена мережа пунктів габаритно-вагового контролю в області; - зменшено навантаження на дорожнє покриття на дорогах, де будуть встановлені пункти габаритно-вагового контролю.
Ключові заходи проекту:	- опрацювання питання залучення коштів місцевих бюджетів; - забезпечення розроблення проектно-кошторисної документації з будівництва спеціально облаштованих місць для розташування стаціонарних або пересувних пунктів габаритно-вагового контролю на ділянках доріг, зазначених нижче; - будівництво майданчиків для облаштування пунктів габаритно-вагового контролю на дорогах загального користування державного та місцевого значення: а) Н-16 Золотоноша – Черкаси – Сміла – Умань на ділянці км 0+000; б) Н-01 Київ – Знам'янка на ділянці км 228+450 (район с. Михайлівка Кам'янського р-ну); в) Канів – Чигирин – Кременчук на ділянці км 98+650; г) Р-10 Канів – Чигирин – Кременчук на ділянці км 163+600; д) М-05 Київ – Одеса на ділянці км 142+900 (район м. Жашків); е) М-05 Київ – Одеса на ділянці км 273+900; є) М-12 Стрій – Тернопіль – Кіровоград – Знам'янка на ділянці км 513+515; ж) М-12 Стрій – Тернопіль – Кіровоград – Знам'янка на ділянці км 578+928; з) Р-04 Київ – Фастів – Біла Церква – Звенигородка на ділянці км 186+570; и) Н-01 Київ – Знам'янка на ділянці км 123+850. (район с. Іванівка Корсунь-Шевченківського р-ну); і) Р-09 Миронівка – Канів – Софіївка на ділянці км 21+700; ї) Н-08 Бориспіль – Дніпро – Запоріжжя на ділянці км 81+300; й) Н-08 Бориспіль – Дніпро – Запоріжжя на ділянці км 169+117; к) Т-24-09 від а/д М-03 – Драбів – Золотоноша на ділянці км 00+000;

	л) Н-16 Золотоноша – Черкаси – Сміла – Умань на ділянці км 41+133; м) Р-04 Київ – Фастів – Біла Церква – Звенигородка на ділянці км 223+570; н) Н-16 Золотоноша – Черкаси – Сміла – Умань на ділянці км 217+123.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	4000	6500	6500	17000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту	Управління транспорту, дорожнього господарства та оборонно-промислового комплексу облдержадміністрації, Служба автомобільних доріг у області, управління Укртрансбезпеки у області, РДА, ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	2.2.1. Покращення транспортної інфраструктури для розблокування економічного розвитку сіл
Назва проекту:	2.7 Влаштування штучного освітлення на автомобільних дорогах місцевого значення за межами населених пунктів області
Цілі проекту:	Створення в області дорожньої інфраструктури, яка забезпечувала б штучне освітлення в темну пору доби на дорогах місцевого значення за межами населених пунктів області.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область та суміжні з нею області України
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області
Стислий опис проекту:	Невідповідність Державним будівельним нормам штучного освітлення в темну пору доби на автомобільних дорогах місцевого значення за межами населених пунктів області спричиняє зростання аварійності та травмованості учасників дорожнього руху. Разом з цим, у певний період року світловий день скорочується, а інтенсивність руху транспорту в темну пору доби збільшується; як наслідок, зростає кількість дорожньо-транспортних пригод. Таким чином, реалізація даного проекту підвищить рівень безпеки дорожнього руху на автошляхах області.
Очікувані результати:	- покращено умови посадки та висадки пасажирів на автобусних зупинках, які розташовані поза межами населених пунктів; - зменшено кількість дорожньо-транспортних пригод на автомобільних дорогах місцевого значення.
Ключові заходи проекту:	- здійснення аналізу дорожньо-транспортних пригод на автомобільних дорогах загального користування місцевого значення за межами населених пунктів області в темну пору доби та при надзвичайних ситуаціях (ожеледиця, снігові замети), визначення місць, де трапляються дорожньо-транспортні пригоди; - опрацювання питання залучення коштів місцевих бюджетів; - забезпечення розроблення проектно-кошторисної документації з влаштування штучного освітлення на автомобільних дорогах загального користування місцевого значення за межами населених пунктів області; - забезпечення влаштування штучного освітлення на автомобільних дорогах загального користування місцевого значення, а саме: а) у місцях розв'язок доріг на різних рівнях у межах зон транспортних розв'язок та за 100 м на підходах до них; б) у місцях кільцевих розв'язок доріг на одному рівні та інших дорожніх розв'язок III класу у межах зон транспортних розв'язок та за 100 м на підходах до них; в) на автобусних зупинках з можливим використанням існуючих електричних розподільчих мереж або автономних джерел енергії (вітрові генератори, сонячні батареї);

	г) у місцях концентрації дорожньо-транспортних пригод в темну пору доби та при надзвичайних ситуаціях (ожеледиця, снігові замети).			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	1000	1000	1000	3000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту	Управління транспорту, дорожнього господарства та оборонно-промислового комплексу облдержадміністрації, Служба автомобільних доріг у області, Управління патрульної поліції в м. Черкаси Департаменту патрульної поліції, РДА, ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	2.2.2 Розвиток самозайнятості та неаграрних видів бізнесу, у т.ч. сільського зеленого туризму			
Назва проекту:	2.8 Майстерня сільських ініціатив в Черкаській області			
Цілі проекту:	- розвиток сільського публічного простору; - підтримка молодіжних ініціатив, спрямованих на соціальний, культурний, освітній розвиток села; - розширення мережі нових форм навчання для сільської молоді; - розвиток волонтерства на селі.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	3 сільські громади області щороку			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Безпосередні отримувачі вигод – 30 школярів щороку; опосередковано – жителі 3 відібраних сільських громад області щороку			
Стислий опис проекту:	Кризова ситуація в Україні віддзеркалюється на рівні життя сільських громад. Якість освіти молоді у селах стає, на жаль, все гіршою. Це тісно пов'язано з критичними умовами формальної освіти у мережі сільських шкіл. Багато молоді не бачить перспективи та можливості самореалізації в селі. Змінювати цю ситуацію потрібно не лише шукаючи економічні механізми підтримки сільських громад та покращення матеріальної бази системи формальної освіти. Багато що залежить від посилення ролі місцевого самоврядування, виховання у сільських жителів відчуття єдиної громади та спроможності спільно працювати над власним добробутом.			
Очікувані результати:	- навчання близько 30 сільських школярів щороку, які реалізують близько 10 ініціатив у своїх селах (тобто, до кінця 2020 року буде охоплено 90 учнів та реалізовано 30 ініціатив); під час реалізації ініціатив буде залучено не менше 1000 жителів сільської місцевості; - отримано можливості молоддю розвинути ключові компетенції (соціальні та комунікативні навички, планування часу та розпорядження коштами, фандрайзинг, PR, тощо).			
Ключові заходи проекту:	Проведення трьох семінарів: «Майстерня ідей», «Майстерня Дій» та «Майстерня Досвіду».			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	170	170	170	510
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, грантові кошти від MitOst, кошти БФ «Урожай – громаді»			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Громадська організація «Інша освіта» у партнерстві з громадською організацією «Молода Черкащина», управління освіти і науки облдержадміністрації, БФ «Урожай – громаді»			
Інше:	Програма реалізується з 2014 року в рамках проекту «Діалог заради змін» при підтримці Міністерства закордонних справ Німеччини.			

Номер і назва завдання:	2.2.2. Розвиток самозайнятості та неаграрних видів бізнесу, у т.ч. сільського зеленого туризму			
Назва проекту:	2.9 Майстерня креативності «Тематичне село»			
Цілі проекту:	Навчання та підвищення кваліфікації діючих та потенційних підприємців із сільської місцевості			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Сільські територіальні громади, в тому числі ОТГ			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	63 слухача циклу навчальних заходів; місцеві сільські спільноти – щонайменше 7 на рік, в яких започатковуються проекти; користувачі та споживачі продуктів нових бізнесових проектів – щонайменше 5200 за три роки			
Стислий опис проекту:	В основу проекту покладений досвід польсько-українських проектів, виконаних на Черкащині Щецинським навчальним центром Фондації розвитку місцевого самоврядування та Черкаською експертною групою ГО «Інститут демократії імені Пилипа Орлика» протягом 2014-2016 років та досвід, який самостійно набувають учасники цих проектів, реалізуючи власні підприємницькі ініціативи у сфері багатоаспектного туризму (туризм, який передбачає активізацію громад, в тому числі й економічну, та активну їх промоцію). В основу навчальних заходів проекту «Майстерня креативності «Тематичне село»» передбачається покласти концепцію, апробовану в 2016 році в рамках проекту «Школа сільського підприємництва», доповнивши та актуалізувавши його з урахуванням сучасних завдань та нових можливостей, зокрема, розділами щодо підготовки проектів для отримання грантового фінансування і роботи з вітчизняними та закордонними донорськими організаціями щодо використання сучасних цифрових технологій та іншими в залежності від потреб аудиторії.			
Очікувані результати:	• щонайменше 60 осіб з 20 сільських громад (місцевостей) отримали знання та навички щодо аналізу місцевих ресурсів, розробки пропозиції (пропозицій) у сфері багатоаспектного туризму, інших неаграрних видів бізнесу, спрямованих на розвиток громади, її активну промоцію; • розроблено, апробовано та презентовано щонайменше 20 нових бізнесових пропозицій; • розроблено проекти щонайменше 5 нових туристичних маршрутів Черкащиною; • здійснено три видання електронного бюлетеню для методичної підтримки та узагальнення кращих практик; • здійснене презентаційне видання «Тематичні села Черкащини».			
Ключові заходи проекту:	Щорічно: • цикл з 3-х навчальних заходів – майстерень для групи, складеної з 21 учасників (по 3 з громади); • навчальний захід для керівників громад; • майстерня «Креативний сільський розвиток» (за участю, зокрема, фахівців туристичного бізнесу); • дорадство під час втілення пілотних проектів; • діяльність консультативних інтернет-ресурсів; • електронний бюлетень для методичної підтримки та узагальнення кращих практик; • презентаційно-промоційний захід – ярмарок пропозицій. По завершенню проекту: • презентаційне видання «Тематичні села Черкащини».			
Період здійснення:	Січень 2018 р. – листопад 2020 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	211	211	261	683
Джерела фінансування:	МТД, місцеві бюджети, інвестиції, приватні внески			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Громадська організація «Інститут демократії імені Пилипа Орлика», ОМС, партнерські закордонні організації, фахівці туристичного бізнесу, експерти з розвитку підприємництва			

Інше:	-			
Номер і назва завдання:	2.2.2. Розвиток самозайнятості та неаграрних видів бізнесу, у т. ч. сільського зеленого туризму			
Назва проекту:	2.10 Створення умов для підвищення самозайнятості та мікропідприємництва мешканців сільських територій			
Цілі проекту:	Підтримка ініціативних громадян та ініціативні групи мешканців Черкаської області, та/або фізичних осіб-підприємців, дрібних фермерів в забезпеченні зайнятості та розвитку мікропідприємництва			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Сільські території області			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	120 – 150 сільських мешканців та їх сімей щорічно			
Стислий опис проекту:	Сільські території області мають потребу в нових робочих місцях. Відсутність робочих місць в сільській місцевості неможливо компенсувати будь-якими інфраструктурними проектами. Щоб зупинити відтік молоді з сільських територій, потрібно стимулювати там самозайнятості та мікропідприємництва. Є досвід втілення подібного проекту в 6 районах. Проект передбачає залучення зацікавлених осіб, проведення навчання та консультування учасників з розробки бізнес-планів, проведення конкурсного відбору та підтримки бенефіціарів (після їх державної реєстрації як СПД) через закупівлю їм необхідного обладнання.			
Очікувані результати:	• у 120 – 150 сільських сімей щорічно підвищено доходи шляхом залучення до мікропідприємництва; • щорічне збільшення кількості суб'єктів підприємницької діяльності, що працюють в сільській місцевості (100 – 120 СПД); • збільшено пропозицію продукції місцевого товаровиробника; • зменшено відсоток відтоку молоді з сільської місцевості.			
Ключові заходи проекту:	• розроблення конкурсних правил, матеріалів та проведення PR-кампанії (визначення умов конкурсу та форми заявки, підготовка інформаційних повідомлень про конкурс проектів мікрогрантів, проведення прес-конференції, 20 навчально-інформаційних семінарів на тему «Написання бізнес-планів» у районних центрах області та розповсюдження інформації про конкурс); • організація та проведення конкурсного відбору бізнес-планів та проведення семінару-тренінгу з грантерами (формування конкурсної комісії та проведення її засідання, підписання угоди з переможцями про надання грантів, проведення семінару-тренінгу щодо правил виконання проектів); • забезпечення консультування грантерів з питань розвитку підприємництва, закупівлі обладнання, супровід з реалізації та моніторингу проектів (реалізація грантерами проектів, здійснення моніторингу проектів, прийом звітів та закриття грантів).			
Період здійснення:	Квітень 2018 р. – грудень 2020 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Всього
	3600	4000	4400	12000
Джерела фінансування:	Міжнародна організація з міграції (МОМ), місцеві бюджети, інвестиції			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Ресурсний центр АНГО, ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	2.2.3 Поліпшення надання медичних послуг в сільській місцевості			
Назва проекту:	2.11 Покращення якості надання медичних послуг шляхом будівництва сільських амбулаторій			
Цілі проекту:	Забезпечення надання послуг первинної медичної допомоги нової якості шляхом впорядкування інфраструктури			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Для ефективної роботи сфери охорони здоров'я області необхідне впорядкування інфраструктури в сільській місцевості – будівництво нових медичних амбулаторій для підвищення доступності та якості медичного обслуговування в сільській місцевості та надання якісних медичних послуг, які б задовольняли прийняті на міжнародному рівні вимоги.			
Очікувані результати:	- забезпечено надання якісних лікарських послуг первинної медичної допомоги мешканцям сільської місцевості; - будівництво та введення в експлуатацію 26 амбулаторій.			
Ключові заходи проекту:	- підготовка та навчання лікарів; - будівництво та реконструкція 26 сільських лікарських амбулаторій (ЛА) та амбулаторій загальної практики – сімейної медицини (АЗПСМ): а) с. Вербівка, Городищенський район (ЛА); б) с. Нехайки, Драбівський район (ЛА); в) с. Вороне, Жашківський район (ЛА); г) с. Червоний Кут, Жашківський район (ЛА); д) с. Юрківка, Звенигородський район (ЛА); е) с. Благодатне, Золотоніський район (ЛА); є) с. Мокра Калигірка, Катеринопільський район (ЛА); ж) с. Ярошівка, Катеринопільський район (ЛА); з) с. Моринці, Корсунь-Шевченківський район (АЗПСМ); и) с. Гарбузин, Корсунь-Шевченківський район (АЗПСМ); і) с. Бобриця, Канівський район (ЛА); ї) с. Мартинівка, Канівський район (ЛА); й) с. Сунки, Смілянський район (АЗПСМ); к) с. Паланка, Уманський район (ЛА); л) с. Медведівка, Чигиринський район (ЛА); м) с. Червона Слобода, Черкаський район (АЗПСМ); н) с. Будище, Черкаський район (ЛА); о) с. Розсішки, Христинівський район (АЗПСМ); п) с. Антонівка, Шполянський район (ЛА); р) с. Жаботин, Кам'янський район (ЛА); с) с. Почапинці, Лисянський район (ЛА); т) смт. Буки, Маньківський район (АЗПСМ); у) с. Тальянки, Тальнівський район (АЗПСМ); ф) с. Велика Бурімка, Чорнобаївський район (ЛА); х) с. Васютинці, Чорнобаївський район (ЛА); ц) с. Лящівка, Чорнобаївський район (ЛА).			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	22000	15000	15000	52000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, МТД, інвестиції			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації, Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства облдержадміністрації, РДА, ОМС			

Інше:	-			
Номер і назва завдання:	2.2.4. Покращення доступу сільського населення до публічної інформації			
Назва проекту:	2.12 Розширення мережі центрів надання адміністративних послуг в області			
Цілі проекту:	Створення зручних і доступних умов мешканцям Черкаської області при отриманні адміністративних послуг			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	В Україні триває процес адміністративно-територіальної реформи та децентралізації, результатом якого є створення ОТГ та збільшення переліку послуг, що надаються на місцях. З метою наближення надання послуг громадянам та бізнесу у новостворених ОТГ необхідним є створення центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП). Необхідними елементами цього процесу є будівництво нових або реконструкція наявних приміщень, їх облаштування відповідною технікою та навчання відповідних фахівців у сфері надання адміністративних послуг. Сьогодні у області вже створено та функціонує 31 ЦНАП. З початку 2018 року заплановано створення ще 18 ЦНАП при об'єднаних територіальних громадах області.			
Очікувані результати:	- зменшено часові та транспортні витрати населення при отриманні адміністративних послуг; - мінімізовано корупційні ризики під час надання адміністративних послуг; - підвищено якість обслуговування в ЦНАП; - переведено надання адміністративних послуг онлайн.			
Ключові заходи проекту:	- створення 18 ЦНАП в ОТГ: Стеблівська, Селищенська, Карашинська, Моринська Корсунь-Шевченківського району, Степанецька, Ліпльавська Канівського району, Ротмистрівська Смілянського району, Мліївська Городищенського району, Матусівська Шполянського району, Зорівська Золотоніського району, Паланська Уманського району, Кам'янська Кам'янського району, Степанківська Черкаського району, Іваньківська Маньківського району, Жашківська, Бузівська, Соколівська Жашківського району, Іркліївська Чорнобаївського району; - підключення адміністраторів ЦНАП та суб'єктів надання адміністративних послуг до системи електронного документообігу; - інтеграція всіх ЦНАП до Єдиного регіонального порталу адміністративних послуг області; - проведення семінарів-навчань для адміністраторів центрів надання адміністративних послуг; - проведення широкої інформаційно-роз'яснювальної роботи про переваги отримання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	15000	*	*	15000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, МТД			
Ключові потенційні учасники реалізації	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, ОМС, РДА,			

проекту:	проекти ЄС, GIZ, SIDA, USAID, U-LEAD
Інше:	* Суми коштів будуть визначені залежно від кількості утворених ОТГ.

Номер і назва завдання:	2.2.4. Покращення доступу сільського населення до публічної інформації			
Назва проекту:	2.13 Чат-бот консультант державних послуг			
Цілі проекту:	Спрощення і автоматизація процесу надання інформації громадянам про послуги, що надаються місцевими органами управління			
Територія, на яку проект матиме вплив:	м. Звенигородка (тестовий проект), подальше масштабування на інші населені пункти Черкаської області та інших регіонів України			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Жителі підключених до сервісу міст, що мають аккаунт в мережі Facebook			
Стислий опис проекту:	Проект передбачає створення Messenger чат-бот консультанту щодо послуг міської влади на основі інформаційних карток. Проект спрямований на максимально просте, швидке і зручне інформування користувача щодо будь-якої послуги, що надається міськими, районними чи обласними органами влади, а саме щодо: місцезнаходження та режиму роботи суб'єкта надання відповідної адміністративної послуги, телефон/факс (довідки), адреса електронної пошти та веб-сайт суб'єкта надання адміністративної послуги, умови отримання адміністративної послуги; в перспективі – посилення на послугу в сервісі idov.org.ua, а також на онлайн-чергу на дану послугу, якщо така черга існує.			
Очікувані результати:	Створено готовий, протестований додаток, що використовується в тестовому місті.			
Ключові заходи проекту:	- збір інформаційних карток тестового міста; - розробка додатку, тестування, інформування населення щодо додатку; - запуск проекту.			
Період здійснення:	2018 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	50	-	-	50
Джерела фінансування:	Інвестиції, місцеві бюджети, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Громадська організація «Смарт Місто», ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	2.2.4. Покращення доступу сільського населення до публічної інформації			
Назва проекту:	2.14 Прокладення та експлуатація волоконно-оптичної лінії зв'язку ТОВ «МАКЛАУТ, ЛТД»			
Цілі проекту:	Покращення доступу сільського населення до мережі Інтернет			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Кам'янського, Чигиринського, Катеринопільського, Жашківського, Христинівського, Монастирищенського та Маньківського районів Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Можливість в перспективі користуватися перевагами е-урядування, розвиток ІТ-технологій на території Черкаської області, забезпечення доступу споживачів до загальнодоступних телекомунікаційних послуг, які необхідні їм для задоволення власних потреб, участі в політичному,			

	економічному і громадському житті, та створення сприятливих умов діяльності у сфері телекомунікацій з урахуванням особливостей технологій та ринку телекомунікацій, забезпечення безкоштовного доступу закладів освіти в рамках соціальних угод.			
Очікувані результати:	Забезпечено доступ мешканців віддалених населених пунктів до загальнодоступних телекомунікаційних послуг, які необхідні їм для задоволення власних потреб.			
Ключові заходи проекту:	Здійснення будівництва об'єкту «Будівництво волоконно-оптичної лінії зв'язку ТОВ «МАКЛАУТ, ЛТД» на території Черкаської області.			
Період здійснення:	Квітень 2018 р. – грудень 2020 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	1000	1000	1000	3000
Джерела фінансування:	Кошти ТОВ «МакЛаут, ЛТД»			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	ТОВ «МакЛаут, ЛТД», місцеві органи виконавчої влади, ОМС			
Інше:	-			

4.3. Проекти програми 3: Розвиток людського капіталу

Проекти напряму 3.А. Підвищення адаптивності населення до потреб ринку праці

Номер і назва завдання:	3.1.1. Вдосконалення системи підготовки молоді до умов регіонального ринку праці
Назва проекту:	3.1 STEM-освіта: потенціал інноваційного розвитку Черкащини
Цілі проекту:	- реалізація державної політики у сфері розбудови STEM-освіти в області; - сприяння запровадженню у навчальних закладах області STEM-освіти як об'єднання наук, спрямоване на розвиток нових технологій, інноваційного мислення; - забезпечення потреби в добре підготовлених інженерних кадрах.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	600 закладів освіти області
Стислий опис проекту:	Проект передбачає розроблення та апробацію навчальних програм за пріоритетними напрямками STEM-освіти (з природничо-математичних наук, технологій, програмування, робототехніки для організації ефективної науково-проектної роботи школярів). Буде створено сучасну матеріально-технічну та навчально-методичну базу для підвищення творчого потенціалу і удосконалення професійної майстерності педагогів за пріоритетними напрямками STEM-освіти. Буде налагоджено ефективну систему забезпечення інформаційно-методичного супроводу діяльності педагогічних працівників щодо запровадження пріоритетних напрямів STEM-освіти у навчальних закладах області. Також буде створено та налагоджено функціонування сайту «STEM-освіта Черкащини».
Очікувані результати:	- покращено матеріально-технічну та навчально-методичну базу обласного центру STEM-освіти; - розроблено та підготовлено до друку навчальні програми за пріоритетними напрямками STEM-освіти для учнів та педагогічних

	працівників; • проведено 36 семінарів-тренінгів для педагогічних працівників закладів освіти області за пріоритетними напрямками STEM-освіти; • налагоджено функціонування сайту «STEM-освіта Черкащини» як центру інформаційно-методичного супроводу діяльності педагогічних працівників щодо упровадження пріоритетних напрямів STEM-освіти у навчальних закладах області.			
Ключові заходи проекту:	• оснащення обласного центру STEM-освіти сучасною комп'ютерною технікою та програмними засобами; • розроблення та підготовка до друку навчальних програм за пріоритетними напрямками STEM-освіти; • проведення семінарів-тренінгів для педагогічних працівників закладів освіти області за пріоритетними напрямками STEM-освіти; • створення та налагодження функціонування сайту «STEM-освіта Черкащини» на Черкаському освітянському порталі; • налагодження консультаційного та науково-методичного супроводу упровадження пріоритетних напрямів STEM-освіти у навчальних закладах області; • вивчення, узагальнення та популяризація шляхом проведення щорічних освітянських конференцій кращого досвіду запровадження STEM-освіти у навчальних закладах області.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	1000	800	500	2300
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», управління освіти і науки облдержадміністрації, відділи освіти ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.1.1. Вдосконалення системи підготовки молоді до умов регіонального ринку праці
Назва проекту:	3.2 «Наукова майстерня сучасного вчителя» - запровадження проектних технологій навчання у початковій та середній школі в галузі природничих наук
Цілі проекту:	• посилення проектної спроможності вчителів природничих дисциплін початкової (1-4 клас) та середньої (5-9 клас) школи шляхом запровадження в навчальний процес інтерактивних, ігрових, інноваційних освітніх технологій; • проведення серії тренінгів для вчителів з запровадження проектних технологій навчання у початковій та середній школі серед вчителів природничих дисциплін; • напрацювання за підсумками тренінгів для вчителів спільної, узагальненої методики запровадження проектних технологій навчання в галузі природничих дисциплін в початковій та середній школі; • поширення проектних технологій навчання природничих дисциплін учасницями/учасниками тренінгу для вчителів під час викладання природничих дисциплін в початковій, середній школах ЗНЗ області; • залучення громадських ініціатив та організацій до розробки, організації та проведення серії тренінгів, майстер-класів, наукових шоу-програм з запровадження проектних технологій навчання у початковій та середній школі вчителями природничих дисциплін.
Територія, на яку проект	Села, селища, об'єднані територіальні громади, міста Черкаської

матиме вплив:	області			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Вчителі природничих дисциплін початкової та середньої школи, учні 7-12 років, учні 13-15 років			
Стислий опис проекту:	Стрімкий розвиток сучасної науки і техніки вимагає від сучасної людини орієнтування в елементарних прикладних науках. Проте, щоб бути сучасною успішною людиною, мінімальних знань вже замало. Тому, щоб не залишитися на задвірках сучасності, треба володіти певним набором знань з науки, сучасної техніки, особистого розвитку та законів життя. Останнім часом певна частина прогресивно мислячих людей потребує великого обсягу інформації заради розвитку себе як особистості та як фахівця. Особливо це помітно серед батьків, які намагаються дати своїй дитині максимально багато корисних знань та розвинути якомога більше потрібних навичок, як заради виховання в дитині успішної особистості, так і з метою монетизування дитиною отриманих знань і навичок в майбутньому. Особливо гостро проблема розповсюдження сучасних наукових знань існує в сільській місцевості.			
Очікувані результати:	• проведено не менше 10 тренінгів для вчителів природничих дисциплін початкової та середньої школи; • підвищено компетенції з проектних технологій навчання не менше 100 вчителів природничих дисциплін загальноосвітніх шкіл Черкаської області; • укладено не менше 5 угод про співпрацю громадських організацій та загальноосвітніх шкіл ОТГ, сіл, селищ, міст під час реалізації проекту «Наукова майстерня сучасного вчителя»; • проведено не менше 20 шоу-програм, майстер-класів, тренінгів з природничих дисциплін в школах із залученням громадських організацій; • розроблена та апробована унікальна методика запровадження проектних технологій навчання в галузі природничих дисциплін в початковій та середній школі.			
Ключові заходи проекту:	• розробка програми тренінгу для вчителів природничих дисциплін початкової школи та для вчителів природничих дисциплін середньої школи з супровідними роздатковими матеріалами (тренерський посібник); • формування наборів лабораторних зразків з інструкціями для проведення дослідів учасниками/учасницями під час тренінгу для вчителів та наступних етапів реалізації проекту «Наукова майстерня сучасного вчителя»; • розробка концепції пересувної (мобільної) наукової експозиції; • проведення конкурсного відбору серед вчителів природничих дисциплін початкової, середньої школи ЗНЗ ОТГ, сіл, селищ, міст області для участі в тренінгу для вчителів; • проведення серії тренінгів з посилення проектної спроможності вчителів природничих дисциплін початкової та середньої школи; • розробка, апробація та реалізація спільної, узагальненої методики запровадження проектних технологій навчання в галузі природничих дисциплін в початковій та середній школі; • організація та проведення наукових шоу-програм, майстер-класів, тренінгів з природничих дисциплін в школах із залученням громадських організацій.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	400	400	400	1200
Джерела фінансування:	Кошти підприємців, МТД, місцеві бюджети			

Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління освіти і науки облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, РДА, Черкаський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, ОМС, громадські організації, підприємці
Інше:	-

Номер і назва завдання:	3.1.1 Вдосконалення системи підготовки молоді до умов регіонального ринку праці			
Назва проекту:	3.3 Підвищення кваліфікації психологів загальноосвітніх шкіл області щодо методики професійної орієнтації підлітків 7 – 11 класів			
Цілі проекту:	Розкриття потенціалу підлітків для більш точного спрямування по життю своїх професійних здібностей.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Діти підлітки 7 – 11 класів області (близько 65 тис. осіб)			
Стислий опис проекту:	Через відсутність чіткого розуміння у школярів та їх батьків особистого дару дитини (притаманних основних творчих здібностей) 50% родин витрачають марно обмежені власні кошти на невірну вибрану освіту для своїх дітей. На жаль, це призводить до того, що в Україні найвищий в ЄС відсоток випускників ВНЗ, які працюють не за спеціальністю. Суть проекту полягає у виявленні відмінностей, насамперед, у інтелектуальному, моральному, міжперсональному розвитку дітей, своєчасному виявленні наявних задатків і здібностей, з'ясуванні причин відставання дитини в навчанні або поганого виховання. Дитині, вчителям і батькам будуть запропоновані науково обґрунтовані рекомендації по вибору і підготовці до майбутньої професії. На основі застосування даної системи методик можна оцінювати психологічну готовність дітей до навчання у ВНЗ, їх психологічний розвиток під час навчання в старших класах.			
Очікувані результати:	• економія коштів родин; • більш продуктивне використання часу на навчання дітей.			
Ключові заходи проекту:	• доопрацювання методики визначення особистого дару; • проведення семінарів-тренінгів з підвищення кваліфікації шкільних психологів та проведення подальших консультацій (орієнтовно 60 семінарів по 20-25 учасників).			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	200	220	240	660
Джерела фінансування:	МТД, місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	ФОП Вікторія Котова			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.1.1. Вдосконалення системи підготовки молоді до умов регіонального ринку праці			
Назва проекту:	3.4 Іміджева кампанія «Професіонали»			
Цілі проекту:	• зміна сприйняття образу професійно-технічної освіти (ПТО) з боку пересічного громадянина;			

	• якісна зміна складу учнів, слухачів професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ); • збільшення кількості молодих сучасних педагогічних працівників та майстрів виробничого навчання у ПТНЗ; • залучення ПТНЗ до проектно-грантової діяльності; • модернізація (створення) сучасних медіа-ресурсів (веб-сайтів) для ведення інформаційної та навчальної роботи у галузі ПТО.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Близько 12 тис. учнів професійно-технічних навчальних закладів та близько 1,5 тис. викладачів загальноосвітньої підготовки у професійно-технічних навчальних закладах			
Стислий опис проекту:	Реалізація проекту полягає у формуванні нового образу професійно-технічної освіти регіону. Аналіз ринку праці чітко вказує на кадровий голод у сегменті кваліфікованої робочої сили, тому для розвитку економіки області необхідно змінити відношення суспільства, роботодавців та працівників галузі до професійної освіти, провадити діяльність у сфері міфотворчості та відновлення престижу робітничої професії. Передбачається зміна іміджу учня ПТНЗ, випускника ПТНЗ, викладача-майстра і робітника.			
Очікувані результати:	• збільшено кількість учнів у ПТНЗ на 10%; • змінено якісний склад учнівського та викладацького складу ПТО; • забезпечено підвищення якості наданої освітньої послуги (протягом періоду реалізації проекту на 25% поліпшено рівень знань учнів професійно-технічних навчальних закладів); • підвищення ефективності навчання, якості знань і умінь близько 12 тис. учнів; • налагоджена співпраця із соціальними партнерами, ЗМІ, вітчизняними та закордонними навчальними закладами.			
Ключові заходи проекту:	• проведення серії тренінгів по написанню грантових заявок (аплікаційних форм) та тренінгів з основ проектного менеджменту для осіб, відповідальних за роботу з проектами у закладах професійно-технічної освіти; • навчання основам роботи із ЗМІ та роботи у соціальних медіа для заступників з навчально-виховної роботи, керівників закладів професійно-технічної освіти; • формування та запуск іміджево-рекламної кампанії «Країна - професіоналів»; • створення нових та оновлення існуючих медіа-ресурсів (веб-сайтів) закладів освіти для ведення інформаційної та навчальної роботи у галузі професійно-технічної освіти.			
Період здійснення:	Травень 2018 р. – грудень 2020 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	100	150	150	400
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, надходження до спеціального фонду навчального закладу, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління освіти і науки облдержадміністрації, професійно-технічні навчальні заклади Черкаської області			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.1.1. Вдосконалення системи підготовки молоді до умов регіонального ринку праці			
Назва проекту:	3.5 Проведення циклу тренінгів із підприємництва для молоді Черкаської області			
Цілі проекту:	• підвищення обізнаності молодих людей в законодавчому полі з метою формування у них повного набору компетенцій для відкриття і ведення власної підприємницької діяльності; • отримання учасниками навичок з проектного менеджменту для ефективного ведення власної справи; • ознайомлення учасників з основними теоріями командотворення і роботи з командою проекту.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Під час тренінгів учасники набуватимуть знань щодо діючого законодавства у сфері відкриття та ведення власної справи. Молодь отримуватиме навички з проектного менеджменту, ефективного користування часовими, матеріальними та людськими ресурсами. Будуть висвітлені головні принципи розвитку гармонійної командної роботи.			
Очікувані результати:	• збільшено кількість підприємців на Черкащині; • підвищено зайнятість населення в цілому; • збільшено податкові надходження до державного та місцевого бюджетів.			
Ключові заходи проекту:	• проведення циклу тренінгів для розвитку підприємницької діяльності; • висвітлення кращих регіональних молодіжних підприємницьких практик; • вивчення основ документообігу, проектного менеджменту та командоутворюючих механізмів; • залучення провідних підприємців для менторства.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	190	270	340	800
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, РДА, ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.1.1. Вдосконалення системи підготовки молоді до умов регіонального ринку праці			
Назва проекту:	3.6 Модернізація парку сільськогосподарської техніки у професійно-технічних навчальних закладах Черкащини			
Цілі проекту:	• приведення у відповідність до сучасних потреб ринку с/г виробництва матеріальної бази навчальних закладів аграрного напрямку; • оновлення парку с/г техніки у професійно-технічних навчальних закладах аграрного спрямування.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість	Близько 5 тис. учнів професійно-технічних навчальних закладів			

отримувачів вигод:				
Стислий опис проекту:	Реалізація проекту дасть змогу якісно змінити рівень освоєння учнями сучасної сільськогосподарської техніки. Проект надасть можливість учням зміцнити та удосконалити навички; уміння ефективно працювати і конкурувати на сучасному ринку праці. Проект забезпечить підвищення якості як процесу викладання, так і виконання практичних завдань в аграрній галузі.			
Очікувані результати:	- оновлено парк с/г техніки у 10 професійно-технічних навчальних закладах Черкаської області; - підвищено ефективність навчання, якості знань і умінь близько 5 тис. учнів.			
Ключові заходи проекту:	- формування технічних вимог до сільськогосподарської техніки для: а) ДНЗ «Звенигородський центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів»; б) ДНЗ «Буцький політехнічний професійний ліцей»; в) ДНЗ «Золотоніський професійний ліцей»; г) Багатопрофільний регіональний центр професійної освіти у Черкаській області; д) ДНЗ «Городищенський професійний ліцей»; е) ДНЗ «Уманський професійний аграрний ліцей»; є) ДНЗ «Іркліївський професійний аграрний ліцей»; ж) ДНЗ «Лисянський професійний аграрний ліцей»; з) ДНЗ «Корсунь-Шевченківський професійний ліцей»; и) ДНЗ «Жашківський аграрно-технологічний професійний ліцей»; - формування пакету тендерної документації; - закупівля техніки для модернізації матеріально-технічної бази та підвищення якості підготовки учнів у аграрних професійно-технічних навчальних закладах Черкащини; - укладання договорів та введення в експлуатацію техніки.			
Період здійснення:	Січень 2018 р. – серпень 2020 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	18000	13500	13500	45000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, надходження до спеціального фонду навчального закладу, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління освіти і науки облдержадміністрації, професійно-технічні навчальні заклади Черкаської області			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.1.1. Вдосконалення системи підготовки молоді до умов регіонального ринку праці
Назва проекту:	3.7 Модернізація матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів Черкащини
Цілі проекту:	Модернізація матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів у сегменті надання загальноосвітньої підготовки з урахуванням досягнень науки і техніки на основі використання новітніх комп'ютерних технологій та інших сучасних засобів навчання
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість	Близько 12 тис. учнів професійно-технічних навчальних закладів та близько 300 викладачів загальноосвітньої підготовки у професійно-

отримувачів вигод:	технічних навчальних закладах			
Стислий опис проекту:	Реалізація проекту дасть змогу якісно змінити рівень викладання загальноосвітньої підготовки у професійно-технічних навчальних закладах області. Проект надасть можливість учням зміцнити знання за допомогою сучасних засобів навчання з таких предметів, як фізика, хімія та біологія; уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології для ефективного розв'язання нетипових завдань та поліпшить рівень знань для успішного проходження зовнішнього незалежного оцінювання. Проект забезпечить підвищення якості як процесу викладання, так і виконання практичних робіт усіх природничих галузей, що підтверджено європейськими дослідженнями.			
Очікувані результати:	• модернізовано 45 кабінетів загальноосвітньої підготовки у 14 професійно-технічних навчальних закладах Черкаської області; • на 25% поліпшено рівень знань учнів професійно-технічних навчальних закладів (збільшення рівня знань визначається за результатами ЗНО); • підвищено ефективність навчання, якості знань і умінь близько 12 тис. учнів.			
Ключові заходи проекту:	• формування технічних вимог до обладнання для кабінетів фізики, хімії, біології; • формування пакету тендерної документації для закупівлі обладнання у кабінети фізики, хімії та біології; • закупівля інноваційного обладнання (інтерактивних комплексів, інтерактивних дошок, базового програмного забезпечення, цифрових вимірювальних комп'ютерних комплексів, цифрових мікроскопів, аналогово-цифрових перетворювачів та новітнього лабораторного обладнання для кабінетів фізики, хімії та біології); • укладання договорів, встановлення та введення в експлуатацію обладнання.			
Період здійснення:	Січень 2018 р. – серпень 2020 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	4500	4500	4500	13500
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, надходження до спеціального фонду навчального закладу, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління освіти і науки облдержадміністрації, професійно-технічні навчальні заклади Черкаської області			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.1.2. Покращення підготовки кадрів для потреб регіональної економіки, у тому числі розвиток системи освіти впродовж життя
Назва проекту:	3.8 Агенти змін початкової загальної освіти
Цілі проекту:	• підготовка вчителів початкових класів до роботи за новими Державними стандартами початкової загальної освіти; • створення та реалізація моделі компетентнісного та інтегрованого навчання у початковій школі; • моніторинг динаміки підвищення якості початкової загальної освіти у навчальних закладах області.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	3300 педагогів, 47500 учнів початкових класів

Стислий опис проекту:	Проект передбачає проведення тренінгових навчань за 32-годинною програмою для підготовки вчителів початкових класів до роботи за новими Державними стандартами початкової загальної освіти, семінарів-практикумів для інших категорій педагогічних працівників, які працюють з учнями початкової школи. Буде розроблено навчально-методичне забезпечення компетентнісного та інтегрованого навчання у початковій школі, реалізовано модель компетентнісного та інтегрованого навчання у початкових класах закладів освіти області. Буде створено комфортне освітнє середовище для навчання учнів початкових класів. Здійснюватиметься моніторинг динаміки підвищення якості початкової загальної освіти.			
Очікувані результати:	- до роботи за новими Державними стандартами початкової загальної освіти підготовлено 3600 педагогів; - реалізовано інноваційну модель компетентнісного та інтегрованого навчання у початкових класах закладів освіти області, створено комфортне освітнє середовище для навчання 47500 учнів початкових класів; - розроблено навчально-методичне забезпечення компетентнісного та інтегрованого навчання у початковій школі, підготовлено до друку 12 навчально-методичних посібників; - розроблено критерії, індикатори та діагностичний інструментарій для моніторингу динаміки підвищення якості початкової загальної освіти у навчальних закладах області.			
Ключові заходи проекту:	- проведення тренінгів для вчителів початкових класів; - проведення семінарів-практикумів для інших категорій педагогічних працівників, які працюють з учнями початкової школи; - розроблення моделі компетентнісного та інтегрованого навчання у початкових класах закладів освіти області; проведення круглих столів для презентації інноваційної моделі; - підготовка до друку навчально-методичного забезпечення компетентнісного та інтегрованого навчання у початковій школі (12 навчально-методичних посібників); - створення сайту «Нова початкова школа Черкащини» як інформаційно-комунікаційного простору для підготовки вчителів початкових класів до роботи за новими Державними стандартами початкової загальної освіти; - розроблення критеріїв, індикаторів та діагностичного інструментарію для моніторингу динаміки підвищення якості початкової загальної освіти у навчальних закладах області; - проведення щорічного моніторингу динаміки підвищення якості початкової загальної освіти у навчальних закладах області.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	90	90	90	270
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», управління освіти і науки облдержадміністрації, відділи освіти ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.1.2. Покращення підготовки кадрів для потреб регіональної економіки, у тому числі розвиток системи освіти впродовж життя			
Назва проекту:	3.9 Професійні тренінгові центри для відпрацювання практичних навичок та професійних вмінь			
Цілі проекту:	- покращення рівня фахової підготовки молодших спеціалістів та бакалаврів; - досягнення високого рівня професійної підготовки випускників ВНЗ для потреб органів місцевої влади і ключових підприємств області; - удосконалення професійних вмінь слухачів відділення післядипломної освіти (за наявності такого у навчальному закладі) відповідно до сучасних вимог щодо стандартизації діяльності фахівців.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область, прилеглі райони Кіровоградської, Полтавської та Київської областей			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Студенти ВНЗ (4 тис. осіб), слухачі відділень післядипломної освіти (5 тис. осіб)			
Стислий опис проекту:	Проектом передбачено створення у ВНЗ III – IV рівня акредитації професійних тренінгових центрів, де студенти та слухачі відділень післядипломної освіти і молоді спеціалісти будуть відпрацьовувати та удосконалювати практичні навички та професійні вміння, проходити перепідготовку та/або підвищувати свою кваліфікацію.			
Очікувані результати:	- створено професійні тренінгові центри; - підвищено якість професійної підготовки слухачів ВНЗ.			
Ключові заходи проекту:	- підбір, підготовка та облаштування відповідних приміщень; - закупівля необхідного обладнання для роботи центру; - розроблення інформаційно-методичного супроводу, спрямованого на підвищення якості професійної підготовки, а саме: підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій, педагогічних програмних засобів, дидактичних матеріалів тощо; - впровадження у навчально-виробничий процес сучасних методик професійного навчання із застосуванням новітніх педагогічних та виробничих технологій, техніки, обладнання, інструментів і матеріалів.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	3000	4000	8000	15000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, власні кошти ВНЗ			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління освіти і науки облдержадміністрації, управління охорони здоров'я облдержадміністрації, ВНЗ Черкаської області III – IV рівня акредитації			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.1.2 Покращення підготовки кадрів для потреб регіональної економіки, у тому числі розвиток системи освіти впродовж життя			
Назва проекту:	3.10 Англійська мова як основа психологічного розвитку			
Цілі проекту:	Визначення прихованого потенціалу і можливостей, розкриття набутих задатків і здібностей для розвитку у дитини характеру переможця			
Територія, на яку проект матиме вплив:	м. Черкаси, м. Сміла, м. Чигирин, м. Золотоноша, м. Канів			

Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Вчителі з іноземних мов загальноосвітніх шкіл (168 осіб)			
Стислий опис проекту:	Вивчаючи англійську мову за структурою даної методики в легкій, ігровій формі в малих та великих групах 2 – 3 рази на тиждень по 45 хвилин, діти різних вікових категорій, від 1,5 до 12 років, зможуть не тільки вивчити іноземну мову, але також уникнути в майбутньому і сьогоднішніх таких проблем, як страх змін, повнота, ожиріння, самотність, сором'язливість, страх публічних виступів, часті травми, труднощі мотивації, страх сказати «ні», бунт, нерішучість, проблеми з обміном речовин і кровообігом, пасивність, млявість, небажання вчитися тощо.			
Очікувані результати:	Гармонійний розвиток дітей у всіх напрямках і проявах його особистості.			
Ключові заходи проекту:	Проведення висококваліфікованих психологічних занять з англійської мови.			
Період здійснення:	2018 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	350	-	-	350
Джерела фінансування:	МТД, місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	ФОП Вікторія Котова			
Інше:	-			

Проекти напряму 3.В. Підвищення обізнаності та соціальної активності жителів області

Номер і назва завдання:	3.2.1. Розвиток лідерських якостей населення
Назва проекту:	3.11 Форум підтримки громадських ініціатив Черкащини
Цілі проекту:	- створення в області належних умов для розвитку інститутів громадянського суспільства; - підвищення громадської активності та діяльності об'єднань громадян; - налагодження зворотного зв'язку та співпраці органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, учбових закладів, бізнесу з інститутами громадянського суспільства, залучення їх до участі у процесах формування та реалізації державної та регіональної політики; - координація спільних заходів і проектів інститутів громадянського суспільства; - сприяння розвитку громадських ініціатив, спрямованих на зміцнення громадянського суспільства в Україні.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	1000 осіб
Стислий опис проекту:	Форум підтримки громадських ініціатив «ГРАНТуємо зміни» засновано в листопаді 2015 року Департаментом регіонального розвитку облдержадміністрації. Даний захід проводиться щорічно із залученням активної громадськості Черкаської області. Форум є цікавим та корисним комунікаційним майданчиком для презентації ідей, пошуку партнерів, отримання інформації про нові ініціативи та можливості. Кожен з учасників може дізнатись про

	інші організації, ініціативи, ідеї, а також презентувати власні ідеї, організувати дискусію. Форум проходить у форматі ярмарку проектів, виступів спікерів, «круглих столів», панельних і тематичних дискусій, майстер-класів, знайомства з новими програмами. Найкращі проекти, визнані шляхом таємного голосування, отримають призи.			
Очікувані результати:	- налагоджено взаємодію органів державної влади, органів місцевого самоврядування, учбових закладів, бізнесу області з інститутами громадянського суспільства; - забезпечено координацію та узгодження дій місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо розвитку громадянського суспільства в області; - забезпечено врахування громадських ініціатив у процесі прийняття та реалізації управлінських рішень органів державної влади та органів місцевого самоврядування; - удосконалено порядок залучення інститутів громадянського суспільства до розроблення та реалізації місцевих цільових програм; - підвищено позитивний імідж інститутів громадянського суспільства в області.			
Ключові заходи проекту:	- підготовка концепції проведення форуму; - організація піар-кампанії, інформаційного забезпечення; - запрошення учасників; - розроблення та друк промоційної продукції (буклети, брошури, стенди, презентації, плакати, бейджі, програми тощо); - організація та проведення ярмарку проектів, виступів спікерів, секційних тематичних обговорень, «круглих столів», дискусій, майстер-класів, фотовиставок; - проведення урочистих заходів форуму, відзначення та нагородження найкращих громадських ініціатив.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	80	80	80	240
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, грантові кошти, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю облдержадміністрації, інститути громадянського суспільства області			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.2.2. Залучення жителів області до вирішення місцевих проблем
Назва проекту:	3.12 Черкаський регіональний конкурс розвиткових проектів (щорічний)
Цілі проекту:	- відбір та реалізація проектів розвитку місцевих громад Черкаської області, спрямованих на підвищення їх ділової та економічної активності із залученням розвиткових ресурсів; - збільшення кількості ефективних проектних менеджерів в органах місцевого самоврядування, громадському секторі, бізнесі; - залучення зовнішніх ресурсів (гранти, державні цільові програми тощо); - ефективне використання внутрішніх ресурсів через співфінансування;

	- залучення суб'єктів підприємницької діяльності, представників громадського сектору та органів місцевого самоврядування до вирішення питань місцевого розвитку (міжсекторна співпраця); - розвиток громадського сектору в сільській місцевості; - підвищення рівня фінансової грамотності та ділової активності серед молоді, жінок, сільського населення.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Формування Плану реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період 2018 – 2020 рр., якість та кількість проектів регіонального розвитку, що фінансувались за кошти ДФРР, свідчать про низький рівень проектної діяльності та ділової активності потенційних учасників описаних процесів. Також в області слабо розвинене співробітництво територіальних громад, влади, громади й бізнесу. Як наслідок – відсутність так званих «точок росту» та нових ефективних моделей розвитку територій та населених пунктів області.			
Очікувані результати:	- збільшено рівень ділової та економічної активності регіону; - ефективне використання внутрішніх та залучення зовнішніх ресурсів через співфінансування проектів; - збільшено кількість проектів з мультиплікативним ефектом; - поширено фахову спроможність представників органів місцевого самоврядування, громадського сектору, бізнесу.			
Ключові заходи проекту:	- підготовка Положення про Конкурс, методичних рекомендацій з участі в Конкурсі та інших методичних матеріалів; - щорічне оголошення конкурсу; - навчальні заходи (семінари, тренінги з елементами корпоративних ігор тощо) з питань підготовки розвиткових проектів; - забезпечення консультаційної допомоги з підготовки розвиткових проектів та під час їх реалізації; - перевірка та експертиза розвиткових проектів; - моніторинг ефективності впровадження проектів; - аналіз соціально-економічних наслідків реалізації проектів.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	1000	1000	1000	3000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, МТД, кошти підприємців			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, Черкаська агенція регіонального розвитку, обласна рада			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.2.2. Залучення жителів області до вирішення місцевих проблем
Назва проекту:	3.13 Вивчення суспільної думки
Цілі проекту:	- налагодження ефективної взаємодії громадськості з органами державної влади, органами місцевого самоврядування на засадах партнерства; - залучення громадян до участі в управлінні державними справами, підвищення якості підготовки та прийняття рішень з важливих питань державного і суспільного життя з урахуванням думки

	громадськості; • організація незалежних соціологічних досліджень			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області старше 18 років			
Стислий опис проекту:	Проект передбачає створення системи постійного соціального діалогу, взаємодії інститутів громадянського суспільства і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Також буде здійснюватися організація та проведення постійних соціологічних досліджень: опитувань (анкетування, інтерв'ювання, телефонні опитування), колективних експертних оцінок, політичне прогнозування.			
Очікувані результати:	• визначено рівень довіри до центральних і місцевих органів влади, ставлення населення до рішень органів державної влади; • прогнозування суспільно-політичної ситуації в області.			
Ключові заходи проекту:	• дослідження ставлення населення до принципів та напрямків розвитку українського суспільства; • вивчення оцінки населенням ефективності діяльності органів державної влади щодо запобігання і протидії корупції; • визначення рівня довіри населення до центральних і місцевих органів виконавчої влади, політичних лідерів; • дослідження ставлення населення до рішень органів державної влади; • здійснення політичного прогнозування; • співпраця ключових суб'єктів для організації опитування; • організація волонтерів для проведення опитування.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	225	375	150	750
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю облдержадміністрації, Черкаський державний технологічний університет, Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, Комітет виборців України в Черкаській області, Черкаська агенція регіонального розвитку, громадські організації, Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова, інші аналітичні центри, установи й організації, що здійснюють соціологічні дослідження			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.2.2. Залучення жителів області до вирішення місцевих проблем
Назва проекту:	3.14 Створення інформаційно-консультативного Центру для осіб, які постраждали від торгівлі людьми, в Черкаській області
Цілі проекту:	• розширення послуг для населення області, а особливо для груп ризику, з питання попередження нових випадків торгівлі людьми; • підвищення поінформованості населення щодо ризиків, пов'язаних з потраплянням в ситуації торгівлі людьми, та правової

	грамотності населення; • надання реінтеграційної допомоги особам, які опинилися в ситуації торгівлі людьми.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Понад 500 осіб, які планують виїхати за кордон, молодь, яка виїжджає на роботу за кордон, не менше 10 осіб, постраждалих від торгівлі людьми			
Стислий опис проекту:	Наразі затверджена (з урахуванням всіх рекомендацій) програма (завдання і заходи) з виконання обласної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року в Черкаській області. Тому існує необхідність створення центру в Черкаській області, де проводитимуться інформаційні заходи щодо попередження потрапляння в ситуації торгівлі людьми, підвищення обізнаності населення з питань безпечної міграції працевлаштування, а також юридичних аспектів укладання договорів щодо працевлаштування.			
Очікувані результати:	• підвищено увагу представників держслужб до проблеми торгівлі людьми; • актуалізовано проблему торгівлі людьми в місцевих ЗМІ; • підвищено обізнаність населення щодо питань торгівлі людьми та безпечної міграції; • зменшено кількість нових випадків потрапляння в ситуації торгівлі людьми.			
Ключові заходи проекту:	• профілактика та попередження торгівлі людьми серед груп підвищеного ризику, в тому числі молоді; • інформаційне забезпечення щодо ситуацій торгівлі людьми через виготовлення та розповсюдження друкованих інформаційних матеріалів, проведення медіа-кампаній, індивідуальних консультацій, популяризація доступу до послуг Національної безкоштовної лінії з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів; • поширення інформації серед населення з метою ідентифікації та виявлення постраждалих від торгівлі людьми, надання реінтеграційної допомоги від організацій громадянського суспільства та держави в рамках Національного механізму взаємодії; • проведення тренінгів.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	500	580	660	1740
Джерела фінансування:	Міжнародна організація з міграції (Агентство ООН з питань міграції), інші міжнародні благодійні фонди, місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	ЧБО ЛЖВ «Від серця до серця», Управління державної міграційної служби в Черкаській області, Головне управління Національної поліції в Черкаській області			
Інше:	Проектна діяльність передбачається на умовах співфінансування облдержадміністрації та Агентства ООН з питань міграції (Міжнародна організація з міграції), а також інших міжнародних благодійних фондів.			

Номер і назва завдання:	3.2.3 Створення умов для здорового способу життя населення, у т.ч. у сфері відпочинку та фізичної культури
Назва проекту:	3.15 Центр надання соціальних послуг для вразливих верств населення на базі ЧБО ЛЖВ «Від серця до серця» у приміщенні КЗ ЧОНД ЧОДА
Цілі проекту:	Поліпшення соціальної захищеності, лікування та реабілітація людей, що страждають різними формами залежності
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Близько 5450 осіб
Стислий опис проекту:	В рамках даного проекту буде створений Центр надання соціальних послуг сфері ВІЛ/СНІД/ТБ для вразливих верств населення, в тому числі з компонентом реабілітації для СІН за програмою «12 кроків». В Центрі окремо можна буде отримати необхідні послуги для вразливих груп населення, такі як: • соціальний супровід за принципом кейс-менеджменту; • обстеження швидкими тестами на ВІЛ, гепатити В і С; • скринінг тестування на ТБ; • психотерапевтичну допомогу фахівців; • профілактичні послуги. Як вказує досвід ЄС та США, замісна підтримуюча терапія (ЗПТ) є одним із найефективніших способів лікування та соціалізації людей цієї категорії. Лікування за програмою ЗПТ ефективно сприяє скороченню вживання заборонених опіоїдів, а також обумовлених медичних і соціальних витрат.
Очікувані результати:	• забезпечено комплексне надання інтегрованих послуг для людей, що страждають різними формами залежності, є представниками груп ризику; • зменшено кількість випадків інфікування ВІЛ серед споживачів ін'єкційних наркотиків; • зменшено розповсюдженість вживання наркотичних речовин серед молоді; • зменшено криміногенне навантаження; • адаптація представників груп ризику в суспільство, влаштування на роботу, отримання освіти (перекваліфікація, навчання тощо). • відновлення соціальних зв'язків.
Ключові заходи проекту:	• організація стаціонарного процесу проходження реабілітації пацієнта від 20 до 90 днів перебування залежно від бажання клієнта; • організація та проведення психотерапевтичних занять з пацієнтами Центру; • організація та проведення психотерапевтичних занять з близьким оточенням клієнтів – опрацювання созалежності; • здійснення соціального супроводу пацієнтів за принципом кейс-менеджменту; • організація та проведення швидкого тестування на ВІЛ, гепатити В і С, а також скринінг тестування на ТБ; • надання релевантної інформації, проведення тренінгів, інформаційних занять, як для пацієнтів, так і їх близького оточення; • допомога в отриманні медико-соціальних послуг (соціальне представництво); • формування прихильності серед ВІЛ-позитивних учасників програми ЗПТ до лікування ВААРТ.
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.

Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	400	500	600	1500
Джерела фінансування:	МБФ «Альянс громадського здоров'я», місцеві бюджети, державний бюджет			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	ЧБО ЛЖВ «Від серця до серця», Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, управління охорони здоров'я облдержадміністрації, ЦСССДМ, КЗ ЧОНД та КЗ ОЦПБС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.2.3. Створення умов для здорового способу життя населення, у т. ч. у сфері відпочинку та фізичної культури			
Назва проекту:	3.16 Організація спортивних клубів (створення тренажерних залів) у сільській місцевості			
Цілі проекту:	- забезпечення сприятливих умов для спортивної активності місцевих мешканців; - покращення умов для розвитку молодіжного спорту та дозвілля у селах.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Сільські райони Черкаської області			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Сільське населення в тих населених пунктах, де будуть створені спортивні клуби (тренажерні зали)			
Стислий опис проекту:	Кількість сільського населення Черкаської області постійно знижується. Сьогодні сільська місцевість є непривабливим місцем проживання для молоді. Удосконалення інфраструктури та створення нових можливостей у спортивній сфері сприятимуть покращенню умов та якості життя у сільській місцевості, підвищенню привабливості села, особливо для молоді. Залучення сільського населення до занять фізичною культурою та спортом шляхом створення спортивних клубів (тренажерних залів) та заснування спортивних секцій у сільській місцевості сприятиме популяризації здорового способу життя.			
Очікувані результати:	- започатковано змагання між непрофесійними спортивними секціями; - закуплено та встановлено сучасне спортивне обладнання; - створено та рекламовано 20 нових спортивних клубів з сучасним спортивним обладнанням у сільській місцевості.			
Ключові заходи проекту:	- створення 20 спортивних клубів (тренажерних залів) у сільській місцевості; - заснування змагань між любительськими спортивними секціями; - проведення тендерів на постачання спортивного обладнання; - закупівля та встановлення спортивного обладнання.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	2000	2000	2000	6000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, РДА, ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.2.3 Створення умов для здорового способу життя населення , у т.ч у сфері відпочинку та фізичної культури			
Назва проекту:	3.17 Будівництво футбольних полів зі штучним покриттям в Черкаській області			
Цілі проекту:	• сприяння розвитку спортивної інфраструктури області; • популяризація здорового способу життя; • планування організованого дозвілля для підростаючого покоління; • збільшення кількості доступних спортивних об'єктів для проведення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи серед усіх верств населення.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Проект передбачає реконструкцію, будівництво нових спортивних майданчиків, влаштування покриття футбольних полів із штучної трави на багат шаровій щелепній основі.			
Очікувані результати:	• збудовано 20 сучасних спортивних майданчиків зі штучним покриттям розміром 42х22м; • проведено змагання з футболу серед учнів загальноосвітніх, середньоспеціалізованих навчальних закладів і студентів вищих навчальних закладів, навчально-тренувальні збори футбольних клубів та інші спортивно-видовищні заходи.			
Ключові заходи проекту:	• розроблення проектно-кошторисної документації; • будівництво 20 спортивних майданчиків зі штучним покриттям розміром 42х22м; • реконструкція спортивних майданчиків; • обладнання міні-футбольних полів розміром 42х22м з виконанням спеціального штучного покриття (обладнання огорожі по периметру полів, комплекту футбольних воріт, нанесення розмітки для гри в футбол, встановлення освітлення футбольних полів).			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	30000	30000	30000	90000
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, РДА, ОМС			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.2.3. Створення умов для здорового способу життя населення, у т. ч. у сфері відпочинку та фізичної культури			
Назва проекту:	3.18 Будівництво басейну критого для плавання обласної спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву по вул. Пастерівська, 102 в м. Черкаси			
Цілі проекту:	Створення умов для проведення змагань міжнародного, національного та обласного рівнів на Черкащині.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область, Україна			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Актуальність будівництва спортивного басейну на території			

	КЗ «ОСДЮСШОР» Черкаської обласної ради викликана тим, що обласний спортивний комплекс є багатофункціональним і на його території проводять навчально-тренувальні заняття збірні команди області з олімпійських та неолімпійських видів спорту, а також здійснюється підготовка паралімпійців та дефлімпійців. Запропонований проект будівництва басейну є одним із небагатьох в Україні, який розрахований на 10 доріжок по 50 м, що відповідатиме нормам проведення міжнародних змагань найвищого рівня – чемпіонатів Європи та чемпіонатів світу. При проектуванні та будівництві означеного басейну будуть враховані вимоги безпечності та надійності (оскільки саме спортивний басейн з самого початку передбачає активне використання та одночасну присутність великої кількості людей), а також вимоги FINA – Міжнародної федерації плавання, затверджені правила якої повинні неухильно виконуватися при створенні басейнів.			
Очікувані результати:	• побудовано критий басейн для плавання обласної спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву; • приймання та проведення змагань міжнародного, національного та обласного рівнів; • підвищено результативність виступів спортсменів-плавців та спортсменів, у яких плавання є суміжним або допоміжним видом у навчально-тренувальному процесі.			
Ключові заходи проекту:	• проведення тендеру та укладання договорів на проведення будівельних робіт; • отримання дозволу на виконання робіт; • закупівля необхідних будівельних матеріалів; • будівництво критого басейну для плавання.			
Період здійснення:	Січень 2018 р. – грудень 2019 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	50000	57808	-	107808
Джерела фінансування:	Державний бюджет, місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, КЗ «ОСДЮСШОР» Черкаської обласної ради			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.2.3. Створення умов для здорового способу життя населення, у т. ч. у сфері відпочинку та фізичної культури
Назва проекту:	3.19 Будівництво стадіону обласної спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву по вул. Пастерівська, 102 в м. Черкаси
Цілі проекту:	Створення умов для проведення змагань національного та обласного рівнів на Черкащині.
Територія, на яку проект матиме вплив:	м. Черкаси, Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області
Стислий опис проекту:	Актуальність будівництва стадіону на території КЗ «ОСДЮСШОР» Черкаської обласної ради викликана тим, що обласний спортивний комплекс є багатофункціональним і на його території проводять навчально-тренувальні заняття збірні команди області з олімпійських та неолімпійських видів спорту, а також здійснюється підготовка паралімпійців та дефлімпійців. Будівництво стадіону КЗ «ОСДЮСШОР» Черкаської обласної ради – проект, який передбачає задоволення потреб населення, сприяння співробітництву та партнерству.

Очікувані результати:	• побудовано стадіон обласної спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву; • приймання та проведення змагань національного та обласного рівнів.			
Ключові заходи проекту:	• облаштування футбольного поля; • облаштування легкоатлетичних доріжок із штучним покриттям; • будівництво трибун для глядачів; • подальший розвиток й функціонування стадіону для проведення занять з фізичної культури, тренувань та змагань різних рівнів.			
Період здійснення:	2018 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	9051,4	-	-	9051,4
Джерела фінансування:	Державний бюджет, місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, КЗ «ОСДЮСШОР» Черкаської обласної ради			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.2.3. Створення умов для здорового способу життя населення, у т. ч. у сфері відпочинку та фізичної культури
Назва проекту:	3.20 Реконструкція адмінбудівлі (літ. А – І) обласної спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву з надбудовою другого поверху та добудовою спортивних залів по вул. Пастерівська, 102 в м. Черкаси
Цілі проекту:	Створення умов для проведення змагань національного та обласного рівнів на Черкащині.
Територія, на яку проект матиме вплив:	м. Черкаси, Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області
Стислий опис проекту:	Актуальність реконструкції та добудови до частини існуючої будівлі під спортивні зали для відділень боксу, баскетболу, східних единоборств та боротьби КЗ «ОСДЮСШОР» Черкаської обласної ради викликана тим, що обласний спортивний комплекс є багатофункціональним і на його території проводять навчально-тренувальні заняття збірні команди області з олімпійських та неолімпійських видів спорту, а також здійснюється підготовка паралімпійців та дефлімпійців. Окрім того, оновлена спортивна інфраструктура сприятиме проведенню в м. Черкаси змагань всеукраїнського та міжнародного рівнів. Оновлена матеріально-технічна база обласної спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву сприятиме створенню належних умов для гідного представлення області на спортивних аренах різного рівня, зокрема і підготовки спортсменів Черкащини до головної спортивної події людства – Олімпійських ігор.
Очікувані результати:	• реконструйовано адмінбудівлю ОСДЮСШОР; • надбудовано другий поверх та добудовано спортивні зали; • приймання та проведення змагань національного та обласного рівнів.
Ключові заходи проекту:	• візуальне обстеження будівлі, обмірні роботи та обмірні креслення; • підготовка проектно-кошторисної документації по об'єкту; • проведення тендеру та укладання договорів на проведення будівельних робіт; • отримання дозволу на виконання робіт;

	• закупівля необхідних будівельних матеріалів; • реконструкція та добудова до частини існуючої будівлі під спортивні зали для відділень боксу, баскетболу, східних єдиноборств та боротьби.			
Період здійснення:	2018 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	26610	-	-	26610
Джерела фінансування:	Державний бюджет, місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, КЗ «ОСДЮСШОР» Черкаської обласної ради			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.2.3. Створення умов для здорового способу життя населення, у т. ч. у сфері відпочинку та фізичної культури			
Назва проекту:	3.21 Реконструкція будівлі комплексної дитячо-юнацької спортивної школи «Вулкан» Черкаської міської ради за адресою: м. Черкаси, вул. Благовісна, 170			
Цілі проекту:	Створення умов для проведення змагань національного та обласного рівнів на Черкащині.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	м. Черкаси, Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Актуальність реконструкції будівлі комплексної дитячо-юнацької спортивної школи «Вулкан» Черкаської міської ради викликана тим, що планується реконструкція будівлі, яка тривалий час не використовується, під спортивні зали для відділень тхеквондо ІТФ та тхеквондо ВТФ. Окрім того, оновлена спортивна інфраструктура сприятиме проведенню в м. Черкаси змагань національного та обласного рівнів.			
Очікувані результати:	• реконструйовано будівлю комплексної дитячо-юнацької спортивної школи «Вулкан» Черкаської міської ради; • покращено навчально-тренувальний процес відділень тхеквондо ІТФ та тхеквондо ВТФ; • приймання та проведення змагань національного та обласного рівнів.			
Ключові заходи проекту:	• проведення тендеру та укладання договорів на проведення будівельних робіт; • отримання дозволу на виконання робіт; • закупівля необхідних будівельних матеріалів; • реконструкція будівлі під спортивні зали.			
Період здійснення:	2018 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	2801	-	-	2801
Джерела фінансування:	Державний бюджет, місцеві бюджети			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, КЗ «ОСДЮСШОР» Черкаської обласної ради			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.2.4. Збереження регіональних традицій, розвиток української культури, історичної обізнаності та патріотичне виховання молоді.
Назва проекту:	3.22 Збереження об'єктів культурної спадщини області
Цілі проекту:	- паспортизація пам'яток культурної спадщини місцевого значення; - реставрація і збереження пам'яток археології, історії і культури, садово-паркового мистецтва; - розроблення і здійснення комплексу науково-методичних, архітектурно-реставраційних, культурно-просвітницьких та фінансово-економічних заходів для забезпечення збереження, використання і популяризації пам'яток; - створення єдиної бази облікової документації для пам'яток культурної спадщини місцевого значення.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	500 тис. осіб (учні загальноосвітніх шкіл області, студентська молодь, відвідувачі музейних закладів області, туристи, науковці, особи пов'язані з навчально-виховним процесом, просвітницькою діяльністю)
Стислий опис проекту:	Передбачається реалізація проекту в декілька етапів: - здійснення всебічного обстеження пам'яток, визначення їх технічного стану і режиму збереження; - проведення комплексу протиаварійних заходів з метою запобігання подальшому руйнуванню об'єктів історичної спадщини; - реставрація та музеєфікація пам'яток; - паспортизація об'єктів культурної спадщини: виявлення, обстеження, дослідження, фотофіксація об'єктів культурної спадщини, підготовка графічних матеріалів (у разі необхідності).
Очікувані результати:	- розвиток та популяризація історико-культурних заповідників та інших історичних і культурних місць, відкрито нові туристичні маршрути та створено сучасну туристичну інфраструктуру, збільшено кількість туристів в області; - створено рекреаційні зони та сучасну туристичну інфраструктуру; - удосконалено ведення обліку об'єктів культурної спадщини, забезпечено їх державну реєстрацію.
Ключові заходи проекту:	- проведення на сучасному інформаційному рівні паспортизації об'єктів культурної спадщини (археології, історії, монументального мистецтва, науки і техніки, архітектури та містобудування, садово-паркового мистецтва, ландшафтних) шляхом складання паспортів за єдиною формою; - завершення проектування, реставрації, реконструкції археологічних об'єктів та будівництво музею археологічних культур Черкащини в с. Піківець Уманського району; - завершення проектування, реставрації, реконструкції та будівництва об'єктів Мисливського замку та впорядкування прилеглої до нього парку в м. Тальне; - завершення проектування, реставрації та реконструкції об'єктів археологічного середовища поселень-гігантів трипільської культури у с. Легедзине Тальнівського району; - реставраційне відтворення об'єктів історико-архітектурного комплексу «Резиденція Б. Хмельницького» у м. Чигирин; - реконструкція парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва XIX ст, прилеглої території до маєтку П. В. Енгельгардта та

	оновлення експозиції музею Т. Г. Шевченка у с. Будище Звенигородського району.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	30122	30122	30122	90366
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю облдержадміністрації, державний історико-культурний заповідник «Трипільська культура», Тальнівська РДА, Національний історико-культурний заповідник «Чигирин», Національний заповідник «Батьківщина Тараса Шевченка», Уманська РДА			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.2.5. Розвиток регіонального інформаційного простору
Назва проекту:	3.23 Створення єдиного веб-порталу місцевих органів влади Черкаської області
Цілі проекту:	Інформування населення регіону про діяльність усіх місцевих органів влади
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області
Стислий опис проекту:	Неуніфікованість форми веб-сайтів органів влади області призводить до того, що відомості про їх діяльність потрібно шукати в рубриках, перелік яких на кожному з сайтів відрізняється. Також не у всіх територіальних органах центральних органів виконавчої влади та органів зі спеціальним статусом є окремі веб-сайти. Деякі з них розміщують інформацію про територіальний підрозділ в області тільки на веб-сайті центрального органу, що призводить до ускладнення пошуку населенням області необхідної інформації про відповідний орган. Крім того, не всі володіють інформацією, до якого органу потрібно звернутись для вирішення тієї чи іншої проблеми. Відсутність єдиної інформаційно-телекомунікаційної системи в області призводить до ускладнення пошуку населенням необхідної інформації про органи влади: загальної інформації про сам орган, його структуру, повноваження, нормативно-правову базу, електронну адресу для зворотного зв'язку та ін. Створення та забезпечення функціонування єдиного веб-порталу місцевих органів влади області дозволить значно наблизити владу до потреб населення області, спростити пошук та заощадити час користувачів.
Очікувані результати:	• поліпшено взаємодію громадян з владою у режимі он-лайн; • забезпечено прозорість діяльності органів влади для громадян, підвищено відкритість; • зручність отримання населенням інформації; • уніфіковано веб-сайти органів влади та інтегровано до єдиного регіонального веб-порталу.
Ключові заходи проекту:	• розроблення нормативної бази; • підбір розробника веб-порталу; • створення веб-порталу; • придбання необхідних технічних засобів та обладнання; • визначення відповідальних за наповнення веб-порталу, його оновлення і технічну підтримку; • впровадження веб-порталу.

Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн:	2018	2019	2020	Разом
	150	25	25	200
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інвестиції, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Облдержадміністрація, територіальні органи центральних органів виконавчої влади в області, РДА			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	3.2.5. Розвиток регіонального інформаційного простору			
Назва проекту:	3.24 Впровадження в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування області системи електронного документообігу з використанням електронного цифрового підпису			
Цілі проекту:	- поліпшення процесу взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування з громадянами; - підвищення ефективності діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування області.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Електронний документообіг як система передбачає автоматизацію процесів створення, оброблення, відправлення, передачі, отримання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та з підтвердженням факту отримання таких документів. Проте нині на території області ця система функціонує лише частково, не дозволяючи використовувати усі її переваги. Сьогодні лише глобальне застосування технології електронного безпаперового документообігу, яка об'єднує в єдиній мережі органи влади, у змозі забезпечити швидкий цілісний обмін документами. Єдиним інструментом, що робить електронний документообіг юридично значущим і легітимним, є електронний цифровий підпис. Глобалізація інформаційних мереж дозволить забезпечити функціонування органів влади в режимі реального часу та зробити простим і доступним щоденне спілкування з громадянами, а використання інформаційних технологій підвищить ефективність надання послуг населенню.			
Очікувані результати:	- скорочено витрати на організацію внутрішнього документообігу; - забезпечено прозорість руху документів; - пришвидшено опрацювання документів працівниками; - посилено виконавську дисципліну; - забезпечено оперативну й одночасну колективну роботу з документами (один і той самий документ може опрацьовуватися синхронно кількома працівниками).			
Ключові заходи проекту:	- визначення суб'єктів впровадження системи; - розроблення нормативної бази; - підготовка програми впровадження системи; - придбання програмного забезпечення та ліцензій; - оснащення необхідними технічними засобами та обладнанням; - забезпечення персоналу юридично значущим електронним цифровим підписом; - навчання персоналу.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн:	2018	2019	2020	Разом
	1500	1000	500	3000

Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інвестиції, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Облдержадміністрація, територіальні органи центральних органів виконавчої влади в області, РДА, ОМС
Інше:	-

4.4. Проекти програми 4: Екологічна безпека та збереження довкілля

Проекти напряму 4.А. Створення умов для поліпшення стану довкілля

Номер і назва завдання:	4.1.1. Підвищення екологічної культури населення			
Назва проекту:	4.1 Підвищення екологічної культури населення – шлях до збереження довкілля			
Цілі проекту:	Формування екологічних цінностей, підвищення рівня обізнаності населення у сфері охорони навколишнього природного середовища			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Проект передбачає проведення конференцій і семінарів, організацію виставок і фестивалів, видання поліграфічної продукції на екологічну тематику, впровадження екологічної освіти для формування нової системи ціннісних орієнтирів та моделей поведінки підростаючого покоління та суспільства загалом. В результаті реалізації проекту буде формуватись екологічне мислення населення у сфері ощадливого споживання природних ресурсів, енергозбереження та поводження з відходами.			
Очікувані результати:	• підвищено рівень екологічної культури населення; • підвищено рівень обізнаності населення про стан навколишнього природного середовища області.			
Ключові заходи проекту:	• проведення науково-технічних конференцій і семінарів; • організація виставок, фестивалів та інших заходів щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища, видання поліграфічної продукції з екологічної тематики; • впровадження екологічної освіти для формування нової системи ціннісних орієнтирів та моделей поведінки підростаючого покоління та суспільства загалом.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	200	200	200	600
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, РДА, ОМС, Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, інші наукові установи, громадські організації екологічного спрямування			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	4.1.2. Вдосконалення системи моніторингу довкілля			
Назва проекту:	4.2 Розвиток регіональної системи моніторингу довкілля			
Цілі проекту:	- розгалуження мережі спостережень за станом атмосферного повітря; - об'єктивна оцінка стану забруднення атмосферного повітря; - прийняття відповідних управлінських рішень органами виконавчої влади; - поліпшення якості атмосферного повітря; - створення центру екологічного моніторингу.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Проект передбачає визначення переліку підприємств області, які будуть задіяні в системі моніторингу і з якими будуть підписані Угоди. Також буде організована робота з облаштування постів спостереження в центрі м. Черкаси та Південно-західному мікрорайоні приладами та обладнанням для забезпечення вимірів формальдегіду в м. Черкаси. Буде створена єдина регіональна інформаційна система збору, обробки, збереження, обміну, аналізу та оцінювання даних.			
Очікувані результати:	- збільшено частку екологічної інформації; - визначено фактичні показники вмісту формальдегіду в атмосферному повітрі м. Черкаси з метою впровадження заходів по його скороченню; - постійне інформування населення щодо стану довкілля; - підвищено рівень екологічної свідомості населення.			
Ключові заходи проекту:	- створення центру екологічного моніторингу; - організація роботи по облаштуванню постів спостереження в центрі м. Черкаси та Південно-західному мікрорайоні приладами та обладнанням для забезпечення вимірів формальдегіду в м. Черкаси.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	150	980	80	1210
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інвестиції, інші джерела, не заборонені чинним законодавством України			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, Черкаський обласний центр з гідрометеорології, місцеві органи виконавчої влади, ОМС, підприємства області			
Інше:	-			

Проекти напряму 4.В. Покращення управління відходами

Номер і назва завдання:	4.2.1. Сприяння зменшенню захоронення твердих побутових відходів
Назва проекту:	4.3 Підвищення рівня екологічної безпеки області шляхом модернізації існуючих та будівництва спеціалізованих екологічно безпечних полігонів твердих побутових відходів
Цілі проекту:	- забезпечення екологічної безпеки, санітарного та епідемічного добробуту населення; - збільшення потужностей та модернізація існуючих полігонів; - зменшення кількості відведення нових земельних ділянок під нові полігони твердих побутових відходів; - збільшення термінів експлуатації діючих полігонів.

Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Проектом передбачено будівництво 2 регіональних полігонів твердих побутових відходів, що відповідають вимогам Директиви 1999/31/ЄС, реконструкцію 5 діючих полігонів твердих побутових відходів, ліквідацію стихійних сміттєзвалищ.			
Очікувані результати:	- забезпечення екологічно безпечного зберігання та захоронення твердих побутових відходів; - запобігання засміченню відходами земель; - недопущення забруднення ґрунтів та підземних вод.			
Ключові заходи проекту:	- будівництво 2 регіональних полігонів твердих побутових відходів; - реконструкція 5 діючих полігонів твердих побутових відходів міст Черкаси, Золотоноша, Сміла, Ватутіне, Монастирище; - ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ, які є потенційними забруднювачами навколишнього природного середовища.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	57128,9	15244,5	10000	82373,4
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства облдержадміністрації, РДА, ОМС, інвестори			
Інше:	Проект може бути масштабований на інші території області			

Номер і назва завдання:	4.2.1. Сприяння зменшенню захоронення твердих побутових відходів			
Назва проекту:	4.4 Впровадження комплексної системи поводження з твердими побутовими відходами з урахуванням принципу розподілу території області на Черкаську, Уманську та Золотоніську зони			
Цілі проекту:	- запровадження сучасних технологій із сортування та переробки сміття (ліній, станцій, заводів тощо); - придбання спеціалізованої техніки та обладнання для збирання, сортування, утилізації як сміття, так і вторинних відходів (сміттєвозів, контейнерів тощо); - впровадження інноваційних проектів у сфері переробки та утилізації побутових відходів (пілотних проектів); - зменшення захоронення на полігонах частки відходів, що підлягають біологічній деградації та можуть бути використані в якості вторинних енергетичних чи матеріальних ресурсів; - збільшення частки населення, охопленої послугами із роздільного збирання корисних компонентів твердих побутових відходів.			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Проект передбачає будівництво заводів з переробки твердих побутових відходів (ТПВ), встановлення сміттесортувальних ліній на існуючих міських полігонах ТПВ, придбання контейнерів для роздільного збору та спеціалізованої техніки для перевезення відходів як вторинної сировини.			
Очікувані результати:	- забезпечено екологічно безпечне зберігання та захоронення твердих побутових відходів; - запобігання засміченню відходами земель;			

Ключові заходи проекту:	• недопущення забруднення ґрунтів та підземних вод. • будівництво 3 заводів (комплексів) по переробці ТПВ у Черкаській, Уманській та Золотоніській зонах; • встановлення 6 сміттесортувальних ліній на полігонах ТПВ міст обласного підпорядкування; • придбання біля 9100 контейнерів для збирання корисних компонентів побутових відходів від населення (макулатури, поліетилену, ПЕТ-пляшок, скла тощо); • придбання 20 одиниць спеціалізованої техніки для збирання та перевезення вторинних відходів на утилізацію; • робота щодо інформування населення про переваги будівництва таких заводів.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	910626,7	910626,7	910626,7	2731880,1
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства облдержадміністрації, РДА, ОМС, інвестори			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	4.2.2. Збільшення обсягів утилізації промислових відходів та повне очищення області від невідомих, непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (відходів пестицидів)
Назва проекту:	4.5 Забезпечення вилучення, утилізації, знищення та знешкодження невідомих, непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (відходів пестицидів) та тари від них спеціалізованими підприємствами
Цілі проекту:	• повне очищення території області від відходів пестицидів; • покращення стану навколишнього природного середовища області; • обмеження шкідливого впливу відходів пестицидів на довкілля та здоров'я людини.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Драбівський, Жашківський, Звенигородський, Катеринопільський, Монастирищенський, Тальнівський, Черкаський райони
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Сільське населення, що проживає у населених пунктах, де розміщені склади зберігання відходів пестицидів
Стислий опис проекту:	За даними проведеної інвентаризації, станом на 01.01.2017 на території Черкаської області зберігалось 281,091 тонн невідомих, непридатних та заборонених до використання відходів пестицидів. Кожен із складів для їх зберігання є об'єктом потенційної небезпеки, який у випадку виникнення надзвичайної ситуації збільшує ризик для здоров'я населення та довкілля. Реалізація проекту передбачає проведення робіт з видалення та знешкодження відходів пестицидів, що включають проведення їх перезатарювання, перевезення, екологічно безпечного знешкодження, оброблення (дезінфекції) складів для зберігання відходів пестицидів та агрохімікатів і тари від них.
Очікувані результати:	Повне очищення території області від невідомих, непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (відходів пестицидів).
Ключові заходи проекту:	• проведення спеціалізованим підприємством, відповідно до ліцензії Мінприроди України на провадження господарської діяльності у сфері поводження з небезпечними відходами, робіт зі збирання, перезатарювання та вивезення відходів пестицидів із

	території Драбівського, Жашківського, Звенигородського, Катеринопільського, Монастирищенського, Тальнівського та Черкаського районів; • забезпечення знищення/знешкодження зібраних відходів пестицидів екологічно обґрунтованим шляхом або їх вивезення за кордон.			
Період здійснення:	2018 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	14335,6	-	-	14335,6
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, кошти власників відходів пестицидів			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, РДА, ОМС, власники відходів пестицидів			
Інше:	-			

Проекти напряму 4.С. Розвиток екомережі, природно-заповідного фонду, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття

Номер і назва завдання:	4.3.1. Збереження об'єктів природно-заповідного фонду, рідкісних і зникаючих видів флори та фауни
Назва проекту:	4.6 Збереження та розвиток природно-заповідного фонду області
Цілі проекту:	• збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу; • підтримання екологічного балансу в області.
Територія, на яку проект матиме вплив:	Черкаська область
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області
Стислий опис проекту:	Проект передбачає оптимізацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду області, комплексну оцінку сучасного стану популяцій рідкісних видів рослин та тварин на території області, пошук перспективних до заповідання територій, встановлення в натуру (на місцевості) меж об'єктів природно-заповідного фонду.
Очікувані результати:	• збережено та відтворено типові та унікальні природні комплекси, біотичне і ландшафтне різноманіття; • доведено показник заповідності (питома вага площі територій та об'єктів природно-заповідного фонду до площі області) до 9%; • встановлено чіткі межі на місцевості територій і об'єктів природно-заповідного фонду.
Ключові заходи проекту:	• проведення досліджень стану існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду області; • розробка рекомендацій щодо запобігання їх знищенню чи пошкодженню; • визначення потенційних місць зростання рідкісних видів рослин і проживання видів тварин, які потребують охорони; • проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів природно-заповідного фонду; • проведення заходів з виявлення запасів природних рослинних ресурсів, затрат на їх охорону і відтворення; • діяльність щодо збереження видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України, поліпшення середовища їх перебування чи зростання, створення належних умов для розмноження у природних умовах, розведення та розселення; • створення регіонального Червоного списку області;

	• винесення меж в натуру (на місцевості) територій і об'єктів природно-заповідного фонду, встановлення обмежень у використанні земельних ділянок.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	500	500	500	1500
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інвестиції, грантові кошти			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, ОМС, наукові та природоохоронні установи та організації			
Інше:	-			

Проекти напряму 4.D. Покращення стану водних об'єктів та атмосферного повітря

Номер і назва завдання:	4.4.2. Зменшення обсягів скиду забруднених стічних вод та покращення якості питної води			
Назва проекту:	4.7 Проведення заходів із берегоукріплення Кременчуцького водосховища з метою запобігання виникнення надзвичайних ситуацій			
Цілі проекту:	- запобігання виникненню надзвичайної ситуації та екологічної катастрофи; - проведення робіт, пов'язаних з поліпшенням гідрологічного режиму та санітарного стану р. Дніпро та Кременчуцького водосховища			
Територія, на яку проект матиме вплив:	Акваторія Кременчуцького водосховища, Канівський, Золотоніський, Черкаський, Чигиринський райони, м. Черкаси			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення с. Пекарі Канівського району, населені пункти, розташовані нижче за течією Кременчуцького водосховища від с. Пекарі Канівського району, м. Черкаси			
Стислий опис проекту:	Проект передбачає берегоукріплювальні заходи різних типів кріплення.			
Очікувані результати:	- створено берегоукріплювальні інженерні споруди, що дозволять запобігти руйнуванню полів фільтрації очисних споруд м. Канева та потраплянню стічних вод у Кременчуцьке водосховище, поліпшать екологічний стан прилеглої території; - зменшено шкідливий вплив Кременчуцького водосховища в східній частині с. Червона Слобода, запобігання забрудненню та зменшення антропогенного навантаження на водний об'єкт.			
Ключові заходи проекту:	- здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникнення надзвичайної ситуації на березі річки Дніпро в районі очисних споруд та полів фільтрації поблизу с. Пекарі Канівського району (відновлення захисної смуги шириною 100 м від полів фільтрації та укріплення її берегового укосу від розмиву течією на ділянці від існуючого берегоукріплення очисних споруд вниз по течії, довжиною 762 м); - здійснення заходів, спрямованих на відновлення берегової смуги та захист берега від шкідливого впливу Кременчуцького водосховища в східній частині с. Червона Слобода Черкаського району.			
Період здійснення:	Червень 2018 р. – грудень 2019 р.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	28290,1	14660,9	-	42951

Джерела фінансування:	Державний бюджет, місцеві бюджети, інвестиції
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства облдержадміністрації, органи державної влади, ОМС, інвестори, генеральні підрядні організації
Інше:	-

Номер і назва завдання:	4.4.2. Зменшення обсягів скиду забруднених стічних вод та покращення якості питної води
Назва проекту:	4.8 Комплекс заходів із забезпечення якісною питною водою населених пунктів області
Цілі проекту:	Впровадження заходів, спрямованих на забезпечення жителів населених пунктів області питною водою нормативної якості в межах науково обґрунтованих нормативів питного водопостачання
Територія, на яку проект матиме вплив:	м. Канів, м. Звенигородка, с. Валява Городищенського району, с. Крупське Золотоніського району, с. Хижинці Лисянського району, с. Любисток та с. Надвисся Катеринопільського району, с. Бачкурине Монастирищенського району, с. Велика Севастянівка, с. Кузьмина Гребля, с. Орадівка та с. Шукайвода Христинівського району
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення м. Канів, м. Звенигородка, с. Валява Городищенського району, с. Крупське Золотоніського району, с. Хижинці Лисянського району, с. Любисток та с. Надвисся Катеринопільського району, с. Бачкурине Монастирищенського району, с. Велика Севастянівка, с. Кузьмина Гребля, с. Орадівка та с. Шукайвода Христинівського району
Стислий опис проекту:	Проект передбачає будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт водогонів.
Очікувані результати:	- забезпечено жителів населених пунктів якісною питною водою, підвищено якість питної води; - надано якісні комунальні послуги споживачам; - знижено тарифи на водопостачання.
Ключові заходи проекту:	- будівництво водогону в с. Велика Севастянівка Христинівського району; - водозабір на свердловину в с. Хижинці Лисянського району; - реконструкція водопровідної мережі по Мокрокалигирській сільській раді в с. Любисток Катеринопільського району; - споруди водопостачання південно-західного району м. Канів; - встановлення додаткового резервуара запасу води об'ємом 1000 м³ на горі Московка в м. Канів; - будівництво водозабору підземних вод для забезпечення питних потреб м. Звенигородка потужністю 2,5 тис. м³/добу з перспективою до 5,0 5 тис. м³/добу (I черга); - капітальний ремонт водопровідних мереж м. Звенигородка; - реконструкція водопровідної мережі по Мокрокалигирській сільській раді в с. Надвисся Катеринопільського району; - будівництво водогону в с. Кузьмина Гребля Христинівського району; - будівництво водогону в с. Орадівка Христинівського району; - будівництво водогону в с. Шукайвода Христинівського району; - водовід в с. Валява Городищенського району; - реконструкція водогону по вул. Дружби в с. Крупське Золотоніського району Черкаської області; - капітальне будівництво водопроводу по с. Бачкурине Монастирищенського району.
Період здійснення:	Червень 2018 р. – жовтень 2020 р.

Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	24626,655	24626,655	24626,654	73879,964
Джерела фінансування:	Державний бюджет, місцеві бюджети, інвестиції			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Департамент містобудування, архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства облдержадміністрації, місцеві органи виконавчої влади, ОМС, інвестори, генеральні підрядні організації			
Інше:	-			

Номер і назва завдання:	4.4.2. Зменшення обсягів скиду забруднених стічних вод та покращення якості питної води			
Назва проекту:	4.9 Покращення стану річок Черкаської області за басейновим принципом (13 суббасейнів: річки Велика Вись, Вільшанка, Гірський Тікич, Гнилий Тікич, Дніпро (малі річки лівого берега), Дніпро (малі річки правого берега), Золотоношка, Південний Буг (малі річки басейну), Рось, Супій, Тясмин, Чумгак, Ятрань)			
Цілі проекту:	• відновлення гідрологічного режиму та санітарного стану річок Черкаської області; • запобігання подальшому їх забрудненню та виснаженню			
Територія, на яку проект матиме вплив:	13 суббасейнів: річки Велика Вись, Вільшанка, Гірський Тікич, Гнилий Тікич, Дніпро (малі річки лівого берега), Дніпро (малі річки правого берега), Золотоношка, Південний Буг (малі річки басейну), Рось, Супій, Тясмин, Чумгак, Ятрань			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод:	Населення Черкаської області			
Стислий опис проекту:	Проект передбачає проведення комплексу робіт по відновленню гідрологічного та санітарного стану водних об'єктів за басейновим принципом.			
Очікувані результати:	• покращено хімічні та бактеріологічні показники стану води; • запобігання подальшому забрудненню води; • збалансоване водокористування, що забезпечує відновлення водних ресурсів і екосистем; • посилено охорону і поліпшено стан водного середовища шляхом впровадження заходів для поступового зменшення скидів стічних вод, а в подальшому припинення скидів стічних вод.			
Ключові заходи проекту:	• виготовлення проектної документації; • проведення комплексу робіт по регулюванню та поліпшенню санітарного стану річок; • реконструкція та будівництво каналізаційних очисних споруд; • реконструкція та будівництво гідротехнічних споруд; • винесення в натуру меж прибережних захисних смуг водних об'єктів; • зариблення річок.			
Період здійснення:	2018 – 2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.:	2018	2019	2020	Разом
	*	*	*	*
Джерела фінансування:	Місцеві бюджети, державний бюджет, інвестиції, МТД			
Ключові потенційні учасники реалізації проекту:	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, ОМС			
Інше:	* Суми фінансування будуть визначені при розробці проектно-кошторисної документації.			